

Bůh působí na stvořené lidstvo

Listopad 2006

2. část - od potopy světa k Abrahámovi

Motto: *Praotcové nebyli "dokonalí". Černobílé vidění snadno podlehne demagogiím.*

Začátek sedmého dne, dne plánovaného odpočinku

Stvoření bylo dokončeno a podle původního plánu měli naši tvůrci - andělé - odejít "na odpočinek sedmého dne" vzhledem k planetě Zemi. Jak jsme si už ukázali, satanova aktivita v Edenu však další vývoj stvoření značně zkomplikovala. Zachráněno bylo sice osm lidí (z nichž navíc byl schváleným pouze Noé), ale ani zdaleka nebylo možné je nyní nechat samotné, a dokonce ani jen pod dohledem převážně v úspěch nevěřících andělů.

Andělé dostali možnost a současně povinnost pokračovat v ochraně a výchově lidí - vždyť byli obviněni ze svévole při stvoření a z nekvalitně provedené práce. Na "odpočinek" nemohli odejít ale ani cherubové (DJK je cherubem) a to do doby, než byla většina andělů získána pro spolupráci s Ježíšem Kristem, a dokonce ani serafové, protože satan podal stížnost až k nim. [1](#)

Poznámka: Někteří křesťané budou na rozpacích, protože naprostá většina Biblí uvádí o závěru stvoření tato slova

1.M.2:2	<i>Sedmého dne dokončil Bůh své dílo, které konal; sedmého dne přestal konat veškeré své dílo.</i>
1.M.2:3	<i>A Bůh požehnal a posvětil sedmý den, neboť v něm přestal konat veškeré své stvořitelské dílo.</i>

z nichž by - přesně vzato - vyplývalo, že Bůh na konci šestého stvořitelského dne všechno dodělal bezvadně a k plné své spokojenosti a "odešel na odpočinek" sedmého dne. To je ale v evidentním rozporu s tím, že všechny duchovní bytosti se i v sedmém stvořitelském dni ještě velmi dlouho na Zemi objevovaly a občas zasahovaly do lidských záležitostí a andělé to činí dosud. Ježíš Kristus to potvrdil slovy

Jan 5:17 [PNS] *Ale odpověděl jim: "Můj Otec stále pracuje až dosud, i já stále pracuji."*

Jelikož hebrejšтина neměla slovesné časy, je proto správný překlad oněch textů tento

1.M.2:2	<i>Sedmého dne dokončí Bůh své dílo, které konal; sedmého dne přestane konat veškeré své dílo.</i>
1.M.2:3	<i>A Bůh požehná a posvětit sedmý den, neboť v něm přestane konat veškeré své stvořitelské dílo.</i>

a Bůh tak vyjádřil svůj úmysl. Text jasně říká, že sedmý den teprve bude posvěcen, neboli že svatým dosud nebyl. A posvěcen bude až teprve tehdy, až Bůh své dílo zcela dokončí. Něco, co svaté už bylo, přece není třeba posvětit. Tuto změnu si svým zásahem vynutil satan.

Mějme stále na mysli, že DJK musel řešit paralelně dva problémy: Jednak zajistit nápravu lidstva nově naplánovanou výchovou, a jednak se účastnit řešení sporu v nebesích, který vyvolal satan. [2](#) Oba problémy spolu úzce souvisely (a dosud souvisejí). Projevuje se to tak, že formálně právní spor nutně změnil priority při výchově. Kvůli němu totiž nebylo možné výchovu optimalizovat vzhledem k celkovému cíli (ovládnutí Země a zvířat na ní). Bylo nutné co nejvíce spěchat s kultivací člověka, který by dokázal vyhovět náročné satanově zkoušce, a prokázal tak v předem se satanem dohodnutém termínu, že lidstvo bylo stvořeno dostatečně kvalitně, aby bylo schopno vývoje a dosažení projektovaných kvalit.

Satan měl svůj plán předem promyšlený tak důkladně, že se mu podařilo nápravnou výchovu lidí velmi ztížit i po této stránce.

Jaké to mělo důsledky?

Původním záměrem Stvořitele bylo, aby se lidská společnost vyvíjela - pokud jde o schopnosti a právní postavení - s minimálními rozdíly mezi lidmi. Smlouva Ježíše Krista se satanem však byla termínovaná, a proto bylo nutné soustředit veškeré úsilí na dosažení jejího hlavního cíle. Za tím účelem bylo nutné přednostně zkulturnovat takového člověka, který by byl:

morálně mimořádně pevný, aby odolal satanovým svodům,

mimořádně inteligentní, aby prohlédl satanovy podvody a klamy a nedal se obelstít, [3](#)

mimořádně citově odolný, aby byl schopen zvládnout svou naprostou společenskou osamělost, způsobenou svou odlišností, a tím úplnou absenci jakéhokoli přítele a partnera současně (a to v kterémkoli období svého života) a nepodlehnout depresi z toho nutně vyplývající,

vyznačující se tehdy zcela nevídanou mírou lásky agapé, která by mu umožnila čelit neustále se nabízejícím možnostem stát se úspěšným světským vůdcem v kterékoli oblasti a na kterékoli úrovni, a být schopným milovat lidstvo i tehdy, když ho většina lidí nenáviděla nebo alespoň jí byl lhostejný, [4](#)

naprosto zdravý a velmi pracovitý, aby byl schopen v předem stanoveném čase tří a půl roku vykonat svou práci.

Poznámka: Teologové mohou namítnout, že na Ježíši Kristu se mělo splnit proroctví:

Iz.53:3	<i>Byl v opovržení, kdekdo se ho zřekl, muž plný bolestí, zkoušený nemocemi, jako ten, před nímž si člověk zakryje tvář, tak opovržený, že jsme si ho nevážili.</i>
Iz.53:4	<i>Byly to však naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal, ale domnívali jsme se, že je raněn, ubit od Boha a pokořen.</i>
Iz.53:5	<i>Jenže on byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost. Trestání snášel pro náš pokoj, jeho jizvami jsme uzdraveni.</i>

Na Ježíši Kristu se toto proroctví splnilo jen v přeneseném slova smyslu, jak ostatně pochopili i jeho učedníci:

Mat.8:16	<i>Když nastal večer, přinesli k němu mnoho posedlých; i vyhnal duchy svým slovem a všechny nemocné uzdravil,</i>
Mat.8:17	<i>aby se naplnilo, co je řečeno ústy proroka Izaiáše: „On slabosti naše na sebe vzal a nemoci nesl.“</i>

Skutečné splnění se týká jeho nástupce. [5](#)

Během kultivace muselo být využito přitom vznikajících mimořádných jednotlivců, schopných být vzorem ostatním, a později vychovávat přednostně jeden národ se stejným cílem.

DJK nemohl jinak, než později využít hierarchického principu k výchově svého lidu, a dokonce tento princip pěstovat jakožto jediný a (ještě dosud) možný systém stability. Nutnost vyřešit základní spor v dohodnutém čase byla nutná; bez jeho vyřešení by lidstvo nemělo právo na existenci, a všechno úsilí by ztratilo smysl.

Je zřejmé, že tento postup téměř neumožňoval čelit následkům andělského ovlivnění genetiky lidí [6](#) směrem k mimořádným jednotlivcům. Mezi lidmi vznikaly ohromné rozdíly ve schopnostech a tím byly vytvořeny podmínky ke stále se zrychlujícímu narůstání lidské závisti a nenávisti. [7](#) Nebylo možné zabránit vzniku hierarchických a často i totalitních společenství, udržovaných nejen přirozenou autoritou, ale hlavně násilím, politickým klamáním, falešnými ideologiemi a zejména pak modlářstvím.

Bylo tedy nutné čelit alespoň hrozbě opětovného vzniku celosvětového totalitního společenství.

Poznámka: Toto bude moci být napraveno až během nadcházejícího tisíciletého království. Nicméně předběžná výchova, zavedená Ježíšem Kristem, nastolila cíle v tomto směru již tehdy. Vzhledem k dosud trvajícím velkým rozdílům mezi lidmi, navíc doplněných ještě rostoucími rozdíly v tělesných dispozicích a ve zdraví, se zatím fungující a vnitřně stabilní společenství rovnocenných a rovnoprávných lidí nedaří vytvořit ani mezi křesťany, natož mimo ně. A to přestože takových marných pokusů bylo učiněno již mnoho.

Navíc nebylo možné až do doby člověka Ježíše Krista počítat s bezchybnou a aktivní spoluprací andělů. [8](#)

Tomu všemu bylo nutné přizpůsobit další postup.

Další postup Božího působení

Po potopě bylo nutné co nejvíce podpořit autoritu Noéma jakožto jediného schváleného a zajistit jeho vliv na co nejdelší dobu. Současně ale bylo třeba, aby si Noé alespoň část své autority vydobyl sám a stal se vzorem aktivního přístupu lidí při spolupráci s Bohem. Noé měl ostatním ukázat, že Bůh není lidským služebníkem, a že jak člověk-jedinec tak i jakékoli společenství musí udělat vždy všechno potřebné, co je v jeho silách. Teprve potom mohou Bohu věrní lidé od něj pomoc očekávat. [9](#)

Poznámka: Od čtenářů Bible Bůh rovněž očekává, že i při jejím čtení maximálně použijí svou inteligenci, moudrost a znalost Boha. Také jejich pohnutky ke studiu musí být v Božích očích

čisté. Bible nám nadbytečné údaje poskytuje jen v odůvodněných případech; jinak se o porozumění musíme snažit sami.

Podívejme se za počátek sedmého stvořitelského dne z tohoto pohledu.

Nový začátek

Poučení

Noé a jeho rodina přežili největší katastrofu v lidských dějinách - potopu. Absolvovali s ničím nesrovnatelný stres a právě se jim dostalo velmi dramatických poučení:

Presvědčili se, že Bůh zcela ovládá přírodu.

Bůh demonstroval, že splnil proroctví předané skrze Henocha - potrestal násilí vyhubením nejen násilníků, ale i obětí násilí, které místo, aby hledaly Boha a jeho spravedlnost, toužili samy stát se těmi silnými a bezohlednými, a obdivovaly je.

Presvědčili se, že Bůh umí ochránit ty, kteří ho poslouchají, a že mu mohou naprosto důvěřovat.

Dostalo se jim jasné demonstrace toho, že na záchraně nejen sebe ale i zvířat jsou povinni se podílet, a to podstatnou měrou. A že přitom musejí vynaložit nejen všechnu svou sílu, ale i všechny své schopnosti a znalosti a používat při tom svůj rozum.

Dále se přesvědčili, že je při čekání na Boží trest i na jiné jeho aktivity trpělivě čekat, protože Bůh nesoudí ukvapeně a než se rozhodne k výkonu trestu, důkladně si ověří jeho oprávněnost. Bůh jim předvedl nejen svou spravedlnost i svou moc, ale také lásku a moudrost.

Dále si ukážeme, jak s těmito novými znalostmi lidé naložili.

Východ z archy

1.M.8:13	<i>Léta šestistého prvého, první den prvního měsíce, začaly vody na zemi vysychat. Tu Noe odsunul příklop archy a spatřil, že povrch země osychá.</i>
----------	---

Verš nám sděluje mimo jiné:

Odsunutí či otevření "příklopu" potvrzuje, že takový příklop existoval a s největší pravděpodobností byl nad "světlíkem". Nejspíše byl totožný s oním "oknem".

Poznámka: Podrobný kalendář průběhu potopy určitě není jen nadarmo a znamená, že nám bude v budoucnu užitečný. A to, i když potopa už nikdy nebude, jak později slíbil Bůh Noémovi (viz verš 11.).

1.M.8:14	<i>Dvacátého sedmého dne druhého měsíce byla již země suchá.</i>
----------	--

Noé správně nečekal slepě na příkaz a pomocí ptáků zkoumal stav vody a přírody po potopě. Vystoupit z archy bez Božího příkazu si ale netroufal. Z jediného místa, byť sebevyššího,

nemohl poznat, kdy oschla celá země. Bůh sice o žádné další pohromě nemluvil, ale Noé nemohl vědět, zda nepříjde ještě nějaká další vlna. Zásoby mu zřejmě pořád stačily a tak v arše zůstával, i když už vody zmizely. Čekal na Boží instrukce.

A Bůh se teprve nyní ozval:

1.M.8:15	<i>I promluvil Bůh k Noemu:</i>
1.M.8:16	<i>"Vyjdi z archy, ty a s tebou tvá žena i tvoji synové a ženy tvých synů.</i>
1.M.8:17	<i>Vyved' s sebou všechno tvorstvo, jež je s tebou, všechnu zvěř i ptactvo a dobytek a všechnu havěť plazící se po zemi. Ať se na zemi hemží, ať se na zemi plodí a množí."</i>

Poznámka: Jestliže měla být zvířata vypuštěna, znamenalo to, že už mohou nalézt potravu. Musely tedy už být k dispozici rychle rostoucí byliny (pro býložravce). Jelikož nedošlo k novému stvoření rostlinstva, znamenalo to, že většina rostlinstva (nebo alespoň jeho podstatná část) potopu přežila.

Noé dostal za úkol vyvést zvířata asi především proto, aby jejich odchod nebyl chaotický a překotný.

1.M.8:18	<i>Noe tedy vyšel a s ním jeho synové a jeho žena a ženy jeho synů.</i>
1.M.8:19	<i>Všechna zvěř, všechna havěť a všechno ptactvo, vše, co se plazí po zemi, vyšlo podle svých čeledí z archy.</i>

Informace, že zvěř vyšla podle svých čeledí, svědčí o tom, že byla skutečně vyvedena a že neodešla sama. Noé se opět musel postarat o zvířata, aby se učil on i jeho rodina (a posléze všichni, kteří Boha poslouchají), že to je lidskou povinností.

První zápalná oběť a Boží reakce

Noé nyní učinil něco, co se stalo precedentem na velmi dlouhou dobu. "Vynalezl" zápalnou oběť:

1.M.8:20	<i>Noe pak vybudoval Hospodinu oltář a vzal ze všech čistých dobytčat i ze všeho čistého ptactva a zapálil na tom oltáři oběti zápalné.</i>
----------	---

Noé projevil mimořádnou vděčnost za svou záchranu. Určitě věděl o úspěšném pokusu Ábela a chtěl ho napodobit. Dar andělu předat nemohl (anděl za ním chodil jen výjimečně) a nejspíš se domníval, že když dým vystupuje vzhůru, že s sebou odnese Bohu k nebesům i tento dar za záchranu. Možná, že tím chtěl Boha [10](#) přivolat, a je to dokonce pravděpodobné.

Podařilo se. Tento nevyžádaný čin zapůsobil na Boha velmi příznivě:

1.M.8:21	<i>I ucítil Hospodin libou vůni a řekl si v srdci: "Už nikdy nebudu zlořečit zemi kvůli člověku, přestože každý výtvor lidského srdce je od mládí zlý, už nikdy nezhubím všechno živé, jako jsem učinil.</i>
----------	--

Všimněme si, že pisatel (zřejmě Noé) zapsal to, co si myslel; jak se to jevílo jemu, čemu hluboce sám věřil. (Jak totiž mohl vědět, co si Bůh "řekl ve svém srdci"?). [11](#) Bůh "libou vůni" ze spálených zvířecích těl nepocíťoval a je velmi nepravděpodobné, že by něco takového Noémovi řekl. [12](#) Totéž platí i pro následující verš č.22 v němž jakoby DJK přislíbil Noémovi ještě věc velmi důležitou daleko do budoucnosti:

1.M.8:22	<i>Setba i žeň a chlad i žár, léto i zima a den i noc nikdy nepřestanou po všechny dny země."</i>
----------	---

Znamenalo by to, že Bůh už nemá v úmyslu zasáhnout a změnit již stanovený přirozený řád planety Země.

Toto musíme rozebrat podrobněji:

Další Boží vítězství

Když Noé zapsal myšlenku o tom, co si Bůh řekl ve svém srdci, mohli bychom si položit otázku jak to tak jistě mohl vědět? Zapsaná informace je velmi závažná; natolik závažná, že nebyla-li pravdivá, potom by šlo nejen o skutečně velký sebeklam, ale o těžké oklamání všech věřících!

Jak to tedy je?

Nejjednodušší "vysvětlení" je mystické: Noé dostal vnuknutí, Noé to zapsal vlivem ducha, který do něj vstoupil. [13](#) Jenže Noé nic takového nenapsal, takže takové tvrzení by bylo nepodložené. A jelikož nepodložených tvrzení je v dějinách křesťanství (a náboženství) už příliš, hledejme vysvětlení, které má reálný základ. [14](#)

Takže: V každém případě zapsal Noé to, o čem byl hluboce přesvědčen, čemu bezvýhradně věřil. Aby to tak bylo, musel mít buď přímou informaci (ale o tom nic nepíše), nebo musel vidět a pečlivě pozorovat chování Boha. Víme to o něm?

Máme zapsanu jeho charakteristiku:

1.M.6:9	<i>Toto je rodopis Noeho: Noe byl muž spravedlivý, bezúhonný ve svém pokolení; Noe chodil s Bohem.</i>
---------	--

Že Noé chodil s Bohem, ví každý jen trochu pozorný čtenář Bible. Ale co to znamenalo?

Kromě Noéma to Písmo říká už jen o Henochovi (1.M.5:22,24), ale nikde není nic přesnějšího uvedeno. Prorok Micheáš (jako jediný) si toho všiml, ale pochopil to jen symbolicky. Píše (zřejmě na základě Noemovy a Henochovy důležitosti a jejich charakteristikách) o tom toto:

Mich.6:8	<i>Člověče, bylo ti oznámeno, co je dobré a co od tebe Hospodin žádá: jen to, abys zachovával právo, miloval milosrdenství a pokorně chodil se svým Bohem.</i>
----------	--

ale význam chození s Bohem nevysvětlil. Biblické slovníky udávají, že se toto slovo používalo v přeneseném významu, jako "žít s někým" a podobně. V té době totiž nebyla reálná

možnost s Bohem skutečně chodit. Před potopou však andělé mezi lidmi byli. Sice to především byli ti, kteří plodili s lidskými ženami míšence (*nefilim*), ale byli tam i ti, kteří (i když jich asi bylo mnohem méně) se označovali jménem JHVH. A s jedním z nich Noé určitě opravdu chodil.

Ale co to znamenalo?

Především se ptejme na čas: Znamenalo to, že Noé nedělal nic jiného a chodil s andělem pořád? To jistě ne, ale určitě chodil s ním, jak nejčastěji mohl.

Další otázka: Proč s ním chodil? Odpověď je jednoznačná: Byl zvědavý, ptal se a pozoroval.

A nač se ptal? Určitě se snažil co nejlépe pochopit Boží záměr s lidmi a jistě se ptal na příčiny zla a násilí, které kolem sebe viděl. Jistě chtěl vědět, co je správné a co ne. Určitě znal varování svého praděda Henocha a chtěl vědět, jak a kdy bude Bůh trestat ty bezbožné, hříšné a zpupné (Juda 14,15).

Noé se tedy snažil poznat Boha a jeho vlastnosti. Věnoval tomu určitě hodně času, a proto pochopil Boží spravedlnost i milosrdenství. Když se rozhodl vykonat oběť zvířat, byl přesvědčen, že Bůh jeho oběť přijme a že Bůh zajistí to, v co pevně věřil.

Poznámka: Podobně se na příklad snažila poznat Boha (skrže Ježíše Krista) Marie:

Luk.10:38	<i>Když šel Ježíš s učedníky dál, vešel do jedné vesnice. Tam jej přijala do svého domu žena jménem Marta,</i>
Luk.10:39	<i>kteřá měla sestru Marii; ta si sedla k nohám Ježíšovým a poslouchala jeho slovo.</i>
Luk.10:40	<i>Ale Marta měla plno práce, aby ho obsloužila. Přišla k němu a řekla: "Pane, nezáleží ti na tom, že mne má sestra nechala sloužit samotnou? Řekni jí přece, ať mi pomůže!"</i>
Luk.10:41	<i>Pán jí odpověděl: "Marto, Marto, děláš si starosti a trápíš se pro mnoho věcí.</i>
Luk.10:42	<i>Jen jednoho je třeba. Marie volila dobře; vybrala si to, oč nepřijde."</i>

Noémovo chování dalo DJK za pravdu. Noé vykonal oběť, aniž věděl, zda bude v té formě (dýmu) Bohem přijata. Proto můžeme jeho chování považovat i za výraz hlubokého přesvědčení, víry, pokání a snahu o sebeočistění (podobnou svým významem pozdějšímu křtu).

Noémovu myšlenku mnohem později jinak vyjádřil apoštol Pavel slovy:

Ř.5:12	<i>Skrze jednoho člověka totiž vešel do světa hřích a skrze hřích smrt; a tak smrt zasáhla všechny, protože všichni zhřešili.</i>
--------	---

Tato myšlenka zásadně změnila přístup k lidem. DJK lidem ukázal, že budou posuzováni nikoli podle svých činů ale na základě činů vykonaných podle své svobodné vůle. Srozumitelněji vyjádřeno: U člověka bude posuzována jen přítomnost či nepřítomnost **snahy** hledat pravdu o Boží vůli a její míru, a zlepšovat podle ní své vlastnosti. Bůh tedy je ochoten hodnotit lidi podle jejich dobré vůle. Později to vyjádřili cherubové při narození Ježíše Krista:

Luk.2:14 [PNS]	"Sláva Bohu ve výšinách nahoře a na zemi pokoj mezi lidmi dobré vůle."
----------------	--

Apoštol Pavel to vyjádřil slovy:

Ř.7:15	<i>Nepoznávám se ve svých skutcích; vždyť nedělám to, co chci, nýbrž to, co nenávídím.</i>
Ř.7:16	<i>Jestliže však to, co dělám, je proti mé vůli, pak souhlasím se zákonem a uznávám, že je dobrý.</i>
Ř.7:17	<i>Pak to vlastně nejsem já, kdo jedná špatně, ale hřích, který je ve mně.</i>
Ř.7:18	<i>Vím totiž, že ve mně, to jest v mé lidské přirozenosti, nepřebývá dobro. Chtít dobro, to dokážu, ale vykonat už ne.</i>
Ř.7:19	<i>Vždyť nečiním dobro, které chci, nýbrž zlo, které nechci.</i>
Ř.7:20	<i>Jestliže však činím to, co nechci, nedělám to já, ale hřích, který ve mně přebývá.</i>
Ř.7:21	<i>Objevuji tedy takový zákon: Když chci činit dobro, mám v dosahu jen zlo.</i>
Ř.7:22	<i>Ve své nejvnitřnější bytosti s radostí souhlasím se zákonem Božím;</i>
Ř.7:23	<i>když však mám jednat, pozoruji, že jiný zákon vede boj proti zákonu, kterému se podřizuje má mysl, a činí mě zajatcem zákona hříchu, kterému se podřizují mé údy.</i>
Ř.7:24	<i>Jak ubohý jsem to člověk! Kdo mě vysvobodí z tohoto těla smrti?</i>
Ř.7:25	<i>Jedině Bohu buď dík skrze Ježíše Krista, Pána našeho! A tak tentýž já sloužím svou myslí zákonu Božímu, ale svým jednáním zákonu hříchu.</i>

O vrozených špatných sklonech psal i král Šalomoun:

Př.22:15 [KP]	<i>Bláznovství přivázáno jest k srdci mladého; ale metla kázně vzdálí je od něho.</i>
Př.22:15 [PNS]	<i>Pošetlost je svázána se srdcem chlapce; prut kázně je to, co ji vzdálí daleko od něho.</i>

Lidé tuto nabídku dlouho nepřijímali. Považovali se za duchovně dospělé a pozdější smlouvu s Bohem si vyžádali (svým postojem k němu) na principu "rovnosti". Tuto smlouvu s nimi pak uzavřel Bůh skrze Mojžíše a ukázalo se, že i lidé s dobrou vůlí měli k duchovní dospělosti ještě velmi daleko. Až Ježíš Kristus nabídl svým učedníkům opět tento přístup.

Na první pohled však vyvstává otázka: Že by Bůh - tvůrce genetiky a jejích zákonů - dopředu nevěděl, že lidé budou dědit špatné sklony, a zjistil to až nyní? Jistě že ne, ale DJK potřeboval důkaz o morální kvalitě Noéma a Noé to pochopil. Proto udělal onen akt pokory.

"Nultá" smlouva

Smysl smlouvy

Nyní byly pro další nápravu a výchovu lidstva potřebné tyto kroky:

Stres z potopy musel nutně poznamenat především členy Noémovy rodiny. Prožitá hrůza nejenže nemohla být zapomenuta jejími účastníky, ale mohla se i zapsat i do genetického kódu jejich potomků. Takto nabytá "ustrašenost" byla svrchovaně nežádoucí pro potomstvo následující pravého Boha. Mohlo by se dokonce stát, že "vystrašení" lidé by opět odmítli

plodit potomstvo. Bylo proto nutné slíbit naslouchajícím a věřícím lidem s největším důrazem, že se potopa již nebude nikdy opakovat.

Po potopě bylo všechno vzešlé rostlinstvo zničeno. V půdě jistě přežila semena mnohých rostlin, ale k tomu, aby vzrostla a byla v potřebném množství i kvalitě schopna poskytnout klidem potravu, bylo třeba nemalého času. Noé sice mohl dál žít ze zbylých zásob v arše, ale jakmile by mu došly, byl by on i jeho rodina zcela bez jídla. DJK dopředu věděl o této situaci. Vzhledem k tomu, že nemohli znovu zopakovat stvoření rostlin, nezbylo, než povolit lidem zabíjet zvířata kvůli masu. Bylo jasné, že lidstvo se tak znovu naučí zabíjet a opět se bude učit krutosti. O to hůře se mu bude učit lásce *agapé*, kterou požaduje DJK.

Smluvní požadavky na lidstvo

1. Znovu zaznívá příkaz k množení:

1.M.9:1	<i>Bůh Noemu a jeho synům požehnal a řekl jim: "Plod'te a množte se a naplňte zemi."</i>
---------	--

A opět se opakuje požadavek k naplnění (tedy nikoli k přeplnění) planety Země.

2. Nyní je změna v povolené potravě. Potopou byly zřejmě zničeny všechny stromy, které mohly plně uspokojit potřeby výživy obyvatelstva. Takové stromy byly v rajské zahradě, ale ty nezušlechtěné byly zřejmě i mimo Eden. Zničeny však byly i ony.

K dispozici dosud zřejmě nebyly ani zušlechtěné traviny (dnešní obilí) a existující příroda tak nemohla lidem poskytnout dost obživy. Bůh proto dodatečně legalizoval to, co již před potopou lidé určitě nezákonně činili [15](#) - zabíjení zvířat za účelem jejich pojidání:

1.M.9:2	<i>Bázeň před vámi a děs z vás padnou na všechnu zemskou zvěř i na všechno nebeské ptactvo; se vším, co se hýbe na zemi, i se všemi mořskými rybami jsou vám vydáni do rukou.</i>
1.M.9:3	<i>Každý pohybující se živočich vám bude za pokrm; jako zelenou bylinu vám dávám i toto všechno.</i>

Bůh však vyslovil podmínku:

1.M.9:4	<i>Jen maso oživené krví nesmíte jíst.</i>
---------	--

3. Výslovný zákaz vraždy či zabítí:

1.M.9:5	<i>A krev, která vás oživuje, budu vyhledávat. Budu za ni volat k odpovědnosti každé zvíře i člověka; za život člověka budu volat k odpovědnosti každého jeho bratra.</i>
1.M.9:6	<i>Kdo prolíje krev člověka, toho krev bude člověkem prolita, neboť člověka Bůh učinil, aby byl obrazem Božím.</i>

Poznámka: Bůh nám tady prozradil, že i v nebesích jsou vražda a zabití zakázány, a že i tam jsou vykonavateli trestu členové téže společnosti.

Bůh stanovil, že vrah bude potrestán smrtí, a to lidmi. Zdůrazňuje však, že jde o jeho volání k odpovědnosti - a tedy že smyslem není lidská msta! To potvrzuje i v první a rovněž druhé smlouvě:

3.M.19:18	<i>Nebudeš se mstít synům svého lidu a nezanevřeš na ně, ale budeš milovat svého bližního jako sebe samého. Já jsem Hospodin.</i>
5.M.32:35	<i>Má je pomsta i odplata, přijde včas a jejich noha zakolísá, den jejich béd se blíží, řítí se na ně, co je jim uchystáno."</i>
Ř.12:19	<i>Nechtějte sami odplácet, milovaní, ale nechte místo pro Boží soud, neboť je psáno: „Mně patří pomsta, já odplatím, praví Pán."</i>
Zj.2:23	<i>... Tu poznají všechny církve, že já vidím do nitra i srdce člověka, a každému z vás odplatím podle vašich činů.</i>

Na závěr Bůh připomíná první příkaz a dává tím tak najevo, že je v tu dobu nejdůležitější. [16](#)

1.M.9:7	<i>Vy pak se plod'te a množte, hemžete se na zemi a množte se na ní."</i>
---------	---

Nejdůležitějším je proto, že bez naplnění Země lidmi je provedení základního úkolu (ovládnutí Země i zvířat na ní lidmi) neuskutečnitelný.

Reciproční Boží závazek

Bůh za sebe slibuje:

1.M.9:8	<i>Bůh řekl Noemu a jeho synům:</i>
1.M.9:9	<i>"Hle, já ustavuji svou smlouvu s vámi a s vaším potomstvem</i>
1.M.9:10	<i>i s každým živým tvorem, který je s vámi, s ptactvem, s dobyt看em i s veškerou zemskou zvěří, která je s vámi, se všemi, kdo vyšli z archy, včetně zemské zvěře.</i>
1.M.9:11	<i>Ustavuji s vámi svou smlouvu. Už nebude vyhlazeno všechno tvorstvo vodami potopy a nedojde již k potopě, která by zahladila zemi."</i>

A aby se na to nezapomnělo, Bůh ustanovil duhu jako znamení platnosti svého závazku:

1.M.9:12	<i>Dále Bůh řekl: "Toto je znamení smlouvy, jež kladu mezi sebe a vás i každého živého tvora, který je s vámi, pro pokolení všech věků:</i>
1.M.9:13	<i>Položil jsem na oblak svou duhu, aby byla znamením smlouvy mezi mnou a zemí.</i>
1.M.9:14	<i>Kdykoli zahalím zemi oblakem a na oblaku se ukáže duha,</i>
1.M.9:15	<i>rozpomenu se na svou smlouvu mezi mnou a vámi i veškerým živým tvorstvem, a vody již nikdy nezpůsobí potopu ke zkáze všeho tvorstva.</i>
1.M.9:16	<i>Ukáže-li se na oblaku duha, pohlédnu na ni a rozpomenu se na věčnou smlouvu mezi Bohem a veškerým živým tvorstvem, které je na zemi."</i>
1.M.9:17	<i>Řekl pak Bůh Noemu: "Toto je znamení smlouvy, kterou jsem ustavil mezi sebou a veškerým tvorstvem, které je na zemi."</i>

Někdo by mohl říci, že Bůh toho lidem ve smlouvě tak moc neslíbil. To ale není pravda. Musíme si uvědomit, že potopa byla šokem, který nelze až dodnes s ničím srovnat. Hrůza z ní musela být v přeživších lidech hluboko zapsána, a neměla-li být po mnoho generací "noční můrou", bylo nutné lidi ujistit o tom, že znovu už nehrozí.

Výchovný smysl této smlouvy

Zopakujme si, co bylo smyslem této "nulté"; smlouvy:

Bůh znovu zdůrazňuje nutnost naplnění Země, a to přestože lidé dostali pohlavní pud a že muži dostali potřebu ženy k sexu nutit. Bez splnění tohoto úkolu by celé stvoření ztratilo smysl, a proto bylo nutné ho pojistit.

Smrtí Ábela byl ztracen tak potřebný gen snahy o poznání a ovládnutí zvířat. Lidé prokázali jen takový zájem o zvěř, který jim byl k přímému užitku - především k jídlu. Byla tím sice povolena jinak nežádoucí lidská agresivita, ale základní úkol byl přednější.

Aby byla nežádoucí agresivita pokud možno potlačována, neponechal Bůh otázku vraždy jen původním lidem daným genům, ale použil jednak výslovný zákaz, a jednak právě tuto agresivitu postavil jako hrozbu trestu.

Aby se ale zase tato protiagresivita nestala příliš velkým nebezpečím, dal Bůh jasně najevo, že ji chce řídit on; že se nesmí stát nástrojem msty.

Bůh tedy znovu používá kombinaci využívání existující lidské motivace k dobrému účelu spolu se zákazem, jeho vysvětlením, a odvoláváním se na odpovědnost. V psychologii se tomu říká manipulace. Tento proces je sice dnes mezi lidmi neoblíbený, protože je příliš často zneužíván (zejména politiky a obchodníky). Nicméně je to jen nástroj, který sám o sobě není ani zlý ani dobrý. Jde jen o to, k čemu a jak je používán. Je však nutné si uvědomit, že alternativou takové výchovy je pak už jen donucení a násilí. To však je většinou neslučitelné s výchovou ke svobodné vůli, která je nejvyšší morální hodnotou.

Noémovi synové

Další úkol - kultivace

DJK musel ihned využít možnosti, že mohl z potopy zachránit osm lidí. Noé a jeho manželka pro kultivaci už nepřipadali v úvahu pro svůj velmi vysoký věk. Bylo nutno vybírat jen mezi jeho syny a jejich manželkami.

Připomeňme si, že spravedlivým byl Bohem prohlášen pouze Noé. Aby kultivace měla smysl, bylo nutné, aby alespoň některý z jeho synů získal jeho pozitivní geny a byl mu později v morálních vlastnostech co nejvíce podoben. Nutnost včasné kultivace vyžadovala, aby DJK věnoval zvláštní pozornost jen nejnadějnějšímu z Noémových synů. Bible se proto o nich a o vybraném jejich chování – chování, které je od sebe odlišilo a charakterizovalo – zmiňuje.

Hned na začátku dostáváme informaci, že synové a jejich potomci se později nesměšovali a asi žili odděleně:

1.M.9:18	<i>Synové Noeho, kteří vyšli z archy, byli Šém, Chám a Jefet; Chám je otec Kenaanův.</i>
----------	--

1.M.9:19 *Tito tři jsou synové Noeho; podle nich se rozdělila celá země.*

Následkem toho prakticky nedocházelo k míšení mezi jejich potomky a šlo o to, vybrat mezi nimi toho nejlepšího. Test mohl být uskutečněn až za nějaký čas.

Nicméně příležitost se brzy naskytla:

Další incident - pohlavní zvrácenost

V Písmu se dozvídáme, že Noé brzy využil možnosti jíst zvířecí maso, protože po obdělání půdy nevysadil napřed obilí, ale víno. Svědčilo to o tom, že Noé už před potopou víno pěstoval a uměl to.

1.M.9:20 *I začal Noe obdělávat půdu a vysadil vinici.*

Víno se neurodilo ihned, takže Noé i jeho synové jistě pracovali na svých obydlich a dalších věcech potřebných k životu, a uběhlo alespoň několik měsíců nebo i let.

Jakmile bylo víno vypěstováno, sklizeno a zpracováno na nápoj, bylo ukládáno a také konzumováno. Aniž bychom byli informováni o tom, jak a kdy byl objeven alkohol jako droga, dozvídáme se, že Noé se opil:

1.M.9:21 *Napil se pak vína, opil se a odkryl uprostřed svého stanu.*

Zatím nemáme důvod se domnívat, že nalezení drogy bylo výsledkem uvědomělého poznávání přírody a tím plnění základního lidského úkolu. Spíše to byla náhoda; [17](#) víno asi v teple samo zkvasilo a Noémovi buď zachutnalo, nebo mu prostě jen bylo líto ho vylít. [18](#) Sama o sobě to byla jen nevýznamná epizoda, která by posloužila jen jako zkušenost.

Následující možná jinak náhodná událost ale měla pro požadovaný test velký význam:

1.M.9:22 *Chám, otec Kenaanův, spatřil svého otce obnaženého a pověděl to venku oběma svým bratřím.*

Stud, který lidé získali snědením zakázaného ovoce, vyvolal v jednom z Noémových synů - Chámovi -; sexuální vzrušení. Tak silné, že pokládal za nutné říci to i svým bratřím. Toto vzrušení ale nebylo přirozené - objevil se zde zřejmě náznak homosexuality.

Reakce bratrů byla zcela opačná:

1.M.9:23 *Ale Šém a Jefet vzali plášť, vložili si jej na ramena a jdouce pozpátku přikryli nahotu svého otce. Tvář měli odvrácenou, takže nahotu svého otce nespatriili.*

Jak to, že tak blízcí příbuzní měli zcela opačné instinkty? Což neměli stejnou genetickou výbavu jako jejich otec? Byla snad homosexualita součástí přirozené výbavy dané už při stvoření prvních lidí? [19](#)

V žádném případě! Apoštol Pavel to jasně komentoval:

Ř.1:26 [PNS]	<i>Proto je Bůh vydal potupným pohlavním choutkám, neboť i jejich ženy zaměnily přirozené užívání sebe za protipřirozené;</i>
-----------------	---

Kde se tedy takový zvrhlý sklon vzal?

Už jsme si ukázali, jak moc záleželo Bohu na tom, aby se lidé množili a aby naplnili Zemi. Je nemožné, aby při stvoření byl takový gen do lidí zabudován, respektive aby nebyl odstraněn (v případě, že by základní genetický materiál, z něhož byl vyladěn ten pro prvního člověka, ho obsahoval). Vždyť by mohl celý projekt stvoření ohrozit nebo dokonce zničit!

Je jen jedna možnost: Vznikl při nepřilíš zodpovědných spojeních andělů s lidmi. Připomeňme si verš o tom v několika překladech:

1.M.6:4 [EP]	<i>Za oněch dnů, kdy synové božští vcházeli k dcerám lidským a ty jim rodily, vznikaly na zemi zrůdy, ba ještě i potom. To jsou ti bohatýři dávnověku, mužové pověstní.</i>
[KP]	<i>Obrové pak byli na zemi v těch dnech; ano i potom, když vcházeli synové Boží k dcerám lidským, ony rodily jim. To jsou ti mocní, kteříž zdávna byli, muži na slovo vzatí.</i>
[PNS]	<i>V těch dnech byli na zemi Nefilim, a také potom, když synové [pravého] Boha mívali poměr s lidskými dcerami a ty jim rodily syny, byli to ti silní, kteří byli odedávna, věhlasní muži.</i>
[JB]	<i>V těch dnech (a také později) povstalo na zemi pokolení Nefilim, to když se synové Boží spojovali s dcerami lidskými a ony jim rodily děti; to jsou ti hrdinové dávných dob, ti proslulí mužové.</i>
[Hirsch]	<i>Obrové byli na zemi za oněch dnů a také potom, když vcházeli synové Boží k dcerám člověka a [tyto] jim rodily - to jsou ti hrdinové pradávna, muži proslulí.</i>

Vraťme se nyní zpět a položme si znovu otázku: Co se to tehdy vlastně stalo?

Ze spojení andělů-mužů s lidskými ženami povstávalo zcela mimořádné potomstvo. Bible nám zcela zřejmě záměrně nesděluje nic podrobnějšího, než že tehdy z toho povstaly různé zrůdy, mezi nimiž byli lidé obrovitého vzrůstu, a také lidé, kteří se proslavili i něčím jiným než samotnou silou.

Čím to je, že nám o nich Bible neříká nic víc, než jen to, že existovali? Vždyť to je velmi zajímavá informace, slibující vysvětlení leckterých jevů v naší dávné historii!

Odpověď je tato:

Bible často (a zejména v oné době) napovídá mnoho právě tím, co neříká. Oni pověstní mužové byli pověstní tím, co za pověst ve skutečnosti nestojí. Byli zjevně pověstní zlem, násilím a škodami, které způsobili. Zřejmě díky především jim byla země naplněna násilím (6:11). Mohli vykonat i některé tzv. hrdinské činy, ale jejich motivy jistě nebyly přijatelné. Byli jistě pověstní i jinými věcmi. Proto o nich Bible nemluví; byli by jen velmi špatným příkladem.

Nepřirozené spojení andělů s lidmi mělo za následek, že došlo k velké diverzifikaci genů. Objevily se kombinace, které byly vysloveně nepřirozené; nejen nadměrný vzrůst, nadměrná inteligence, ale i úchyvky opačnými směry, a patrně i úchyvky sexuální. O další spolupůsobící příčině (muži, kteří si nemohli najít ženy pro jejich nedostatek) bylo psáno již v minulé kapitole.

Poznámka: Na tento vliv poukázal i učedník Juda slovy:

Juda 6	<i>Také anděly, kteří si nezachovali své vznešené postavení, ale opustili určené místo, drží ve věčných poutech v temnotě pro veliký den soudu.</i>
Juda 7	<i>Podobně jako oni i Sodoma, Gomora a okolní města se oddaly smilstvu, propadly zvrhlosti, a jsou nám výstražným příkladem trestu věčného ohně.</i>

Tady musíme hledat příčiny oněch jevů. I Noémova žena zjevně měla mezi svými předky některého z andělů.

Šém a Jefet nejen svého otce přikryli. Alespoň jeden z nich na svého bratra žaloval:

1.M.9:24	<i>Když Noe procitl z opojení a zvěděl, co mu provedl jeho nejmladší syn,</i>
----------	---

Noé však zareagoval zdánlivě nanejvýš podivně: Osočil nevinného!

1.M.9:25 [EP]	<i>řekl: "Proklet buď Kenaan, ať je nejbídnějším otrokem svých bratrů!"</i>
1.M.9:25 [PNS]	<i>A tak řekl: "Ať je Kanaán prokletý. Ať se stane nejnižším otrokem svých bratrů."</i>

Řada překladů podává Noémova slova jako výraz rozhořčení, kterým Noé chce potrestat viníka. Jenže kdo byl vinen? Kenaan?

Překlady se mýlí. Správně překládají Kraličtí:

1.M.9:25 [KP]	<i>I řekl: Zlořečený Kanán! služebník služebníků bude bratrům svým.</i>
---------------	---

Noé neproklínal ani nebyl rozohněn. Bylo to jen konstatování. Noé předpověděl budoucí vývoj. Byl spíše nešťastný a řekl otci Kenaana - Chámovi, že na jeho syna a jeho potomstvo dolehne skutečnost, že Chám nedokázal v sobě potlačit špatné geny a místo toho je naopak pěstuje. Bylo to nikoli prokletí, ale proroctví. Proroctví toho, že na nedostatek dobré vůle Cháma potlačit zlý pohlavní sklon doplatí ti, kteří za nic nemohou.

Jak ale k němu Noé přišel?

Jednak použil slovo "otrok". Po prvé v Bibli. To ale znamená, že toto slovo a jeho reálný obraz už znal. Ale odkud?

Ze své rodiny jistě ne. Musel ho znát z doby před potopou. To ale znamená, že ono násilí, kterým byla Země naplněna, se týkalo i toho, že ti silní, "chrabří", "bohatýrští" muži nutili ty slabší, aby na ně pracovali. Udělali si z nich otroky.

Toto ponížení nevinných lidí bylo asi to nejhorší, co Boha přimělo ke trestu potopou. Vždyť otroctví nebylo třeba! Lidí bylo dosud málo a půdy bylo velmi mnoho. Najít si svůj vlastní prostor k obdělávání půdy mohl zcela jistě každý. Všichni byli zdraví a neměli důvod k tomu vyžadovat, aby na ně někdo pracoval – aby někoho vykořisťovali.

Otrokářská společnost byla jistě tím hlavním důvodem, proč andělé sáhli k zoufalému prostředku - k potopě. Tato společnost směřovala (pokud už jí nedosáhla) k totalitě; k vládě jednoho – toho nejsilnějšího, nejkrutějšího a nejbezohlednějšího muže. A nejhorší bylo, že se s tím ostatní zřejmě smířili, a místo aby takové uspořádání nenáviděli, vzhlíželi k "bohatýrům" s obdivem a závistí. [20](#) A ten zbytek jen volal k Bohu - vzýval ho. Žádal o pomoc, ale nic pro nápravu nedělal (s jedinou výjimkou - Noéma).

Taková společnost už nebyla schopna vývoje. Nemohla přijmout žádné poučení. Andělům se nelze divit, že své úsilí o výchovu lidstva vzdali.

Noé ale vyslovil také pozitivní proroctví. Učinil však mezi zbývajícími dvěma bratry rozdíl. Proč?

1.M.9:26	<i>Dále řekl: "Požehnán buď Hospodin, Bůh Šémův. Ať je Kenaan jejich otrokem!"</i>
1.M.9:27	<i>Kéž Bůh Jefetovi dopřeje bydlet ve stanech Šémových. Ať je Kenaan jejich otrokem!"</i>

Poznámka: Tady překladatelé shodně uvádějí, že Noé si přeje, aby Kenaan byl otrokem. Určitě je však někde omyl. Noé zcela jistě nebyl tak absurdně nespravedlivý. Překladatelé ho (jistě nevědomky) líčí jako zuřícího muže, který neunesl Chámovu pohanu, a který se mu krutě mstí tím, že proklíná jeho syna a tím vlastně celé jeho potomstvo! Dokonce jakoby děkoval Bohu za to, že se o Chámově činu dozvěděl. [21](#) To ale není jinak podepřeno, a je to nepravděpodobné. Z ničeho jiného totiž nevyplývá, že by Noé byl tak extrémně hněvivý a nemilosrdný. A hlavně: Bůh by takového hněvem téměř nepřičetného muže nevyslechl a jeho prokletí by nesplnil. (Vyloučit to však nelze. Kdyby tomu tak přece jen bylo, ukazovalo by to na to, jak nesmírně těžkým úkolem bylo zkultivovat člověka s laskavým srdcem - Ježíše Krista - z tak nemilosrdného základu.)

Žalobcem byl zřejmě Šém. Ten cítil, že musí svému otci o Chámově provinění říci. Chtěl, aby na nesprávné chování bratra mohl otec nějak reagovat a pokud možno napravit co se dalo. Šém byl prostě angažovaným typem, a proto se stal vítězem testu.

Jefet ne. S Chámem nesouhlasil, ale žalovat nechtěl.

Bylo však pozdě - Chám byl dospělý a jeho čin nebyl náhodný, nýbrž reprezentoval jeho smýšlení. Určitě se tak projevoval už dříve a je pravděpodobné, že Noé svého syna v minulosti ukázněval. Leč zřejmě marně.

Noémovo proroctví ukázalo velmi daleko. Rozdělilo budoucí lid podle zděděných genů na tři skupiny:

Šémovce (semity), kteří budou ve vývoji lidstva v čele pro svou společenskou angažovanost; je zřejmé, proč se tento rod stal základem pro kultivaci Ježíše Krista;

Jefetovce (jafetity), kteří budou pomocníky Šémovců pro svůj odpor k zlému; a

Chámovce (chamity či hamity), kteří se pro svou společenskou lhostejnost nebudou moci uplatnit jinak než v roli sluhů. [22](#)

Poznámka: Někteří dnešní Židé (protože jsou rovněž semité) se domnívají, že právě oni budou a již jsou těmi prvními. Mezi semity ale patří také většina Arabů - jejich dnešních úhlavních nepřátel. A také platí, že i "semitou" musí být člověk především srdcem a nikoli pouhou příslušností k rase (srovnej např. Ř.2:29).

1.M.9:28	<i>Po potopě žil Noe tři sta padesát let.</i>
----------	---

Noémovi bylo umožněno, aby se mohl alespoň částečně podílet na výchově tří dalších generací svých potomků. [23](#) Jeho vliv však mohl působit celou tu dobu a to byl také asi i Boží úmysl.

Délka jeho života však také nepřesáhla původní limit tisíce let:

1.M.9:29	<i>Všech dnů Noeho bylo devět set padesát let, a umřel.</i>
----------	---

Noémovo potomstvo

Potomstvo Noéma bylo cheruby řízenými DJK kvůli další kultivaci pečlivě zkoumáno a vyhledávali se vždy jedinci geneticky pro další postup nejvhodnější. Podívejme se proto na Noémovo potomstvo podrobněji. Písmo - zřejmě osobní Noémův zápis - uvádí:

1.M.10:32	<i>To jsou čeledi synů Noeho podle jejich rodopisu v různých pronároděch; z nich pak po potopě vzešly všechny pronárody na zemi.</i>
1.M.10:1	<i>Toto je rodopis synů Noeho: Šém, Chám a Jefet. Po potopě se jim narodili synové.</i>

Potomci Jefeta

1.M.10:2	<i>Synové Jefetovi: Gomer a Mágog a Mádaj, Jávan a Túbal, Mešek a Tíras.</i>
1.M.10:3	<i>Synové Gomerovi: Aškenaz a Rífat a Togarma.</i>
1.M.10:4	<i>Synové Jávani: Eliša a Taršíš, Kitejci a Dódanci.</i>
1.M.10:5	<i>Z nich vzešly ostrovní pronárody v různých zemích, pronárody různého jazyka a různých čeledí.</i>

Je pozoruhodné, že poslední dva synové Jávana jsou jmenováni rovnou jako celé národy - Kitejci a Dódanci. Toto vyjádření ukazuje, že Noé se s těmito syny buď nechtěl osobně stýkat, nebo o takový styk naopak nestáli oni. Vyjádření se proto jednak jeví v dotyčném kontextu jako mírně opovržlivé, a jednak naznačuje, že tyto národy "držely pohromadě" - nejspíše ne právě nejkalejšími metodami (viz výše). Tento výklad odpovídá i skutečnosti, že takovýchto národů je jmenováno ještě podstatně více u potomků Cháma, zatímco naopak u potomků Šéma není jakožto celek jmenován ani jediný.

Někteří Jefetovci prokázali velkou odvahu a podnikavost, když byli schopni pustit se do kolonizace ostrovů. Možná, že tak projevíli snahu plnit Boží úkol o ovládnutí planety Země. Možná ale to činili proto, že jen chtěli žít bezpečně - ostrov se vojensky dobývá mnohem hůř než území na souši. Je také ale ještě možné, že Jefetovci byli vytlačeni násilím a jejich kolonizace ostrovů byla ve skutečnosti útekem.

Nevíme také, zda se informace v pátém verši týká jen Kitejců a Dódanců, nebo všech synů Jávanových a nebo dokonce všech potomků Jefeta, i když je obecně přijímána tato poslední varianta; z Noémova zápisu to nevyplývá. Povšimněme si také, že potomků Jefeta je jmenováno podstatně méně než potomků ostatních dvou bratrů, což mohlo znamenat, že někteří odešli ještě dříve, než měli potomstvo. Analýzu viz dále.

Potomci Cháma

1.M.10:6	<i>Synové Chámovi: Kúš a Misrajim, Pút a Kenaan.</i>
1.M.10:7	<i>Synové Kúšovi: Seba a Chavíla, Sabta a Raema a Sabteka. Synové Raemovi: Šeba a Dedán.</i>
1.M.10:13	<i>Misrajim zplodil Lúd'any a Anámce, Lehábany a Naftúchany</i>
1.M.10:14	<i>i Patrúsany a Kaslúchany z nich vyšli Pelištejci a Kaftórci.</i>
1.M.10:15	<i>Kenaan zplodil Sidóna, svého prvorozeného, a Chéta,</i>
1.M.10:16	<i>Jebúsejce, Emorejce a Girgašejce</i>
1.M.10:17	<i>i Chivejce, Arkejce a Síňana,</i>
1.M.10:18	<i>Arvád'ana a Semárce a Chamát'ana. Potom se čeledi kenaanské rozptýlily.</i>
1.M.10:19	<i>Pomezi kenaanské se táhlo od Sidónu směrem přes Gerar až ke Gáze, směrem přes Sodomu, Gomoru, Admu a Sebójim až k Leše.</i>
1.M.10:20	<i>To jsou synové Chámovi v různých zemích, pronárody různých čeledí a jazyků.</i>

I zde jsou mezi potomky jmenovány rovnou celé národy - nejspíše z podobného důvodu. Analýza následuje.

Potomci Šéma

V Šémových potomcích není ani jeden jmenován jen jako celý národ. Jeho potomci měli pravděpodobně nejmenší sklony k autoritářským správám společenství - viz dále.

1.M.10:21	<i>Také Šémovi, praotci všech Heberovců, staršímu bratrovi Jefeta, se narodili synové.</i>
1.M.10:22	<i>Synové Šémovi: Élam a Ašúr, Arpakšád a Lúd a Aram.</i>
1.M.10:23	<i>Synové Aramovi: Ús a Chúl, Geter a Maš.</i>
1.M.10:24	<i>Arpakšád zplodil Šelacha a Šelach zplodil Hebera.</i>
1.M.10:25	<i>Heberovi se narodili dva synové: jméno jednoho bylo Peleg (to je Rozčlenění), neboť za jeho dnů byla země rozčleněna; a jméno jeho bratra bylo Joktán.</i>
1.M.10:26	<i>Joktán pak zplodil Almódada a Šelefa, Chasarmáveta a Jeracha,</i>
1.M.10:27	<i>Hadórama a Úzala a Diklu,</i>

1.M.10:28	<i>Óbala a Abímaela a Šebu,</i>
1.M.10:29	<i>Ofíra a Chavílu a Jóbaba; ti všichni jsou synové Joktánovi.</i>
1.M.10:30	<i>Jejich sídliště bylo od Měši směrem k Sefáru, hoře na východě.</i>
1.M.10:31	<i>To jsou synové Šémovi různých čeledí a různých jazyků, různé pronárody v různých zemích.</i>

Pouze o Heberovi je řečeno, že z něho vyšli Heberovci - tedy rovněž národ. Šlo zřejmě o výjimku, avšak právě přes tohoto Noémova potomka vede rodová linie k Ježíši Kristu. Zdá se, že Šémovi potomci sice nebyli mocichtiví, ale naopak dost lachní, a proto byl vybrán právě Heber.

Poznámka: Lukáš 3:36 uvádí mezi Arpakšádem a Šélachem ještě Kainana (podle Septuaginty). Noé ho zřejmě neuvedl proto, že ho považoval za ničemného a nechtěl se k němu hlásit.

Analýza k rodokmenu Noéma

Prozkoumejme tento rodokmen pozorněji - na další stránce je pro názornost zakreslen graficky. Na první pohled v něm zaujme nehomogenita: U některých synů či potomků nejsou další synové jmenováni - popis nekončí ve stejných generacích. Vnucuje se otázka: Podle jakého kritéria byl rodokmen zapsán?

Podle dnešních technických možností srovnávat nelze, protože informace se tehdy předávaly převážně ústně. Záznam rodokmenu nejpravděpodobněji prováděl Noé sám, a zapsal jen to, co se dozvěděl během svého života o třech dalších generacích. Můžeme tedy předpokládat, že zprávy mu podávali přímo jeho synové, a to byli jen ti, kteří svého otce či praoce navštívili a o svém potomstvu mu řekli. Svědčilo to o jejich komunikaci a také o vzdálenosti lokality usídlení dotyčného potomstva. O ostatním potomstvu se mohl dozvědět jen nepřímo, z čehož můžeme usoudit, že toto potomstvo o Noéma zájem nemělo.

První závěr:

Protože Bible obsahuje zásadně jen informace relevantní, můžeme usuzovat mj. i na to, jaké účtě a lásce se Noé těšil u toho kterého potomstva, a odtud i jaký vztah mělo ono potomstvo k Bohu, 24 o němž od Noéma vědělo. Bylo totiž oprávněné očekávat, že eventuální pomoc od Boha by dotyční potomci mohli získat právě skrze Noéma, o jehož zvláštním vztahu k Bohu dobře věděli.

Mágog

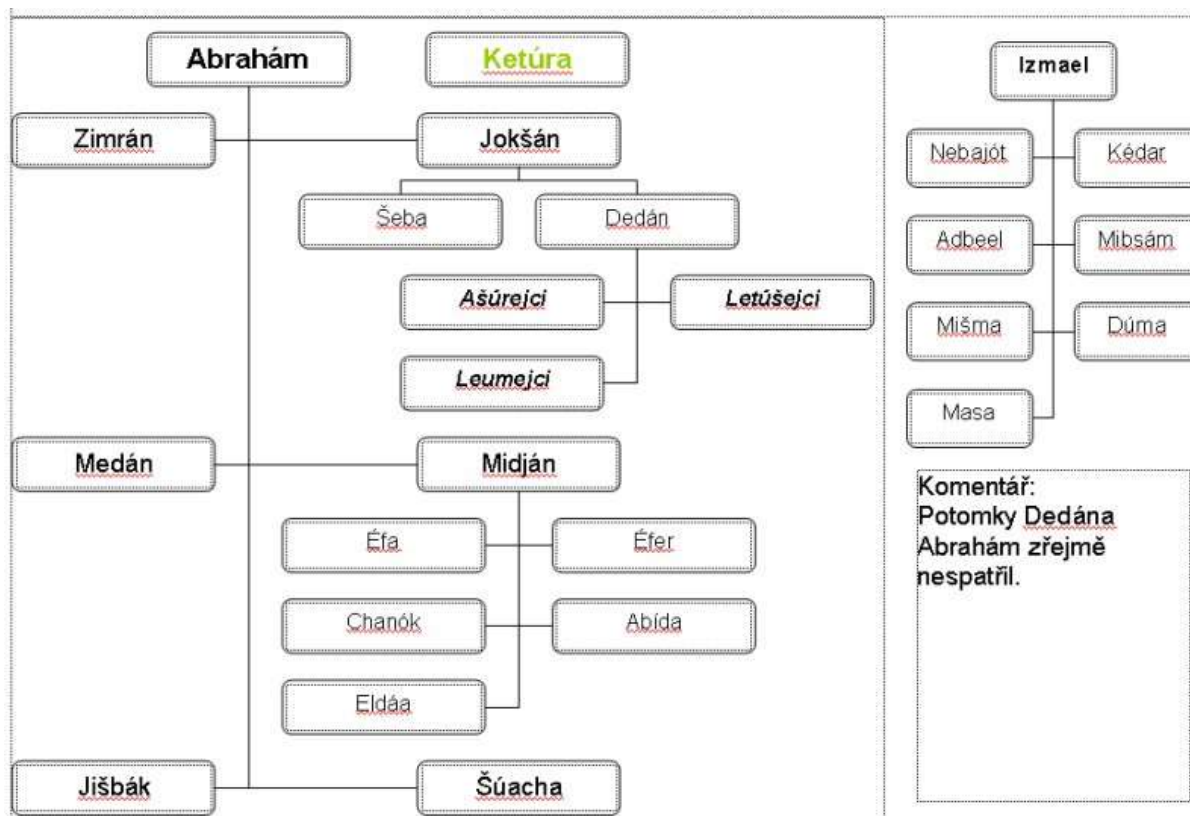
Toto jméno Noé ve svém rodokmenu uvedl, a proto zřejmě netušil, že Mágog byl nositelem zvláště zlých genů. Ty se projevovaly zřejmě celou dobu historie lidstva a budou projevovat i na konci tisíciletého Božího Království. Jeho jméno je zmíněno v knize Zjevení Jana 20:8 a to ve velmi záporné roli. Skutečnost, že jeho geny se dostanou až tam, svědčí o tom, že jsou velmi "vytrvalé" a odolávají vlivům časů a zkušeností. Mágog byl zřejmě člověkem, který svou ničemnost dovedl velmi pečlivě skrývat. Člověk, který uměl vytrvale čekat na svou příležitost.

Pokračování rodokmenu Šéma

1.M.11:10	<i>Toto je rodopis Šémův: Když bylo Šémovi sto let, zplodil Arpakšáda, druhého roku po potopě.</i>
1.M.11:11	<i>Po zplození Arpakšáda žil Šém pět set let a zplodil syny a dcery.</i>
1.M.11:12	<i>Arpakšád pak žil třicet pět let a zplodil Šelacha.</i>
1.M.11:13	<i>Po zplození Šelacha žil Arpakšád čtyři sta tři léta a zplodil syny a dcery.</i>
1.M.11:14	<i>Šelach pak žil třicet let a zplodil Hebera.</i>
1.M.11:15	<i>Po zplození Hebera žil Šelach čtyři sta tři léta a zplodil syny a dcery.</i>
1.M.11:16	<i>Ve věku třiceti čtyř let zplodil Heber Pelega.</i>
1.M.11:17	<i>Po zplození Pelega žil Heber čtyři sta třicet let a zplodil syny a dcery.</i>
1.M.11:18	<i>Ve věku třiceti let zplodil Peleg Reúa.</i>
1.M.11:19	<i>Po zplození Reúa žil Peleg dvě stě devět let a zplodil syny a dcery.</i>
1.M.11:20	<i>Ve věku třiceti dvou let zplodil Reú Serúga.</i>
1.M.11:21	<i>Po zplození Serúga žil Reú dvě stě sedm let a zplodil syny a dcery.</i>
1.M.11:22	<i>Ve věku třiceti let zplodil Serúg Náchora.</i>
1.M.11:23	<i>Po zplození Náchora žil Serúg dvě stě let a zplodil syny a dcery.</i>
1.M.11:24	<i>Ve věku dvaceti devíti let zplodil Náchor Teracha.</i>
1.M.11:25	<i>Po zplození Teracha žil Náchor sto devatenáct let a zplodil syny a dcery.</i>
1.M.11:26	<i>Ve věku sedmdesáti let zplodil Terach Abrama, Náchora a Hárana.</i>
1.M.11:27	<i>Toto je rodopis Terachův: Terach zplodil Abrama, Náchora a Hárana. Háran zplodil Lota.</i>
1.M.11:28	<i>Háran umřel před svým otcem Terachem v rodné zemi, v Kaldejském Uru.</i>

Pokračování komentáře k rodokmenu

Z textů vidíme potvrzení, že Noémem zpracovaný rodokmen nebyl ani zdaleka úplný. Další speciální část rodokmenu zpracoval pravděpodobně Abrahám.

Nimrod - v Noémových očích nejhorší člověk té doby

Noé zaznamenal i mimořádného člověka, tzv. bohatýra. Proč to udělal? Považoval ho za dobrého?

1.M.10:8 *Kuš pak zplodil Nimroda; ten se stal na zemi prvním bohatýrem.*

Prvním bohatýrem (*reke* [Hirsch], *mocnářem* [JB], *mocným* [PNS]) byl zřejmě až po potopě, protože mnoho bohatýrů bylo už před potopou (6:4).

Líbil se snad Noémovi pro své lovecké schopnosti? To by nebylo zcela ojedinělé - Ezau se také mohl líbit otci Jákobovi (mimo jiné) kvůli jeho loveckým schopnostem (viz 1.M.25:28).

Čím se Nimrod jako bohatýr vyznačoval?

1.M.10:9 *Byl to bohatýrský lovec před Hospodinem; proto se říká: Jako Nimrod, bohatýrský lovec před Hospodinem.*

Takže byl lovcem - a zřejmě mimořádným, když se stal legendou. Co dál?

1.M.10:10 *Počátkem jeho království byl Babylón, Erech, Akad a Kalné v zemi Šineáru.*

Takže se stal králem; asi pro svou velkou sílu, kterou zdědil po předpotopních bohatýrech. A určitě i pro své politické schopnosti.

1.M.10:11	<i>Z této země vyšel do Asýrie a vystavěl Ninive-i Rechobót-ír a Kelach</i>
1.M.10:12	<i>a Resen mezi Ninivem a Kelachem to je to veliké město.</i>

A také budovatelem měst - zřejmě opevněných, ale proti komu? Počítal asi se vzpourami.

Tento *bohatýr* se zřejmě podobal *bohatýrům* před potopou. Podle něho můžeme usuzovat na poměry panující před ní - mj. zřejmě používali stejně jako on práci otroků. Z toho vyplývá, že Nimrod vytvořil první totalitní moc po potopě. Zřejmě mu postupně podlehlí všichni potomci Noéma. Pod jeho "tvrdou" a možná i krutou vládou byla *země jednotná* (11:1) - viz dále.

Peleg - v Noémových očích nejlepší člověk té doby

Za jeho dnů byla - *země rozčleněna*, [EP] *rozdělena* [KP,PNS,JB], *rozděleno* [obyvatelstvo - Hirsch J]. Všeobecný výklad je, že šlo o rozdělení obyvatelstva; zřejmě jako následek zmatení jazyků.

Proč ale právě "za dnů Pelega" a ne někoho jiného z jeho vrstevníků? Protože právě Peleg byl z oné generace v popředí pozornosti Noéma. Byl z nich nejlepší. A ke stejnému názoru dospěli i andělé, kteří si Pelega vzali jako hlavního nositele potřebných genů. Peleg se proto stal jedním z předků Ježíše Krista.

Poznámka: Na první pohled se zdá podivné, že Noé neuvádí žádného Pelegova potomka. Za jeho dnů však došlo k rozdělení země a v nastalém zmatku už asi nebylo možné se navzájem dohledat.

Zmatení jazyků v Babylóně

Další úspěch satana

Satan zaznamenal další úspěch: Podařilo se mu, že všichni lidé byli ovládnuti "jeho člověkem"; - Nimrodem. Nimrod se ujal funkce krále a napřed vytvořil "národní jednotu". [25](#) Totalita, likvidovaná potopou, byla brzy obnovena.

Přesun do Mezopotámie

1.M.11:1	<i>Celá země byla jednotná v řeči i v činech.</i>
----------	---

Jak eufemistické vyjádření totality!

1.M.11:2	<i>Když táhli na východ 26, našli v zemi Šineáru pláň a usadili se tam.</i>
Hirsch	<i>Když táhli od východu, našli údolí v zemi Šineárské a usadili se tam.</i>

Poznámka: Pokud hora Ararat byla tam co nyní, tj. na východě dnešního Turecka, potom Noé vyšel z archy z místa severně od Babylóna. Přímá cesta odtamtud na jih vede dnes přes vysoké hory. Bylo by logičtější, že by napřed osídlili území poblíž Kaspického moře jihovýchodně od Araratu. Odtud by opravdu mohli přijít "z východu" a šli by také přes hory. Potom by bylo logické, že by našli pláň či opravdu veliké údolí Mezopotámie. Tato varianta

je proto pravděpodobnější. (Kdyby tam šli ze západu, pak by šli celou cestu nepříteliš hornatým terénem a nemuseli by jít tak daleko.)

Proč ale provedli tento přesun? Bylo to jistě na příkaz Nimroda, ale proč Nimrod takový příkaz vydal? Zřejmě proto, že už jich bylo mnoho a okolní krajina nebyla příliš úrodná. Museli odejít jinam. Pravděpodobně původně sídlili tam, kam Noé sestoupil se svou rodinou z archy (která přistála na Araratu).

Jak ale Nimrod poznal, kam mají jít? Jak poznal, že nejlepší krajina v tomto smyslu je právě v Mezopotámii? Ostatní od něj jakožto krále očekávali, že takovou krajinu najde, a jistě s tím byla spojena i jeho autorita. Nimrod mohl opět vylézt na Ararat a odtamtud mohl do Mezopotámie dohlédnout. Pravděpodobnost tohoto předpokladu potvrzuje i skutečnost, že dal stavět vysokou věž; mohl tak mít zkušenost s užitečností dohlédnout daleko.

Stavba věže

V onom velkém údolí nejsou a asi ani tehdy nebyly kameny. Chtěli-li stavět města, museli použít cihel vyrobených z hlíny:

1.M.11:3	<i>Tu si řekli vespolek: "Nuže, nadělejme cihel a důkladně je vypalme." Cihly měli místo kamene a asphalt místo hlíny.</i>
----------	--

Všimněme si, že Písmo používá totalitního vyjádření. Ačkoli nepochybně rozhodl král - Nimrod - všichni opakovali jeho slova a tvářili se, že je to vůle všech. [27](#)

Poznámka: Všimněme si dále, že i Bůh to tak vnímá! Nikdy netoleroval poddajnost lidí totalitě. Když na příklad za Samuela "chtěl lid krále", ve skutečnosti to chtělo jen pár kmenových představitelů, kteří mluvili "jménem lidu". [28](#) Lid se však nebránil a tak to i Bůh vnímal jako jeho vůli! Právě tak když lid křičel proti Ježíši Kristu v Jeruzalémě, bylo to jen cca 800 lidí. Ostatní jim v tom však nebránili, a proto byl odsouzen celý Jeruzalém.

Všimněme si ale, že někdo musel novou technologii - vypalování cihel a jejich spojování asfaltem - vymyslet, vynalézt. Nejspíš to opět byl Nimrod; musel vynikat nad ostatními, chtěl-li být považován za vůdce a později dokonce za boha.

Král rozhodl opět:

1.M.11:4	<i>Nato řekli: "Nuže, vybudujme si město a věž, jejíž vrchol bude v nebi. Tak si učiníme jméno a nebudeme rozptýleni po celé zemi."</i>
----------	---

a ostatním nezbylo než "nadšeně souhlasit".

K čemu ale král potřeboval tak vysokou věž? Politické zdůvodnění bylo: "Učiníme si jméno" - rozumějme "on si učiní jméno"! A druhé politické heslo: "Nebudeme rozptýleni po celé zemi" - rozumějme "nedovolím, aby moji poddaní a otroci mi utekli"! Z výšky je totiž daleko vidět a stráž tam umístěná může pokus o organizovaný útěk včas odhalit (podobá se uzavřeným hranicím za soudobé totality).

A ještě něco: Král určitě Božímu slibu nevěřil, a kam jinam se uchýlit při velké vodě? To se zase podobá bezpečnostním obydlím umístěným ve velké hloubce, kam se chtěli schovat ti soudobí mocní před následky jaderné války. Inu - mocní myslí vždy jen na sebe, i když se tváří, že mají na mysli blaho svých poddaných. [29](#)

Nebezpečí a jeho průzkum

Opět hrozil vznik totality a DJK musel proti ní včas zakročit. Pamatoval však na svou smlouvu o tom, že potopu nezopakuje. Poslal anděly, aby zjistili stav věcí:

1.M.11:5	<i>I sestoupil Hospodin, aby zhlédl město i věž, které synové lidští budovali.</i>
----------	--

Poznámka: Někteří vykladači nechápou, proč Bůh sestupoval, aby se něco dozvěděl, když přece Bůh všechno ví, a odvolávají se na příklad na Žalm 94:11. Jenže tento text neříká nic o Boží vševědouce; jen o tom, že Bůh ví o kvalitě lidského chtivého uvažování;

Ž.94:11	<i>Hospodin zná smýšlení lidí; jsou pouhý vánek.</i>
[KP]	<i>Hospodinť zná myšlení lidská, že jsou pouhá marnost.</i>
[PNS]	<i>Jehova zná myšlenky lidí, že jsou jako výpar.</i>

v tomto případě je řeč o lidské nedůslednosti a prchavosti chtění. Boha zde reprezentovali andělé, kteří opravdu vyslali své zástupce, aby problém vyřešili. Tito zástupci skutečně sestoupili na Zemi. [30](#) Znamenalo to, že bylo nutné prověřit zprávy a opatřit důkazy. [31](#)

DJK věděl, že totalitní systém by se stal tradicí, a že by se už udržel a zabránil by opět jakémukoli vývoji lidské společnosti. Zpráva navrátilších se andělů vypadala takto:

1.M.11:6	<i>Hospodin totiž řekl: "Hle, jsou jeden lid a všichni mají jednu řeč. A toto je teprve začátek jejich díla. Pak nebudou chtít ustoupit od ničeho, co si usmyslí provést.</i>
----------	---

Co by si kdo usmyslil provést? Co to hrozilo?

Hrozilo pokračování toho začátku: začali s malou totalitou a pokračování by nakonec vedlo k totalitě světové. Jako před potopou.

Poznámka: A proč Bůh hovořil o množném čísle - *jejich díla*? Protože Bůh vinil nejen Nimroda, ale i všechny ostatní, kteří se nechali podvést a podvolovali se mu. Bůh dobře ví, že vinni jsou vždy všichni, a proto uplatňuje v trestech princip kolektivní viny. [32](#) Boží spravedlnost je jiná než lidská a proto ji máme hledat (srovnej Mat.6:33).

Boží zásah

Tentokrát Bůh zvolil jiný avšak velmi účinný způsob. Poslal jiné anděly - specialisty na výrobu nových jazyků, aby vybrali lidi do skupin a "nahráli" jim je do jejich mozků. [33](#)

1.M.11:7	<i>Nuže, sestoupíme a zmateme jim tam řeč, aby si navzájem nerozuměli."</i>
----------	---

Účinek se rychle dostavil. Totalitní moc krále Nimroda se "za dnů Pelega" rozpadla. Lidé vyděšení neznámou situací se rozprchli, obávající se útoku těch druhých, jímž nerozuměli. V nových skupinách se drželi jen ti, kteří se domluvili.

1.M.11:8	<i>I rozebral je Hospodin po celé zemi, takže upustili od budování města.</i>
----------	---

Poznámka 1: Jazyková rozmanitost chrání lidstvo před světovou totalitní zvlí až dodnes.

Poznámka 2: Takto nevznikly všechny jazyky světa; pouze ty, které mezi sebou nebyly příbuzné, aby se takto oddělení lidé skutečně nemohli dorozumět.

1.M.11:9	<i>Proto se jeho jméno nazývá Bábel (to je Zmatek), že tam Hospodin zmátl řeč veškeré země a lid rozebral po celé zemi.</i>
----------	---

Poznámka: Překladatelé všeobecně komentují jméno města *Bábel* jako *Zmatek*. Odborníci však tvrdí, že jméno pochází z akkadštiny a znamená *Boží brána*. Je to možné a dokonce pravděpodobné, protože totalitní vůdci se nikdy nestyděli předstírat vztah k Bohu nebo alespoň jím vytčeným hodnotám. [34](#)

Rozmnožené lidstvo se nyní rozdělilo. Rozdělení jazyků na mnoho větví zabránilo vzniku univerzální totalitní moci, avšak Nimrod našel své napodobitele. Jedno království jednoho "vůdce" se už udělat nedalo, a proto si lidé zřídili více králů a více království. A ta začala mezi sebou bojovat, protože každé se chtělo stát tím jediným, jako dříve. Jenže lidé s odlišným jazykem už nechtěli podporovat "jediného vůdce" a tak se navzájem zotročovali.

DJK se tak podařilo zabránit satanovu záměru metodou, která nebyla v žádném rozporu s jejich dohodou. [35](#) Navíc vzniklo konkurenční prostředí, které mělo prospět vývoji lidské společnosti. A také mu prospělo.

Satan však stále ještě věřil ve své vítězství. Hrozba světové totality byla sice nadlouho odvrácená, ale lidí rychle přibývalo a lokální mocné totalitní říše mohly vznikat a skutečně vznikaly. Naděje, že jedna z nich nakonec svět ovládne, zůstávala stále reálnou.

Další důležitý krok v nápravě lidstva - Abrahám (Abram)

Cíl

DJK se potřeboval dodatečně vyvázat z povinnosti definitivně zabít oba první dva lidi (a tím je zcela vyhladit), a legalizovat tak záchranu celého lidstva. Všechny jeho smlouvy (jak ta s Noémem, tak všechny další až po tu s Ježíšem Kristem) byly vlastně nelegální, protože smrtí obou prvních lidí by neexistovalo jejich potomstvo - zakázaný čin spáchali dříve, než zplodili děti, a smlouvy by nebylo s kým uzavřít.

Povinnost splnit první zákon o smrti po snědení ovoce ze zakázaného stromu nebylo možné odstranit. Satan na ní trval a jen on by mohl z ní odstoupit; což nechtěl. Bylo nutné alespoň za Evu dát nějakého jiného člověka s obdobným postavením. [36](#)

Jenže vzít jen tak nějakého člověka a dát ho satanovi, aby ho zabil, nešlo. Ten člověk by to musel chtít udělat a musel by dokonale vědět, proč se obětuje a za co, aby to bylo jasné

rozhodnutí jeho svobodné vůle. Tak informovaného člověka ale nebylo možné najít už jen proto, že ten člověk by musel být osobním účastníkem všech událostí od počátku, aby přesně věděl, za koho se obětuje, a aby nebyl odkázán na svědectví někoho jiného. Jenže zkrácený věk lidí na oněch 120 let [37](#) to prostě vylučuje. Bylo nutné vytvořit člověka, který si bude pamatovat všechny věci od stvoření. [38](#)

A byly i další problémy: Obětovaný člověk by musel mít stejné geny jako Adam, jenže takoví lidé rychle přestali existovat. Zabránilo tomu smíšení se andělů s lidmi. A jelikož manželka Noéma v sobě jejich geny měla, bylo zasaženo i všechno jejich potomstvo. Takže bylo nutné zkultivovat člověka, ze kterého by tímto procesem byly všechny andělské geny eliminovány. Tento člověk musel pocházet pouze z genů ženy (nedostala trest smrti jako Adam) [39](#) a tak byl by stejně jako první člověk - Adam - původním Božím synem (srovnej Luk.3:38). Za tím účelem bylo nutné provést kultivaci, která by mj. andělské geny vyloučila.

A aby to všechno mělo nějaký smysl, musí o takovou náhradu stát každý člověk, který se chce tomuto dodatečnému trestu vyhnout. A musí o ni dobrovolně požádat. [40](#)

A ještě to není všechno. Satanovo tvrzení, že lidé byli stvořeni špatně, vyvolalo nutnost dokázat, že jsou hodni o takovou náhradu žádat. Z toho vyplynula pro DJK další povinnost - povinnost najít člověka, který bude ochoten na žádost Boha obětovat svého syna, a recipročně tak získat pro lidstvo právo požádat Boha zase o obětování jeho syna. [41](#)

Takového člověka se podařilo najít v osobě Abraháma.

Poznámka: Abrama budeme nadále nazývat jeho pozdějším jménem - Abrahámem, aby popis byl konzistentnější. Taktéž jeho manželku Sáráj budeme nazývat pozdějším jménem - Sárrou.

Abrahám a jeho rodina

Až v jedenácté generaci od Noéma (a dvacáté od Adama) se v kultivované větvi lidstva objevil muž, jehož víra dosáhla takové úrovně, že mohl posloužit k dalšímu důležitému a nutnému kroku týkajícímu se výchovy a záchrany lidstva.

Všimněme si, jak postupovala kultivační práce.

Do kultivace byly vybrány také ženy; zřejmě významné, inteligentní a vlivné - alespoň pokud šlo o vliv na manžely.

1.M.11:29	<i>Abram a Náchor si vzali ženy: Žena Abramova se jmenovala Sáráj a žena Náchorova Milka, dcera Hárana, otce Milky a Jisky.</i>
-----------	---

V zájmu kultivace si nevědomky (zřejmě působením andělů) vzal Abrahám (Abram) za manželku nevlastní sestru (20:12) Sárrou (původně Sáráj). To se mimo jiné projevilo jejich neplodností: [42](#)

1.M.11:30	<i>Sáráj však byla neplodná, neměla dítě.</i>
-----------	---

A Náchor si vzal svou neteř. Bylo třeba podpořit pozitivní geny otce Teracha. [43](#)

Odchod z města

Čím byl Terach tak výjimečný, že byl vybrán ke kultivaci jako jediný?

Písmo nám oznamuje, že Terach vzal bez udání důvodu jen jednoho svého syna (Abraháma), jeho manželku, a jednoho vnuka (syna druhého svého syna) a odešli z města Ur Kaldejských do země kenaanské:

1.M.11:31	<i>I vzal Terach svého syna Abrama a vnuka Lota, syna Háranova, a snachu Sáraraj, ženu svého syna Abrama, a vyšli spolu z Kaldejského Uru. Cestou do země kenaanské přišli do Cháranu a usadili se tam.</i>
-----------	---

Proč to asi Terach udělal? Příkaz od Boha k tomu přece dostal až Abrahám; Terach nikoli!

Důvod musel být (s ohledem na výběr) podle Božího měřítka pozitivní. Terach zřejmě nemohl snést modloslužebné praktiky pěstované v onom městě. Nicméně odešel do jiného, i když menšího města - Cháranu, které asi nebylo o mnoho lepší. [44](#)

Poznámka: Najednou se objevuje dosud neuvedené město (Ur) jakýchsi Kaldejců. [45](#) Bible sice o nich předtím nic neuvádí, ale muselo přece také jít o potomky Noéma. A protože jediný, o němž se píše, že jako první budoval města, byl Nimrod, je pravděpodobné, že v tom pokračoval některý z jeho synů případně vnuků (o nichž se také nepíše) jménem Kaldej nebo podobně. Budování měst souviselo s obranou, jenže dokud Noémovi potomci byli jednotlivci (až do zmatení jazyků), nebylo třeba se proti někomu vojensky bránit. Takže muselo jít o potřebu upevňování osobní moci, kterou bylo potřeba bránit proti eventuální vzpouře. Také to mohlo souviset s pocitem ohrožení vyplývajícím z odporu proti Bohu. Tomu odpovídá zjištění, že v Ur Kaldejských se pěstovala modloslužba – uctívání Měsíce. [46](#)

Je zřejmé, že předkové Abraháma zůstali po rozdělení jazyků v tomto městě - tedy jejich jazyk zůstal shodný s místním jazykem. Z toho plyne několik věcí:

Ve městech se zřejmě nemohlo pěstovat zemědělství ani pastevectví. Vezmeme-li v úvahu, že Nimrod byl ve třetí generaci po Noémovi, byl snad současníkem Arpakšádova syna Kainana (Noémem v rodokmenu neuvedeného - možná proto, že s Nimrodem nějak spolupracoval a Noé s tím hrubě nesouhlasil a za svého potomka neuznal), byli předkové Abraháma úředníky či vojáky tehdejší totality, nebo alespoň řemeslníky.

Terach asi chtěl navázat na Noémovu tradici uctívání jeho Boha a nechtěl se účastnit na modloslužebnictví. Jeho ostatní synové (Náchor a Háran) si už zřejmě zvykli, a následovat ho v jeho "dobrodružství" se jim nechtělo.

V Cháranu ale jejich otec zemřel:

1.M.11:32	<i>Dnů Terachových bylo dvě stě pět let, když v Cháranu umřel.</i>
-----------	--

Jednání Teracha bylo správné a dalo by se očekávat, že Bůh jeho dalšímu chování požehná a jeho život prodlouží. Jenže jak dlouho? To, co bylo nutné vykonat, vyžadovalo ještě mnoho dalších let. Terach sice zemřel ve vysokém věku 205 let, [47](#) ale vyhnout se zcela modloslužebnému prostředí zřejmě nedokázal (možná právě pro svůj vysoký věk).

Abrahám a Lot nyní stáli před otázkou: Co teď? Mají se vrátit zpět do Ur Kaldejských nebo kam mají jít? Asi nebyli v otázce modloslužby dostatečně rozhodní.

Poznámka: Nemůžeme ale vyloučit, že to bylo ještě jinak. Je totiž možné, že při zmatení jazyků byli ti, kteří odešli, nadáni jiným jazykem než zůstavší obyvatelé města, a že to byl skutečný důvod jejich odchodu. O tom Písmo sice nic neříká, nicméně mezi zmatením jazyků a odchodem Teracha nemusela být žádná významná časová prodleva. A překlady verše 11:31 až na výjimky ukazují na přímou a proto příčinnou následnost za předchozími událostmi. Pozornost od této skutečnosti odpoutává jen vložený rodokmen. [48](#)

Po smrti Teracha

DJK musel znovu zasáhnout. Oba muži byli zřejmě dlouho sledováni a jako vhodnější byl zvolen Abrahám. K němu byl vyslán anděl, který se mu představil a oslovil ho:

1.M.12:1	<i>I řekl Hospodin Abramovi: "Odejdi ze své země, ze svého rodiště a z domu svého otce do země, kterou ti ukážu.</i>
1.M.12:2	<i>Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno. Staň se požehnáním!</i>
1.M.12:3	<i>Požehnám těm, kdo žehnají tobě, prokleji ty, kdo ti zlořečí. V tobě dojdou požehnání veškeré čeledi země."</i>

Ani Abrahám nebyl dost rozhodným ve vztahu k modloslužbě jako jeho otec [49](#) a všimněme si proto, čím DJK Abraháma motivoval:

Učiním tě velkým národem!

Požehnám tě (vlastně tvé potomky)!

Velké učiním tvé jméno!

Požehnám těm, kteří žehnají tobě, a prokleji ty, kteří ti zlořečí!

V tobě dojdou požehnání veškeré čeledi země!

Bůh sice neslibil Abrahámovi žádné bohatství; působil však na jeho potřebu stát se slavným. Je to mimochodem tatáž potřeba, která vedla stavitele babylónské věže - Nimroda a jeho nohsledy.

Poznámka: Abrahám tedy musel převzít něco z touhy po totalitní moci! [50](#)

K tomu bylo třeba mít potomky, leč oni děti mít nemohli.

Další Boží slib byl o bezpečnosti. Bůh se nedovolával poslušnosti (jako u Noéma) - asi by se byl býval nedovolal; slova "*staň se požehnáním*" byla Božím rozhodnutím!

Abrahám tedy pravděpodobně také toužil po slávě. Nicméně zcela bezpochyby musel Bohu věřit, protože žádného potomka dosud neměl. Motivace zabrala. Bůh však dosud onu slíbenou zemi neukázal, a tedy ani cestu k ní.

1.M.12:4	<i>A Abram se vydal na cestu, jak mu Hospodin přikázal. Šel s ním také Lot. Abramovi bylo sedmdesát pět let, když odešel z Cháranu.</i>
1.M.12:5	<i>Vzal svou ženu Sáráj a Lota, syna svého bratra, se vším jméním, jehož nabyli, i duše, které získali v Cháranu. Vyšli a ubírali se do země kenaanské a přišli tam.</i>

Šli pravděpodobně směrem od Ur Kaldejských cestou, která vedla k nejbližší úrodné zemi - Kenaanské. Abrahám zřejmě očekával, že zaslíbená země bude úrodná, a tedy že bude u Kenaanců. Nemýlil se.

1.M.12:6	<i>Abram prošel zemí až k místu Šekemu, až k božišti Móre; tehdy v té zemi byli Kenaanci.</i>
----------	---

Kenaanci zřejmě nebyli jazykově rozdělení nebo alespoň ne významně. Zachovali si své rodové společenství. Patrně se už na nich plnilo Noémovo proroctví a v totalitní moci byli posledními otroky. A jako taková po moci netoužili (spíše toužili po svobodě), a proto nemuseli být rozdělení odlišnými jazyky (na rozdíl od Arpakšádovců!).

Abrahám se opět ocitl v prostředí modloslužebnictví. Anděl se mu tedy znovu ukázal, aby ho podpořil:

1.M.12:7	<i>I ukázal se Abramovi Hospodin a řekl: "Tuto zemi dám tvému potomstvu." Proto tam Abram vybudoval oltář Hospodinu, který se mu ukázal.</i>
----------	--

Anděl Abrahámovi oznámil, že tato země bude patřit jeho potomstvu, ale neřekl mu, co má dál dělat. Zřejmě chtěl, aby se Abrahám pokusil jednat dál samostatně.

Bylo jasné, že bez velkého počtu lidí Abrahám sám se svým zetěm a nějakým tím služebnictvem nemají naději postavit se proti Kananejcům a jejich zemi dobýt. Spolčit se s nimi znamenalo přidat se k jejich modloslužbě. Abrahám tedy pokračoval dál a vyšel na kopec, aby se rozhlédl.

1.M.12:8	<i>Odtud táhl dál na horu, která je východně od Bét-elu, a postavil svůj stan mezi Bét-elem na západě a Ajem na východě. Také tam vybudoval Hospodinu oltář a vzýval Hospodinovo jméno.</i>
----------	---

Žádnou relevantní informaci však nezískal, a tak znovu volal Boha. Leč anděl se nyní neukázal. Nastala zkouška Abrahámovy víry.

Abrahám čekal, zda mu Bůh ukáže místo, kde má alespoň přechodně zůstat. Když nedostal odpověď, zkusil hledat, kde by se jako pastevci uživil.

1.M.12:9	<i>Pak se vydal na další cestu směrem k Negebu.</i>
----------	---

Bylo sucho a trvalo tak dlouho, že začal hlad; a Bůh stále nic neukázal.

1.M.12:10a	<i>I nastal v zemi hlad.</i>
------------	------------------------------

Abrahám byl ve zvláštní situaci: Z města Cháranu podle příkazu odešel, ale kam měl jít? Proč ho Bůh nechal bez pomoci a bez rady?

DJK zjevně chtěl, aby Abrahám sám přemýšlel. Abrahám se o to snažil, a když vyšel z Cháranu, namířil směrem k zemi, kterou jeho potomstvo později skutečně obdrželo. Jednal tedy správně. Když nastal hlad, rovněž správně pochopil, že musí sám hledat řešení.

1.M.12:10b	<i>Tu Abram sestoupil do Egypta, aby tam pobyl jako host, neboť na zemi těžce doléhal hlad.</i>
------------	---

V Egyptě

Abrahám tedy odešel do Egypta, ale tam hrozilo nebezpečí:

1.M.12:11	<i>Když už se chystal vejít do Egypta, řekl své ženě Sárai: "Vím dobře, že jsi žena krásného vzhledu.</i>
1.M.12:12	<i>Až tě spatří Egyptané, řeknou si: »To je jeho žena.« Mne zabijí a tebe si ponechají živou.</i>

Abrahám opět usoudil, že když se Bůh stále neozývá, musí si poradit sám. Jenže - ale tentokrát už nesprávně -; si vyložil, že neozývající se Bůh mu neposkytne ani ochranu.

1.M.12:13	<i>Říkej tedy, žes mou sestrou, aby se mi kvůli tobě dobře dařilo a abych tvou zásluhou zůstal naživu."</i>
-----------	---

Jenže:

1.M.12:14	<i>Když pak Abram vešel do Egypta, spatřili Egyptané tu ženu, jak velice je krásná.</i>
1.M.12:15	<i>Spatřila ji také faraónova knížata a vychválila ji faraónovi. Byla proto vzata do domu faraóna</i>

Sáru Abrahámovi vzali k faraónovi jako souložnici - a Sára se nebránila, ani nežádala Abraháma o jeho vyjádření. Nemysleme na to, že to bylo jen kvůli Abrahámovi; to bychom ji přecenili. Nezapomeňme, že s Abrahámem nemohla mít dítě, a pravděpodobně proto ve skrytu doufala, že s jiným mužem otěhotní a dokáže tak nejen jemu ale hlavně sobě, že není neplodná.

A že byla krásná ve vysokém věku? Na tehdejší dobu nemůžeme vztahovat dnešní znalosti o stárnutí (srovnej třeba Iz.65:20) ani dnešní měřítka o kráse.

Abrahám také neprotestoval a nic neudělal; pořád se domníval, že od Boha pomoc nedostane. A nejen to: opravdu si značně polepšil:

1.M.12:16	<i>a ten kvůli ní prokázal Abramovi mnoho dobrého, takže měl brav a skot a osly i otroky a otrokyně i oslice a velbloudy.</i>
-----------	---

Abrahám se bál o svůj život a na druhé straně natolik toužil po zisku, že ho ani nenapadlo protestovat. Ačkoli měl všechny důvody volat Boha právě nyní, neudělal to. Možná se bál přiznat se v novém modlářském prostředí ke své víře.

Bůh mu to sice neměl za zlé,

Poznámka: Pravý Bůh nikdy od nikoho nepožaduje víc, než je možné:

1.Kor.10:13	<i>Nepotkala vás zkouška nad lidské síly. Bůh je věrný: nedopustí, abyste byli podrobeni zkoušce, kterou byste nemohli vydržet, nýbrž se zkouškou vám připraví i východisko a dá vám sílu, abyste mohli obstát.</i>
-------------	---

avšak dal jasně najevo, že se mu to nelíbí, a Abraháma pokáral nepřímo a také potrestal:

1.M.12:17	<i>Ale faraóna a jeho dům ranil Hospodin velikými ranami kvůli Abramově ženě Sáraji.</i>
1.M.12:18	<i>Farao tedy Abrama předvolal a řekl: "Jak ses to ke mně zachoval? Proč jsi mi nepověděl, že to je tvá žena?"</i>

Sára se při bezprostředním ohrožení vzpamatovala a zřejmě se prokázala jako statečnější. Faraónovi řekla o nich pravdu a vyděšený faraón Abraháma vykázal ze země:

1.M.12:19	<i>Proč jsi říkal: »To je má sestra?« Vždyť já jsem si ji vzal za ženu. Tady ji máš, vezmi si ji a jdi!"</i>
1.M.12:20	<i>A farao o něm vydal svým lidem příkaz. Vyhostili jej i jeho ženu se vším, co měl.</i>

Abrahám byl pokárán a musel ze země odejít - a zase nevěděl kam! Bůh mu opět nic neřekl.

Nazpět u Kenaanců

Abrahám se tedy vrátil zpět. Tentokrát však jako velmi zámožný člověk:

1.M.13:1	<i>I vystoupil Abram z Egypta se svou ženou a se vším, co měl, do Negebu; byl s ním i Lot.</i>
1.M.13:2	<i>Abram byl velice zámožný, měl stáda, stříbro i zlato.</i>
1.M.13:3	<i>Postupoval po stanovištích od Negebu až k Bét-elu, na místo mezi Bét-elem a Ajem, kde byl zprvu jeho stan,</i>
1.M.13:4	<i>k místu, kde předtím postavil oltář; tam vzýval Abram Hospodinovo jméno.</i>

A opět hledal Boha, nevěda, jak má dále postupovat a co činit. A opět nedostal odpověď. Byl v situaci, kdy nevěděl a nemohl vědět, co si Bůh vlastně přeje. První část úkolu přece splnil - odešel z Cháranu. Určitě si kladl otázku: Proč mu Bůh dosud neukázal, co vlastně má dělat?

A do toho musel řešit další problém:

1.M.13:5	<i>Také Lot, který putoval s Abramem, měl brav a skot i stany.</i>
----------	--

1.M.13:6	<i>Země jim však nevynášela tolik, aby mohli sídlit pospolu, a jejich jmění bylo tak značné, že nemohli sídlit pohromadě.</i>
----------	---

Tady se nepřímo dozvídáme, že z "obětování" Sary měl užitek i Lot.

1.M.13:7	<i>Proto došlo k rozepři mezi pastýři stáda Abramova a pastýři stáda Lotova. Tehdy v zemi sídlili Kenaanci a Perizejci.</i>
----------	---

Abrahám správně usoudil, že když mu Bůh neodpověděl, ona zaslíbená země bude nejspíš někde v kraji, v němž právě byli, a proto navrhl řešení:

1.M.13:8	<i>Tu řekl Abram Lotovi: "Ať nejsou rozepře mezi mnou a tebou a mezi pastýři mými a tvými, vždyť jsme muži bratři.</i>
1.M.13:9	<i>Zdalipak není před tebou celá země? Odděl se prosím ode mne. Dáš-li se nalevo, já se dám napravo. Dáš-li se ty napravo, já se dám nalevo."</i>

Tehdy bylo zvykem, že výhodné nabídky se zdvořile odmítaly (srovnej na příklad pozdější chování Abraháma 1.M.23:10-16). Lot se však nestyděl přijmout nabízenou výhodu:

1.M.13:10	<i>Lot se rozhlédl, a spatřil celý okrsek Jordánu směrem k Sóaru, že je celý zavlažován, že je jako zahrada Hospodinova, jako země egyptská. To bylo předtím, než Hospodin zničil Sodomu a Gomoru.</i>
1.M.13:11	<i>Proto si Lot vybral celý okrsek Jordánu a odtáhl na východ. Tak se od sebe oddělili.</i>

Lot si jasně vybral lepší území - zachoval se vůči svému strýci bez zábran sobecky.

1.M.13:12	<i>Abram se usadil v zemi kenaanské a Lot se usadil v městech toho okrsku a stanoval až u Sodomy.</i>
-----------	---

Jenže: Zase byli v zemi plné modlářství, zla a smilstva znovu vystaveni zkoušce:

1.M.13:13	<i>Sodomští muži však byli před Hospodinem velice zlí a hříšní.</i>
-----------	---

Situace však byla velmi rozporná. Vždyť z Ur Kaldejských odešli přece kvůli modlářství, a nyní jsou v zemi, která je snad ještě horší! Jsou tedy na správném místě nebo ne?

Tohle Abrahám už sám rozhodnout nemohl, a proto se Bůh ozval i bez zavolání:

1.M.13:14	<i>Poté, co se Lot od něho oddělil, řekl Hospodin Abramovi: "Rozhlédni se z místa, na němž jsi, pohlédni na sever i na jih, na východ i na západ,</i>
1.M.13:15	<i>neboť celou tu zemi, kterou vidíš, dám tobě a tvému potomstvu až navěky.</i>
1.M.13:16	<i>A učiním, že tvého potomstva bude jako prachu země. Bude-li kdo moci sečíst prach země, pak bude i tvé potomstvo sečteno.</i>

Povzbudil ho a dokonce mu sdělil i co má dělat:

1.M.13:17	<i>Ted' projdi křížem krážem tuto zemi, neboť ti ji dávám."</i>
1.M.13:18a	<i>Hnul se tedy Abram se stany, přišel a usadil se při božišti Mamre, které je u Chebrónu.</i>

Jenže otázka ohledně modloslužby zůstala nezodpovězena! Abrahám pochopil, že jakkoli Bůh nyní splnil, co slíbil, jeho pomoc bude potřebovat i nadále:

1.M.13:18b	<i>I tam vybudoval Hospodinu oltář.</i>
------------	---

Poučení pro nás: Nikdy nemůžeme očekávat, že nás bude Bůh vést "za ruku" jako děti (pokud jimi ovšem nejsme). Z tohoto důvodu řekl Ježíš Kristus svým učedníkům, že jim prospěje, když je opustí:

Jan 16:7	<i>Říkám vám však pravdu: Prospěje vám, abych odešel....</i>
----------	--

A dokonce, i když mu chceme sloužit, musíme používat svůj rozum. [51](#)

První imperialistická válka po potopě

DJK potřeboval vychovat Abraháma ještě dále - bylo nutné, aby Abraháмова víra byla pevnější. Abrahám byl proto vystaven další zkoušce víry: V přikázané zemi nebyl bezpečný a jeho synovec Lot byl dokonce napaden.

Co se vlastně stalo?

Nimrodovská totalita měla přitažlivý vliv dokonce i na potomstvo Šémove syna Élama. [52](#) Některý z jeho potomků se stal jedním z pokračovatelů - élamský král Kedorlaómer. Jeho zotročení vazalství králové se však po dvanácti letech poroby vzbouřili:

1.M.14:1	<i>V oněch dnech šineárský král Amráfel, elasarský král Arjók, élamský král Kedorlaómer a král pronárodů Tideál</i>
1.M.14:2	<i>vedli válku proti Bérovi, králi sodomskému, Biršovi, králi gomorskému, Šineábovi, králi adamskému, Šemeberovi, králi sebójskému, a králi z Bely, což je Sóar.</i>
1.M.14:3	<i>Tito všichni tvořili spolek při dolině Sidímu, kde je nyní Solné moře.</i>
1.M.14:4	<i>Dvanáct let otročili Kedorlaómerovi, třináctého roku se vzbouřili.</i>

Vzor totality napodobila řada dalších králů. Většinou nejsou označeni příslušností k některému potomkovi Noéma, ale k městům, která dali vystavět. Je zřejmé, že všechny tyto nové národy se nehlásily k Noémovu odkazu (což znamená, že se přidali k modloslužbě) a byly spojeny hlavně společným jazykem či alespoň nářečím.

1.M.14:5	<i>Čtrnáctého roku přitáhl Kedorlaómer a králové, kteří byli s ním, a pobili Refájce v Aštarót-karnajimu, Zuzejce v Hámu, Emejce na planině kirjatajimské</i>
1.M.14:6	<i>a Chorejce v jejich horách seírských až k El-páranu, který leží proti stepi.</i>

1.M.14:7	<i>Pak přitáhli obchvatem k Ěnmišpátu, což je Kádeš, a pobili vše na poli Amálekovců i Emorejce, kteří sídlili v Chaseón-támaru.</i>
----------	--

Jsme informováni, že byl poprvé použit nový vojenský způsob - obchvat. Je z toho zřejmé, že útočící vojska byla už předem cvičena k útoku a nejen k obraně. Útok byl zjevně pečlivě naplánován a měl vyhnat bránící se vojska do doliny Sidim:

1.M.14:8	<i>Tu vytáhl král sodomský a král gomorský a král ademský a král sebójský a král belský, totiž sóarský, a seřadili se v dolině Sidímu k boji proti nim, to jest:</i>
1.M.14:9	<i>proti élamskému králi Kedorlaómerovi, králi pronárodů Tideálovi, šineárskému králi Amráfelovi a elasarskému králi Arjókov; čtyři králové stáli proti pěti.</i>
1.M.14:10	<i>Dolina Sidím je plná asfaltových studní. Král sodomský a gomorský se do nich při útěku propadli. Ti, kteří zůstali, utekli do hor.</i>

Záměr se povedl, a vyhrála tedy nikoli přesila ale vojenská taktika.

Abrahám, který zřejmě události podle svědectví zaznamenal, nás poměrně podrobně informuje o průběhu pravděpodobně první po-potopové imperialistické války a o jménech jejich účastníků, ale (a opět zřejmě záměrně) nepodává žádnou informaci o jejich příslušnosti k té či oné větvi Noémových potomků. Nejen Noé ale i Abrahám se jich zříká. Jde o větve zatížené nepřijatelnými geny.

1.M.14:11	<i>Útočníci pak pobrali všechno jmění Sodomy a Gomory i všechny potraviny a odtáhli.</i>
1.M.14:12	<i>Vzali s sebou též Abramova synovce Lota s jeho jméním, sídlil totiž v Sodomě, a odtáhli.</i>

Nemáme informaci, proč Lot se svou rodinou před útočníky neutekl. Buď se cítil svobodným - vždyť na území přišel jako svobodný a vůči zotročujícímu králi Kedorlaómerovi neměl žádné závazky - a nechtěl opustit svůj majetek, nebo jeho rodina nebyla útěku schopna - případně kombinace obojího.

Nicméně útočníci sebrali všechno a zajali všechny, kteří neutekli.

Abrahám dostal informaci o tom, co se stalo, zřejmě od uprchlého člena Lotova rodinného společenství:

1.M.14:13	<i>Tu přišel uprchlík a pověděl o tom Hebreji Abramovi, který bydlil při božíšti Emorejce Mamreho, bratra Eškólova a bratra Anérova; ti byli s Abramem spjati smlouvou.</i>
-----------	---

Abrahámova riskantní pomoc

Abrahám zareagoval neuvěřitelně riskantně. Měl sice s příbuznými smlouvu, ale hlavně svého synovce miloval tak moc, že s pouhými třemi sty osmnácti muži se jal pronásledovat nepochybně mnohem početnějšího a silnějšího nepřitele!

1.M.14:14	<i>Když Abram uslyšel, že jeho bratr byl zajat, vytrhl se svými třemi sty osmnácti zasvěcenci, zrozenými v jeho domě, a sledoval útočníky až k Danu.</i>
1.M.14:15	<i>V noci se pak proti nim se svými služebníky rozestavil a pobíjel je a pronásledoval až po Chóbu, jež je na sever od Damašku.</i>

Jeho útok byl tak nenadálý, zuřivý a prudký, že své soupeře překvapil. "Trestající" vojska netušila, kdo je přepadl - všechny "neposlušné" krále přece pochytili - a útok neznámého a domněle velmi silného protivníka způsobil paniku. A aniž by to Abrahám tušil, měl zcela jistě Boží požehnání a účinnou pomoc. Fakticky, byť zřejmě neuvědoměle, využil momentu překvapení a dezorientace nepřítele podobně jako mnohem později Gedeón (Sd.7:19).

1.M.14:16	<i>Všechno jmění přinesl zpět a nazpět přivedl též svého bratra Lota s jeho jměním, i ženy a lid.</i>
1.M.14:17	<i>Když se vracel po vítězství nad Kedorlaómerem a nad králi, kteří stáli na jeho straně, vyšel mu vstříc král sodomský k dolině Šáve, což je Dolina královská.</i>

Abraháмова nezištnost

Abrahám se prokázal jako "antidobyvatel", když vzal zpět pouze ukradené lidi a ukradený majetek (neodvedl si ani nikoho z poražených jako otroka) - to mu opravdu velmi slouží ke cti. Zachoval se (i na dnešní dobu natož tehdy) velmi spravedlivě.

Předchozí sodomský král se buď v asfaltové studni neutopil a byl někým vytažen a zachráněn, nebo (což je méně pravděpodobné) si uprchlíci stihli zvolit krále nového, respektive ten byl ustanoven už předem (možná právem dědictví). Král mu vyšel vstříc; ale proč? Co vlastně čekal nebo co chtěl udělat? Jen poděkovat?

To určitě ne, na to jsou králové většinou příliš pyšní a zistišní (srovnej 1.Sam.8:10-18). Přišel "samozřejmě" proto, aby si o něco řekl:

1.M.14:21	<i>Pak řekl Abramovi král Sodomy: "Dej mi lidi, a jmění si nech."</i>
-----------	---

Když si uvědomíme, že vítězové si obvykle sami ponechávají všechnu kořist a dělí se jen se svými spojenci, kteří jim k vítězství přispěli, byl král Sodomy poměrně hodně nestydatý. [53](#) Dočkal se však více než překvapivého úspěchu: Vítěz si neponechal nic!

1.M.14:22	<i>Abram však sodomskému králi odpověděl: "Pozdvihl jsem ruku k přísaze Hospodinu, Bohu Nejvyššímu, jemuž patří nebesa i země,</i>
1.M.14:23	<i>že z ničeho, co je tvé, nevezmu nitku ani řemínek k opánkům, abys neřekl: »Já jsem učinil Abrama bohatým.«</i>
1.M.14:24	<i>Sám nechci nic, jen to, co snědla družina, a podíl pro muže, kteří šli se mnou; Anér, Eškól a Mamre, ti ať vezmou svůj podíl."</i>

Co se to stalo? Jak to bylo možné?

Abrahám zjevně velmi miloval svého synovce Lota (přestože šlo o jednostrannou lásku - Lot se přece při výběru krajiny choval sobecky - viz verše 13:10,11) a jeho krajně riskantní

záchranná vojenská výprava proti mnohem silnějšímu nepříteli byla motivována právě touto mimořádnou náklonností. A Abrahám si musel po svém vítězství až dodatečně uvědomit, jak neuvěřitelné štěstí při tom měl a že při něm musel stát Bůh.

Ale to nebylo všechno:

Na Abraháma totiž udělal velký dojem úplně jiný král, který mu také přišel vstříc. Jenže tento král se oné války nezúčastnil a nic po Abrahámovi nechtěl. Tento král přišel Abrahámovi jen něco říci, zato však velmi důležitého!

Malkisedek (Melchisedech)

Tento král informoval Abraháma o tom, že Bohů je skutečně více, a že na Abrahámově straně byl ten nejvyšší z nich! A také i on si uvědomil, že Abrahám zvítězil skutečně jako zázrakem:

1.M.14:18	<i>A šálemský král Malkisedek přinesl chléb a víno; byl totiž knězem Boha Nejvyššího.</i>
1.M.14:19	<i>Požehnal mu: "Požehnán buď Abram Bohu Nejvyššímu, jemuž patří nebesa i země.</i>
1.M.14:20a	<i>Požehnán buď sám Bůh Nejvyšší, jenž ti vydal do rukou tvé protivníky."</i>

To by ale mohl říci každý, a Abrahám by byl naprosto oprávněn jeho slovům nedůvěřovat. Jenže Abrahám zřejmě skutečně jasně věděl, že jeho vítězství bylo více než jen nezasloužené a v pravém slova smyslu zázračné. Věděl o potopě a věděl, že pravý Bůh má s ničím nesrovnatelnou moc. Označení *Nejvyšší Bůh* zřejmě slyšel od Malkisedeka poprvé a muselo to jeho úvahám o Bohu vyhovovat. Proto uvěřil tomu, že Malkisedek je opravdu pravým knězem pravého Nejvyššího Boha. Nyní se cítil být povinen tohoto kněze [54](#) jakožto zástupce Nejvyššího Boha odměnit:

1.M.14:20b	<i>Tedy mu dal Abram desátek ze všeho.</i>
------------	--

Desetina (a to je nemalá část!) pocházela ale jen z jeho majetku a nikoli z kořisti. Také mu nedal žádné lidi, protože neměl nikoho v otroctví. Abrahám prostě musel být za vítězství velmi vděčný.

Kdo to ale byl ten Malkisedek?

Abrahám o něm nepodal žádnou podrobnější informaci, ale někde zaznamenána být musela, protože o ní podává zprávu apoštol Pavel:

Žid.7:3	<i>Je bez otce, bez matky, bez předků, jeho dny nemají počátek a jeho život je bez konce.</i> ...
---------	--

Apoštol Pavel zjistil z nějakých neuvedených dokumentů či jiných zdrojů, že Malkisedek (Melchisedech) byl podivný člověk - jeho současníci nevěděli nic o jeho předcích, a Malkisedek zřejmě na konci svého života odešel neznámo kam, takže se nevědělo, kde zemřel a kam byl pochován. [55](#) Nevědělo se, ani odkud přišel.

To bylo ale velice divné! Jak se mohl stát králem člověk, o němž ti, kterým vládl, nic nevěděli? Každý člověk, který přišel (a platí to dodnes) do cizího kraje, byl okamžitě a oprávněně podezřelý, že utíká před trestem. O to více, nemůže-li říci, odkud přišel a kdo jsou jeho rodiče! Proč by to přece zapíral, proč by to nemohl říci? A dokonce proč by nemohl říci, jak je starý? Vždyť by mohl alespoň uvést, do kterého ze tří základních kmenů (Šém, Chám a Jefet) a do které generace patří?

Položme si nyní velmi důležité otázky:

Jak by mohlo nějaké společenství takového zcela neznámého a pochybného člověka zvolit svým králem?

A odkud věděl tento člověk, že existuje nějaký Nejvyšší Bůh? [56](#)

A jak mohl být jeho knězem? Kde o něm vzal informace? V Bibli není ani slovo o tom, že by chodil s Bohem nebo že by ho Bůh oslovil atp.

A co o něm kázal? [57](#)

Je jediné řešení, které ale koresponduje s řešením jiného právního problému uvedeného v první části této studie (odstavec *Vstup DJK do řešení krize - Poznámka 3*):

Malkisedek (Melchisedech) je navracený Henoch, kterého si Bůh odnesl do nebes před potopou! Z nebes si přinesl takové informace a moudrost, že ohromil lid, do jehož kraje přišel. Ohromil je natolik, že si ho lid zvolil svým králem. [58](#)

Poznámka: O kolik horší vztah k moudrosti a znalostem o Bohu měli Izraelité, když jim Ježíš Kristus ukazoval svou moudrost a své znalosti! Už tato skutečnost o nich vypovídala jako o lidu bez rozumu (srovnej Iz.1:3 a mnohé jiné). [59](#)

A Malkisedek se navrátil pravděpodobně do budoucího Jeruzaléma. *Šálem* znamená *pokojný* a Jeruzalém (*Jerú-šálem*) znamená *město pokoje*. [60](#)

Apoštol Pavel o něm ještě píše:

Žid.7:1	<i>Tento Melchisedech, král Sálemu a kněz nejvyššího Boha, vyšel vstříc Abrahamovi, když se vracel po vítězství nad králi. Požehnal mu</i>
Žid.7:2	<i>a Abraham mu z veškeré kořisti dal desátý díl. Jméno Melchisedech se vykládá jako král spravedlnosti, král Sálemu pak znamená král pokoje.</i>
Žid.7:4	<i>Hleďte, jak vznešený je ten, jemuž sám praotec Abraham dal jako desátek nejlepší část své kořisti.</i>
Žid.7:6	<i>Od Abrahama však dostal desátek ten, který nepocházel z rodu Levi, a Abraham, který měl zaslíbení, přijal od něho požehnání.</i>
Žid.7:7	<i>A není sporu, že větší žehná menšímu.</i>

Je málo pravděpodobné, že by se Abrahám spokojil jen s tím, že knězi Nejvyššího Boha dá desátek ze svého majetku. Lze očekávat, že od tohoto kněze vyslechl nějaké kázání, a je dost možné, že kvůli tomu za ním i několikrát zašel. A asi se toho i hodně dozvěděl.

Informace o tom, že Abrahámovo vojsko bylo mnohem slabší, se nepochybně králi Kedorlaómerovi brzdy donesla, a jen Malkisedekovo veřejné oznámení, že Abrahámovo vítězství způsobil Nejvyšší Bůh, zabránila tomu, aby se Kedorlaómer vrátil s vojsky zpět a pomstil se. Malkisedek musel mít díky své moudrosti a znalostem mimořádnou autoritu nejen v Šálemu, ale i širokém okolí. Z toho, že se vojska nevrátila, můžeme právem usuzovat, že Kedorlaómer vzal Malkisedekovo prohlášení velmi vážně. A to přestože ho porážka musela velmi pokořit a zneuctit zejména před bývalými vazaly!

S velkou vírou to jistě vzal i Abrahám, což je zřejmé nejen z toho, že daroval desetinu celého svého majetku, ale také z toho, že se pomsty vůbec neobával.

Smlouva s Abrahámem

Abrahámovo ocenění požehnání Malkisedekem velkorysým dobrovolným darem ukázalo mimo jiné dvě důležité věci:

Abrahámovu touhu po dědicovi, a

Abrahámovu víru v Boží pomoc v této věci.

Potvrdil se tím úspěch ve výchově lidstva a DJK zahájil další etapu naplňování svého výchovného cíle.

Další kontakt s Bohem znamenal pro Abraháma tolik, že ho nazval *viděním*. Pravděpodobně tím chtěl zdůraznit, že to, co dále zažil, nejen slyšel ale i viděl na vlastní oči. Bůh mu potvrdil, že se pomsty Kedorlaómera ani jemu podobných bát nemusí:

1.M.15:1a	<i>Po těchto událostech se stalo k Abramovi ve vidění slovo Hospodinovo: "Nic se neboj, Abrame, já jsem tvůj štít,</i>
-----------	--

a zároveň Bůh slíbil odměnu:

1.M.15:1b	<i>tvá přehojná odměna."</i>
-----------	------------------------------

Abrahám však již byl velmi bohatý a další odměnu nežádal. Očekával, že mu Bůh dá potomka, ale to se dosud nestalo. Proč Bůh najednou nemluvil o prvním slibu, totiž že z Abraháma bude velký národ? Zapomněl snad?

Jistě že ne. Bůh ale potřeboval dokázat, že Abrahám ještě po potomstvu touží. Proč? Bylo nutné, aby později Abrahám byl ochoten obětovat potomka, po kterém toužil ze všeho nejvíce; kterého si cenil nade vše. Jen tak mohla být tato oběť reciproční vůči oběti Ježíše Krista, kterou zase bylo nutné vykonat pro záchranu lidstva. [61](#)

Abrahám to potvrdil:

1.M.15:2	<i>Abram však řekl: "Panovníku Hospodine, co mi chceš dát? Jsem stále bezdětný. Nárok na můj dům bude mít damašský Elíezer."</i>
----------	--

1.M.15:3	<i>Abram dále řekl: "Ach, nedopřáls mi potomka. To má být mým dědicem správce</i>
----------	---

	<i>mého domu?"</i>
--	--------------------

Abraháмова víra v tomto bodě zjevně zakolísala. Dostává proto další ujištění:

1.M.15:4	<i>Hospodin však prohlásil: "Ten tvým dědicem nebude. Tvým dědicem bude ten, který vzejde z tvého lůna."</i>
1.M.15:5	<i>Vyvedl ho ven a pravil: "Pohled' na nebe a sečti hvězdy, dokážeš-li je spočítat." A dodal: "Tak tomu bude s tvým potomstvem."</i>

Poznámka: S hvězdami to byl jen příměr: Dobré oko jich vidí v jasné noci nějakých šest tisíc - což je na velký národ málo - a skutečný počet hvězd v celém vesmíru je zase takový, že by se tolik lidí nevešlo ani na tisíce Zemí.

Abrahám byl stále napínán. Pořád se mu dostává slibu dědice, a pořád nic! Nicméně Abrahám vzal slib vážně a to mnoho znamenalo:

1.M.15:6	<i>Abram Hospodinovi uvěřil a on mu to připočetl jako spravedlnost.</i>
----------	---

Jak to "jako spravedlnost"? Co ten výraz znamená?

Poznámka: Novotného Biblický slovník říká, že "tak jsou ve SZ překládány výrazy, odvozené od hebrejského kořene s-d-k, jež označují vše, co je přímé, pevné, správné, náležité, co odpovídá předpokládané a uznávané normě, [62](#) co je ve shodě s právem a pravdou, co má být."

České slovo *spravedlivý* souvisí mj. se slovem *spravovat* - *správce*. V tomto kontextu to znamená, že takový člověk je *spravovatelný* - že národy, které z něho budou pocházet, bude možné spravovat = vychovávat k "uznávané normě", což odpovídá Novotného informaci. DJK schválil Abraháma za tento jeho projev víry v Boží poctivost a pravdivost jako člověka, který bude schopen podstoupit plánovanou žádost Boha na obětování svého syna. Proto nechal pokračovat v posilování jeho víry další přímou nabídkou:

1.M.15:7	<i>A řekl mu: "Já jsem Hospodin, já jsem tě vyvedl z Kaldejského Uru, abych ti dal do vlastnictví tuto zemi."</i>
----------	---

Abrahám už uvěřil, že bude mít četné potomstvo, ale tohle bylo ještě něco víc: Neuměl si představit, jak by měl získat území, které už je obsazené. Nebyl agresivní, nechtěl být králem a nehodlal dobývat cizí království a zotročovat jeho obyvatele jako třeba onen král Kedorlaómer. Opět znejistěl a zeptal se:

1.M.15:8	<i>Abram odpověděl: "Panovníku Hospodine, podle čeho poznám, že ji obdržím?"</i>
----------	--

Abrahám si nemohl nevšimnout, že Bůh stále slibuje, ale čas letí a stále se nic neděje. Nemohl vědět, že Bůh ho cvičí ve víře a trpělivosti, protože od něj bude potřebovat ještě mnohem víc - oběť budoucího syna.

Nicméně nastal čas, kdy už bylo nutné přejít od slibů alespoň k závazku a jistému vysvětlení. Tehdy bylo zvykem uzavírat závaznou smlouvu (za kterou se ručilo vlastním životem) tak, že se obě strany prošly mezi roztátnými zvířaty (srovnej Jer.34:18). Bůh k tomu tedy Abraháma vyzval:

1.M.15:9	<i>I řekl mu: "Vezmi pro mne tříletou krávu a tříletou kozu a tříletého berana, hrdličku a holoubě."</i>
----------	--

Abrahám to ihned - a asi dost nedočkavě (viz dále) - vykonal:

1.M.15:10	<i>Vzal tedy pro něho to všechno, rozpůlil a dal vždy jednu půlku proti druhé; ptáky však nepůlil.</i>
-----------	--

Jediné, co neudělal, bylo, že nepůlil ptáky - asi proto, že se domníval, že ptáci mohou létat až do nebe a mají tedy k Bohu blíž. Ale vzápětí se mu dostalo poučení, že ptáci nejsou svým významem ničím větším než ostatní zvířata:

1.M.15:11	<i>Tu se na ta mrtvá těla slétli dravci a Abram je odháněl.</i>
-----------	---

Poznámka: Dravci jistě nezpozorovali domnělou kořist ihned a nepřiletěli okamžitě. Nicméně byli zřejmě velmi hladoví, když nečekali, až od nich člověk odejde, a snažili se hned něco urvat pro sebe.

Abrahám udělal přípravu na smlouvu a čekal, že mezi rozpůlenými zvířaty se projde anděl i on. Anděl se však k tomu neměl. Čas ubíhal, stmívalo se, a Abrahám se vyděsil, že Bůh nechce smlouvu uzavřít:

1.M.15:12	<i>Když se slunce chýlilo k západu, padly na Abrama mrákoty. A hle, padl na něho přístrach a velká temnota.</i>
-----------	---

Zdálo se mu, že Bůh mu tím odmítá potvrdit dřívější sliby, a padla na něj těžká deprese. Bůh však začal svůj vstup vysvětlením, proč to vše trvá tak dlouho:

1.M.15:13	<i>Tu Hospodin Abramovi řekl: "Věz naprosto jistě, že tvoji potomci budou žít jako hosté v zemi, která nebude jejich; budou tam otročit a budou tam pokořováni po čtyři sta let.</i>
-----------	--

Abrahám se dozvěděl odpověď na svou první nejistotu, tj. má-li se chystat k válce o slíbené území. Bylo nyní jasné, že nic takového nejen nemusí ale ani nesmí dělat. Nicméně první krok nebyl potěšující. Vždyť který otec by si přál, aby jeho děti byly tak dlouhou dobu zotročeny a pokořovány?

Další Boží slova však už byla potěšující:

1.M.15:14	<i>Avšak proti pronárodu, jemuž budou otročit, povedu při. Potom odejdou s velkým jméním.</i>
-----------	---

Bůh nyní řekl Abrahámovi novou velkou věc: Zotročující národ nebude ihned zničen, ale souzen! To znamená, že nebude zatracen předem; bude mít šanci! Bůh tak opět dává jasně najevo, že mu záleží i na ostatních lidech a národech, pro které přece má být Abrahám požehnáním! [63](#)

Abrahám ještě nevěděl, že jeho potomci musí obdržet výchovu utrpením, protože ještě ani zdaleka nevyhovovali požadavkům na první model Božího Království. A také se to ještě nedozvěděl.

Abrahám však otrokem nebude:

1.M.15:15	<i>Ty vejdeš ke svým otcům v pokoji, budeš pohřben v utěšeném stáří.</i>
-----------	--

Po tomto uklidnění se Abrahám dozvěděl další důležitou informaci:

1.M.15:16	<i>Sem se vrátí teprve čtvrté pokolení, neboť dosud není dovršena míra Emorejcovy nepravosti."</i>
-----------	--

Bůh mu vysvětlil, že jeho pokolení dostane zaslíbenou zemi opravdu jinak: Nebude dosavadní obyvatelé zotročovat. Obyvatelé onoho území (verše 19-21) už dovršili svou nepravost s výjimkou Emorejců, na jejichž vývoj je třeba čekat. [64](#) Bůh sice už nápravu neočekával, nicméně jeho předpoklad se musel potvrdit. Bůh jasně říká Abrahámovi, že není svévolník a že soudí spravedlivě. A také není tak nesmyslně všemohoucí, jak si dnes kdekteřý křesťan myslí - Bůh prostě nemůže být současně spravedlivým i svévolníkem; to se vzájemně vylučuje. Nemohl proto donutit Emorejce, aby se prokázali nenapravitelnými okamžitě. [65](#)

A teprve nyní Bůh formálně stvrdil smlouvu tím, že i on prošel mezi rozpůlenými kusy zvířat. Jenže smlouvu stvrdil nikoli jeho zástupce - anděl - ale někdo mnohem větší, jehož průchod byl provázen silným světlem - cherub; [66](#) zřejmě sám DJK:

1.M.15:17	<i>Když pak slunce zapadlo a nastala tma tmoucí, hle, objevila se dýmající pec a mezi těmi rozpůlenými kusy prošla ohnivá pochodeň.</i>
-----------	---

Bůh mu přitom ještě sdělil, čím území jeho potomstvo od něj obdrží:

1.M.15:18	<i>V ten den uzavřel Hospodin s Abramem smlouvu: "Tvému potomstvu dávám tuto zemi od řeky Egyptské až k řece veliké, řece Eufratu,</i>
1.M.15:19	<i>zemi Kénijců, Kenazejců a Kadmónců,</i>
1.M.15:20	<i>Chetejců, Perizejců a Refájců,</i>
1.M.15:21	<i>Emorejců, Kenaanců, Girgašejců a Jebúsejců."</i>

Analyzujme toto sdělení:

Slíbené území je od Nilu až po Eufrat. Konstatujme, že takové území Izraelité nikdy neovládli. [67](#)

Ze jmenovaných národů víme z rodokmenu Noéma a Abraháma jen o těchto (začneme od konce):

Národ	Potomstvo podle rodokmenu Noéma
Jebúsejci	Potomci Kenaana
Girgašejci	Potomci Kenaana,
Kenaanci	Spojení potomci ostatních synů Kenaana: Sidónité, Chivejci, Arkejci, Síňané, Arvád'anci, Semárci a Chamát'anci
Emórejci	Potomci Kenaana,
Refájci	Zřejmě potomci Rifata, potomka Gomera, potomka Jefeta
Perizejci	v rodokmenu nejsou,
Chetejci	potomci Chéta, potomka Kenaana
Kadmónci	v rodokmenu nejsou,
Kenazejci	v rodokmenu nejsou,
Kénijci	snad potomci Kainana, který rovněž v rodokmenu nebyl, ale byl tam zapsán později kvůli úplnosti rodokmenu Ježíše Krista

Vyjdeme-li z přirozeného předpokladu, že Noé zapsal do rodokmene jen své "perspektivní" potomky (tj. ty, kteří se za jeho vědomí nepřihlásili k modlářství), konstatujeme, že člověku nemůže být dovoleno nikoho dopředu odsoudit! Jen čtyři národy z deseti, které Noé neuvedl, skutečně "dovršili svou nepravost". A naopak: Kainan, kterého Noé vynechal, protože se k němu zjevně nechtěl hlásit, byl nakonec v rodokmenu Ježíše Krista! **Musíme proto být při posuzování lidí a zvláště křesťanů nanejvýš opatrní!** Proto Ježíš Kristus varoval:

Mat.5:22	<i>Já však vám pravím, že již ten, kdo se hněvá na svého bratra, bude vydán soudu; kdo snižuje svého bratra, bude vydán radě; a kdo svého bratra zatracuje, propadne ohnivému peklu.</i>
----------	--

Abrahám nyní věděl přesně, kdy se Boží slib naplní. A tento slib je precedentem: I křesťané dlouho čekali, a vítězství nad římskými pohany se jim dostalo také až ve čtvrté generaci! Nyní ale nešlo o to, aby někdo dovršil svou nepravost - křesťané neměli nikoho vyhubit jako tehdy Izraelité. Důvody budou popsány v kapitole o křesťanech.

Narození prvního Abraháмова syna - Izmaele

Abrahám nevěděl o tom, že vzhledem k potřebné kultivaci musí být jeho zaslíbený potomek ze Sáry. A nebyl to jen on, kdo toužil mít potomka. Byla to i jeho velmi žárlivá a asi i panovačná manželka Sára (jak si ukážeme dále).

1.M.16:1	<i>Sáraj, žena Abramova, mu nerodila. Měla egyptskou otrokyni, která se jmenovala Hagar.</i>
1.M.16:2	<i>Jednou řekla Sáraj Abramovi: "Hle, Hospodin mi nedopřál, abych rodila, vejdi tedy k mé otrokyni, snad budu mít syna z ní." Abram Sárajiny rady uposlechl.</i>

Všimněme si, že Sára sáhla k tomuto opatření až teprve potom když hrozilo, že manžel bude ohrožen kvůli vysokému věku impotencí (bylo mu 85 let!). Touha po dítěti tedy byla menší než žárlivost - viz dále.

Nenabídla Abrahámovi, aby si nějakou ženu vybral a požádal o to sám, nýbrž to udělala sama. Určitě nevybírala podle toho, zda by se její zástupkyně mohla Abrahámovi líbit. A nepožádala o svůj zástup v této věci nějakou Hebrejku nebo ženu z nějakého příbuzného rodu, ale Egyptanku, a navíc otrokyni! A my víme, že na původu ženy Abrahámovi velmi záleželo (srovnej s 24:37).

Poznámka: A všimněme si také, že Abrahám sám nikoho nezotročoval! Když se vrátil z vyhrané bitvy, žádné otroky si nepřivedl. Dostal sice nějaké otroky od faraóna, ale zřejmě s nimi zacházel velmi dobře. Vždyť jak jinak by se na takové lidi mohl spolehnout jako na vojáky, když šel bojovat s obrovskou přesilou?

Nenechme se oklamat tím, že Sára nazývala Abraháma svým pánem (18:12). Vždyť kdo by se ho nebál, když dokázal s tak malým počtem mužů (a navíc bývalých otroků) porazit na tehdejší dobu velmi silnou armádu krále Kedorlaómera a jeho spojenců!

1.M.16:3	<i>Vzala tedy Abramova žena Sáráj svou otrokyni, Hagaru egyptskou, deset let po tom, co se Abram usadil v kenaanské zemi, a dala ji svému muži Abramovi za ženu.</i>
----------	--

Toto vše mělo vliv na další potomstvo a muselo být zvažováno při kultivační práci (ještě se k tomu vrátíme později).

1.M.16:4	<i>I vešel k Hagarě a ona otěhotněla. Když viděla, že je těhotná, přestala si své paní vážit.</i>
----------	---

O tom, že by Sára měla z potomka radost, nepadlo ani slovo! [68](#) A také ani slovo o tom, že by otrokyně přestala poslouchat svou paní. Jen se asi na ní nedívala s takovou úctou a ponížeností, jakou Sára vyžadovala (bylo totiž jasné, že neplodná je ona a ne Abrahám). Asi o dítěti hovořila jako o svém - a která matka by tak neuvažovala!

Sáru ani nenapadlo vcítit se do postavení své otrokyně. A jak se cítila dotčená! Už by volala k soudu samého Boha!

1.M.16:5	<i>Tu řekla Sáráj Abramovi: "Mé příkoří musíš odčinit. Sama jsem ti dala svoji otrokyni do náruče, ale ona, jakmile uviděla, že je těhotná, přestala si mě vážit. Ať mezi mnou a tebou rozsoudí Hospodin."</i>
----------	--

I Abrahám dal přednost své ženě před otrokyní a svým i jejím dítětem. [69](#) Jakoby o dítě vůbec nešlo:

1.M.16:6	<i>Abram Sáráji odpověděl: "Hle, otrokyně je v tvých rukou, nalož s ní, jak uznáš za dobré." Od té doby ji Sáráj pokořovala tak, že Hagar od ní uprchla.</i>
----------	--

Pokořování muselo být mimořádně velké - dnes bychom to asi nazvali těžkou šikanou - když Hagar utekla. Jako osamělá matka totiž neměla v tehdejší době téměř žádnou šanci na

přežití, a její dítě už teprve ne. Geny dítěte však byly pro DJK zajímavé, a proto vyslal anděla, aby ji našel:

1.M.16:7	<i>Nalezl ji Hospodinův posel ve stepi nad pramenem vody, nad pramenem při cestě do Šúru,</i>
1.M.16:8	<i>a otázal se jí: "Hagaro, otrokyně Sáraje, odkud jsi přišla a kam jdeš?" Odvětila: "Prchám od své paní Sáraje."</i>

Andělův dotaz byl trochu podivný - dává najevo, že ji zná a ví, že je otrokyní Sary, a přitom se ptá, odkud přišla, jako by mohla přijít odjinud. Taková otázka položená otrokovi zní jako přísná výtku. Jako kdyby řekl: *"Jak si to dovoluješ utéci, když jsi otrokyně?"* Nedává tím najevo, že ji chce pomoci, a dokonce ji hned přikazuje, aby se vrátila:

1.M.16:9	<i>Hospodinův posel jí řekl: "Navrať se ke své paní a pokoř se pod její ruku."</i>
----------	--

Anděl nedal žádný slib ohledně šikany. Místo toho ji (stejně jako Abrahámovi) nabízí oslavu v potomstvu:

1.M.16:10	<i>Dále jí řekl: "Velice rozmnožím tvé potomstvo, takže je nebude možno ani spočítat."</i>
-----------	--

Bůh přímo uvádí, že mu záleží i na tomto Abrahámovu potomstvu - počítá s ním kvůli možnosti jeho využití při další kultivaci - nejspíš jako záložní větev. Při zaslíbení člověku často hovoří o budoucnosti, přesahující život jednotlivce. Orientuje tak mysl člověka na budoucnost; na cíle, které na počátku stanovil.

Anděl však přesto dal najevo, že o šikaně Hagary ví, a stanovuje jméno dítěte. To je velmi významné, protože otrokyni by normálně nesmělo ani napadnout pokoušet se dávat svému dítěti jméno. Za normálního stavu by jméno měl dát Abrahám, nebo v jeho zastoupení Sára.

1.M.16:11	<i>A dodal: "Hle, jsi těhotná, porодиš syna a dáš mu jméno Izmael (to je Slyší Bůh), neboť Hospodin tě ve tvém pokoření slyšel."</i>
-----------	--

Znamenalo to, že o ukončení šikany se Bůh postará, ale otrokyně nesmí zpychnout; má se pokořit.

A nyní dává anděl najevo, že geny dítěte už byly prozkoumány:

1.M.16:12	<i>Bude to člověk nezkrotný, jeho ruka bude proti všem a ruce všech budou proti němu; bude stát proti všem svým bratrům."</i>
-----------	---

Poznámka: Všichni, kteří se hlásí k tělesnému i duchovnímu dědictví po Izmaelovi, by si měli znovu uvědomit význam tohoto proroctví. A především tu skutečnost, že příčinou toho, že stojí a budou stát proti všem svým bratrům, je jejich vinou, stejně jako to tehdy byla vina Izmaele.

Přestože Izmael bude vzpurný a bojovný, přece jen v něm nějaké důležité užitečné geny jsou a stojí za to je dále pěstovat pro případ kultivačních potřeb.

Hagar tuto informaci dostala zřejmě proto, aby při výchově synka dopředu věděla, že to tak musí být a nebyla jeho nepříjemnými vlastnostmi sklíčena.

Nyní se dozvídáme další zajímavost: Promlouvající anděl zřejmě nebyl vidět!

1.M.16:13	<i>I nazvala Hagar Hospodina, který k ní promluvil, "Bůh vševidoucí," neboť řekla: "Zda právě zde jsem nesměla pohlédnout za tím, který mě vidí?"</i>
KP	<i>I nazvala Agar jméno Hospodinovo, kterýž mluvil jí: Ty jsi Bůh vidění; nebo řekla: Zdaliž teď také nevidím po tom, kterýž mne viděl?</i>
PNS	<i>Pak začala volat jméno Jehovy, který k ní mluvil: "Jsi Bohem vidění", neboť řekla: "Pohlédla jsem zde skutečně na toho, který mne vidí?"</i>
JB	<i>Jahvovi, který s ní mluvil, dala Hagar jméno: "Ty jsi El Roj." Řekla totiž: "Dívala jsem se zde ještě za tím, kdo se na mne dívá?"</i>
Hirsch	<i>I nazvala jméno Hospodina, jenž mluvil s ní: "Tys Bohem vidění," neboť pravila: Zdali jsem [ho] viděla také zde, když jsem [ho] viděla [již dříve]?"</i>

Poznámka: Různost překladů svědčí o tom, že si překladatelé nejsou jistí a některé věci si domýšlejí. Nicméně následující verš to vysvětluje:

1.M.16:14	<i>Proto se ta studně nazývá Studnicí Živého, který mě vidí; je mezi Kádešem a Beredem.</i>
-----------	--

Hagar zřejmě anděla slyšela, ale to, co viděla, jako živé nevypadalo; a už vůbec to nevypadalo na to, že by to mohlo vidět. Byl to snad elektrický výboj jako u Mojžíše?

Poznámka: Na toto vidění se mimochodem odvolává DJK v Zjevení slovy:

Zj.1:17	<i>Když jsem ho spatřil, padl jsem k jeho nohám jako mrtvý; ale on vložil na mne svou pravici a řekl: "Neboj se. Já jsem první i poslední,</i>
Zj.1:18	<i>ten živý; byl jsem mrtev a hle, živ jsem na věky věků. Mám klíče od smrti i hrobu.</i>

Takže Hagar viděla Božího posla, který se nepodobal člověku ani zvířeti, jako první - ještě před Mojžíšem. Proč právě Hagar?

Bůh dobře věděl, že Sára se svou šikanou nepřestane, jenže potřeboval nejen ji ale i syna Hagary. Hagar proto potřebovala vědět, že ji stále někdo vidí a ochraňuje. Tato víra ji umožnila šikanu unést a nakonec dítě porodit: [70](#)

1.M.16:15	<i>Hagar porodila Abramovi syna. Abram nazval svého syna, kterého Hagar porodila, Izmael.</i>
-----------	---

Hagar zřejmě řekla Abrahámovi, co se stalo, a proto Abrahám schválil jméno dítěte. A určitě mu řekla i o tom, že s ní mluvil pravý Bůh, ačkoli nevypadal jako živý. To byla pro Abraháma

nepochybně nová a velmi zajímavá informace. Nejpozději od této chvíle věděl, že ho Bůh může pozorovat, i když on o něm neví.

Všimněme si, že tyto velmi důležité informace dostal Abrahám až v poměrně vysokém věku.

1.M.16:16	<i>Abramovi bylo osmdesát šest let, když mu Hagar porodila Izmaela.</i>
-----------	---

Zjevně na ně nebyl dříve připraven a schopen je správně vyhodnotit.

Poznámka: I pro nás je z toho poučení, že DJK neposkytuje žádné informace předčasně; z toho plyne, že bychom je ani neměli předčasně očekávat. [71](#)

Písmo nám nic neříká o dalším osudu Hagary. Pravděpodobně byla Izmaelovi jak kojnou tak i chůvou. Nevíme ani nic o dalším jejím vztahu k Sáře, ale zaznamenavatel to nepokládal za podstatné.

Abrahámovi se muselo jevit, že Izmael je oním zaslíbeným synem (srovnej dále verš 17:18), a určitě musel k němu přilnout. Izmael byl vychováván jako dlouho očekávaný dědic a navíc jedináček. Lze se domnívat, že i s příslušnými následky.

Boží požadavky

Teprve za dlouhých [72](#) 13 let (Izmael mezitím dorostl k začátku puberty) se Bůh nečekaně ozval znovu:

1.M.17:1	<i>Když bylo Abramovi devětašedesát let, ukázal se mu Hospodin a řekl: "Já jsem Bůh všemohoucí, chod' stále přede mnou, buď bezúhonný!"</i>
----------	---

Důvod k Boží návštěvě po tak dlouhé době Abrahám nemohl chápat. Vždyť už měl syna a zdálo se, že Bůh svůj slib splnil. Co tedy Bůh chtěl?

DJK potřeboval vyzkoušet, jak je to s Abrahámovou vírou. Jenže do Abrahámovy víry se začalo připlétat něco nedobrého, a proto byl nutný zákrok.

Na rozdíl od dřívějšího příchodu, který označil Abrahám jako vidění, nyní píše, že se mu Bůh přímo ukázal. Tentokrát se ale Abrahámovi představil novým způsobem. Komentáře k překladům sice znejistí slovo *všemohoucí*, nicméně to takto většinou překládají. Důležité je uvědomit si, že Bůh může sice všechno, ale nemůže jednat nesmyslně, a mnoho věcí, které si křesťané (a nejen oni) představují jako možné, možnými nejsou. [73](#) Proto se tam lépe hodí slovo *vševládný* ale ještě lépe *univerzální vládce*. [74](#)

Bůh má požadavek: "*Chod' stále přede mnou!*". Všimněme si, že je to odlišná formulace od "*Chodil s Bohem.*", používaná dříve (Henoch, Noé). Starší výraz svědčí o tom, že anděl byl přítomen na zemi a že dotyčný se snažil být s ním, ptát se ho, získávat od něj poznatky. Nový výraz ukazuje na to, že dotyčný člověk (nyní Abrahám) si má uvědomit, že je Bohem sledován, a má se podle toho chovat. To samozřejmě vyžaduje víru, a o tu jde.

Další Boží požadavek je: "*Buď bezúhonný!*". Původní hebrejské slovo se překládá jako "*bezchybný, zdravý, dokonalý*". Tomu odpovídá požadavek na svatost:

3.M.20:7	<i>Posvěťte se a buďte svatí, protože já jsem Hospodin, váš Bůh.</i>
3.M.20:26	<i>Budete svatí pro mne, neboť já Hospodin jsem svatý. Oddělil jsem vás od každého jiného lidu, abyste byli moji.</i>
1.Pe.1:15	<i>ale jako je svatý ten, který vás povolal, buďte i vy svatí v celém způsobu života.</i>
1.Pe.1:16	<i>Vždyť je psáno: „Svatí buďte, neboť já jsem svatý.“</i>

V českém jazyce ale toto slovo vzniklo ze spojení slov *bez úhony*, a slovo *úhona* zase souvisí se slovem *uhánět*. Moderní čeština by ho přeložila proto jako "*bez doloženého obvinění* nebo *bez soudního stíhání*". Tomu zase odpovídají slova Ježíše Krista

Jan 8:46	<i>Kdo z vás mě usvědčí z hříchu? ...</i>
----------	---

V tomto případě vytyčuje Bůh velmi vysoké nároky. Sebekritického člověka musí takový požadavek vylekat, protože si je vědom svých nedostatků a své vzdálenosti cíle. Bůh však nikdy nepožaduje nic, co by se nedalo splnit, a s ukázáním vzdáleného cíle předkládá vždy splnitelné etapy. Tomu odpovídá i systematická řada jeho smluv s lidmi. [75](#)

Abrahám se cítil (a oprávněně) pokárán. Požadavek, aby byl bezúhonný, jasně znamenal, že bezúhonným nebyl (na příklad ustupoval Sáře). Bůh přesto potvrzuje svou smlouvu:

1.M.17:2	<i>Mezi sebe a tebe kladu svou smlouvu; převelice tě rozmnožím."</i>
----------	--

Abrahám viděl jediný důvod, proč Bůh přišel: Bůh ho kárá! Vyděsil se a zhroutil se na zem: [76](#)

1.M.17:3	<i>Tu padl Abram na tvář a Bůh k němu mluvil:</i>
----------	---

A Bůh ještě něco zdůraznil:

1.M.17:4a	<i>" Já jsem!</i>
-----------	-------------------

Proč to řekl? Toto má smysl zdůraznit buď tehdy, když někdo o jeho existenci pochybuje (to ale Abrahám určitě nikoli), nebo když někdo bere vážně falešné bohy (modly), kteří ovšem neexistují, a pravý Bůh dává najevo, že on se od nich zásadně liší.

Takže toto nebezpečí jistě Abrahámovi hrozilo!

Poznámka: I na toto Boží prohlášení se DJK ve Zjevení Janovi odvolává (Zj.1:4,8).

1.M.17:4b	<i>A toto je má smlouva s tebou: Staneš se praotcem hlučícího davu pronárodů.</i>
-----------	---

Ve smlouvě se ale něco změnilo: Abrahámovo potomstvo nebude jednotné - nebude to jeden lid. A nejen to: Budou to hlučící pronárody! [77](#) Bůh tady předvídá, že Abrahámův skrytý sklon k modloslužbě [78](#) bude mít následky: Jeho potomci budou vzpurným lidem, který pravého Boha nakonec opustí! [79](#)

1.M.17:5	<i>Nebudeš se už nazývat Abram; tvé jméno bude Abraham. Určil jsem tě za otce hlučícího davu pronárodů.</i>
----------	---

Změna jména je teologům nejasná. Z Božího prohlášení je jasné, že Abrahám znamená "lidským otcem národů". Teologové říkají, že původní jméno bylo pohanské. [80](#) I zde je patrné, že Abrahám má změnit své cítění.

1.M.17:6	<i>Převelice tě rozplodím a učiním z tebe pronárody, i králové z tebe vzejdou.</i>
----------	--

Bůh potvrzuje předchozí sliby a upřesňuje, co dalšího ví o Abrahámových genech: Je v něm touha po slávě i moci, a proto se mezi jeho potomky objeví i králové.

Poznámka: DJK dobře ví, co hrozí, a přeje si to změnit. Je ochoten pro to udělat všechno - ovšem aniž by zasáhl do svobodné vůle lidí, kterou chce mít nedotknutelnou. A dokonce je ochoten vzít zpět i své slovo!! Tak moc mu na záchraně lidí záleží! Hleďme:

Jer.18:7	<i>Jednou promluví proti pronárodu a proti království, že je vyvrátím, podvrátím a zničím.</i>
Jer.18:8	<i>Avšak odvrátí-li se tento pronárod od zla, jež páchal a proti němuž jsem mluvil, budu litovat toho, že jsem zamýšlel způsobit mu něco zlého.</i>
Jer.18:9	<i>Jindy promluví o pronárodu a o království, že je vybuduji a zasadím.</i>
Jer.18:10	<i>Budou-li se však dopouštět toho, co je zlé v mých očích, a nebudou mě poslouchat, budu litovat toho, že jsem slíbil prokázat jim dobré věci.</i>
Jer.26:3	<i>Snad uslyší a odvrátí se každý od své zlé cesty a já budu litovat toho, že jsem s nimi chtěl zle naložit za jejich zlé skutky.</i>
Jer.26:13	<i>Nyní napravte své cesty a své skutky, poslouvejte Hospodina, svého Boha, a Hospodin bude litovat toho, že proti vám mluvil zlé věci.</i>

DJK není ješitný - a on jediný by na to měl právo - a ještě víc: je ochoten litovat svých předpovědí, hrozeb i úmyslů! Platí to proto i pro jeho syny a dcery (srovnej na příklad Jan 5:19).

Smlouva i s budoucími potomky!

Bůh nabízí Abrahámovi smlouvu, aby ho napravil, ale nejen jemu! Smlouva je nabízena všemu jeho potomstvu! Každý jeho potomek se smí k této smlouvě s Bohem přihlásit, neboli to, co bude Abrahámovi slíbeno, bude rovněž slíbeno každému z jeho potomků:

1.M.17:7a	<i>Smlouvu mezi sebou a tebou i tvým potomstvem ve všech pokoleních činím totiž smlouvou věčnou,</i>
-----------	--

A co bylo předmětem smlouvy?

1.M.17:7b	<i>že budu Bohem tobě i tvému potomstvu.</i>
-----------	--

Bůh nabízí, že bude Abrahámovi i jeho potomstvu Bohem.

Dnes by se kdejaký ateista pousmál, a řekl by, že o něco takového nestojí, anebo by se arogantně zeptal, co z toho bude mít. Jenže tehdy byla pořád v živé paměti vzpomínka na potopu a na záchranu Noéma a jeho rodiny. Každý trochu soudný člověk tehdy věděl, že žádné jiné božstvo neposkytlo ostatním lidem ochranu a že přinejmenším v této věci na ně tedy není spolehnutí.

Přijmout nabízenou smlouvu tedy znamenalo přijmout nejen ochranu jediného Boha, který prokázal, že je jí schopen, ale i jeho vedení. Dnes by se nám mohlo zdát, že vlastně nebylo o čem se rozhodnout - že volba byla jasná a jediná možná.

Ale kdepak.

Co nabízejí falešní bohové?

Nesmíme zapomenout, že když se "bohatýr"; Nimrod prohlásil za krále, musel lidem nabídnout víc než jen svou hrubou silou, moc a násilí. Nabídl jim falešné bohy, falešnou víru a falešnou naději = modloslužbu. [81](#) A modly nabízejí vždy něco, po čem lidé moc touží, a pokud možno brzy. Většinou požitky, a pokud možno alespoň relativně bezpracné.

Něco takového se zřejmě pokoušelo i o Abraháma. Abrahám byl opět ve zkoušce. A jako vždy šlo o rozpor: přítomnost versus budoucnost.

1.M.17:8	<i>A tobě i tvému potomstvu dávám do věčného vlastnictví zemi, v níž jsi hostem, tu celou zemi kenaanskou. A budu jim Bohem."</i>
----------	---

Bůh dal zřejmě najevo, že chce věřit tomu, že ho alespoň některé Abrahámovy potomstvo nezklame, protože na nijak zvlášť velké území obývané tehdy Kenaanci by se zřejmě nevešlo ono prorokované množství "hlučících pronárodů". Ty by se tam brzy popraly a většinou asi i vyhubily.

1.M.17:9	<i>Bůh dále Abrahamovi řekl: "Ty i tvoje potomstvo budete mou smlouvu zachovávat ve všech pokoleních."</i>
----------	--

Bůh dále dal jasně najevo, že to nebude on, kdo bude neustále tak říkajíc denně navštěvovat svůj smluvní lid, aby mu smlouvu připomínal. Učinil jiné opatření:

Příkaz obřizky

1.M.17:10	<i>Znamením mé smlouvy mezi mnou a vámi i tvým potomstvem, kterou budete zachovávat, bude toto: Každý mezi vámi, kdo je mužského pohlaví, bude obřezán.</i>
1.M.17:11	<i>Dáte obřezat své neobřezané tělo a to bude znamením smlouvy mezi mnou a vámi.</i>

Pojem "obřizka" zřejmě nebyl Abrahamovi znám, protože přesný překlad 11. verše je "dáte obřezat maso své předkožky", což je jasné vysvětlení toho, o čem mělo jít.

Odborníci tvrdí, že tento "rituál" byl znám u Egypťanů a že souvisel s uctíváním plodivé síly. To ale není možné. Bůh by zcela jistě žádný modloslužebný rituál - notabene ještě k tomu

známý - svému lidu nepřikázal. Je daleko pravděpodobnější, že se Egyptané naučili obřízce od Hebrejů. [82](#)

Jaký smysl měla obřízka? Pouze jako připomínka smlouvy?

To zcela jistě nikoli. Ve skutečnosti musela sloužit k ochraně zdraví. [83](#) Víme přece, že největším nebezpečím pro zdraví je smilstvo

1.Kor.6:18	<i>Varujte se smilstva! Žádný jiný hřích, kterého by se člověk dopustil, netýká se jeho těla; kdo se však dopouští smilstva, hřeší proti vlastnímu tělu.</i>
------------	--

Souvislost je zřejmá. [84](#)

Bůh obřízku vyžadoval u každého muže, který bude smět pobývat ve společnosti jeho potomstva:

1.M.17:12	<i>Po všechna pokolení každý, kdo je mezi vámi mužského pohlaví, bude osmého dne po narození obřezán, doma zrozený i koupený za stříbro od kteréhokoli cizince, který není z tvého potomstva.</i>
1.M.17:13	<i>Musí být obřezán každý zrozený v tvém domě i koupený za stříbro. Tak bude má smlouva pro znamení na vašem těle smlouvou věčnou.</i>
1.M.17:14	<i>Neobřezanec, který by nedal své neobřezané tělo obřezat, bude ze svého lidu vyobcován; porušil mou smlouvu."</i>

Jakkoli si mohli a mohou Izraelité myslet, že tím něco činí pro Boha (vždyť se přece jednalo o smlouvu, a v té platí obvykle "něco za něco"), skutečnost je taková, že pravý Bůh od lidí nic nepotřebuje [85](#) a vše činí jen pro dobro lidstva.

Význam Sáry stoupl

A nyní máme další změnu jména:

1.M.17:15	<i>Bůh také Abrahamovi řekl: "Svou ženu nebudeš už nazývat Sáráj, její jméno bude Sára (to je Kněžna).</i>
-----------	--

Odborníci nevědí přesně, co znamenalo původní jméno Sáráj. Biblický slovník SJ se domnívá, že význam tohoto jména je *svárlivá*, aniž by uvedl zdůvodnění. JB říká, že se jedná jen o dvě formy téhož jména, a slovník Novotného se problému vyhnul. Bůh si však na pouhé hraní se slovy nepotrpí. Zcela jistě nešlo jen o změnu formy jména. Muselo jít o totéž, co v případě změny jména Abraháмова - tj. muselo platit, že původní jméno Sáry (Sáráj) mělo vztah k jejich tehdejšímu modloslužebnému okolí Kaldejců. Změna jména je zřejmě měla vykořenit z tohoto vlivu.

Ale nejen to:

Všimněme si, že Sára neučinila předtím nic mimořádného, zač by měla být byt' jen symbolicky odměněna názvem " *Kněžna* " ! [86](#) Znamená to, že DJK zjistil u Sáry nějakou

zásadní pozitivní změnu "v srdci"; [87](#) změnu, která převýšila i vlastnosti Abraháma a jeho genů. To mělo vážné následky při další kultivaci - viz dále.

A nyní se Abrahám dozvídá, že Bohu Izmael nestačí. Potřebuje posílit geny jejich otce Teracha:

1.M.17:16	<i>Požehnám ji a dám ti také z ní syna; požehnám ji a stane se matkou pronárodů a vzejdou z ní králové národů."</i>
-----------	---

I o Sáře je řečeno, že se stane matkou pronárodů a králů. Abrahám dostává příkaz učinit pokus a zplodit ze Sary dítě.

1.M.17:17	<i>Tu padl Abraham na tvář, usmál se a v duchu si řekl: "Což se může narodit syn stoletému? Cožpak bude Sára rodit v devadesáti?"</i>
-----------	---

Není vysvětleno, proč opět padl Abrahám na tvář. Je jen jediná možnost: Abrahám si všiml, že Bůh zopakoval slib o pronárodech a králích.

Bůh však nyní řekl něco, co vypadalo nesmyslně (to nesliboval nikdy ani žádný falešný bůh a také žádná okolní modla to nikdy neslíbila). Abrahám, který zřejmě tyto biblické texty psal sám, věděl, že zde jeho víra opět zakolísala. Sám v sobě nevěřil o možnosti splnění Božího slibu a domníval se, že Bůh žertuje.

1.M.17:18	<i>Proto Abraham Bohu řekl: "Kéž by Izmael žil v tvé blízkosti!"</i>
-----------	--

Abrahám nedal nahlas najevo, že slibu nevěří, ale přesto se přimlouval za Izmaela. Bůh ale o jeho pochybnosti věděl a také mu podle toho odpovídal:

1.M.17:19	<i>Bůh však pravil: "A přece ti tvá žena Sára porodí syna a nazveš ho Izák (to je Smíšek). Svou smlouvu s ním ustavím pro jeho potomstvo jako smlouvu věčnou.</i>
-----------	---

Bůh zjistil, že Izákovy geny budou pro budoucí vývoj lidstva rozhodující, a podle toho se zařídil. Nicméně pro Izmaela měl rovněž úžasné požehnání:

1.M.17:20	<i>A pokud jde o Izmaela, vyslyšel jsem tě: Hle, požehnám mu a rozplodím a rozmnožím ho převelice; zplodí dvanáct knížat a učiním z něho veliký národ.</i>
-----------	--

Všimněme si nyní dvou důležitých prorocství:

Bůh neučiní z Izmaela pronárod! Učiní z něho (*nehlučící*) *národ*, a nikoli množství *hlučících pronárodů*! To znamená, že Izmael měl v sobě jakési pokornější geny, na rozdíl od genů působících soupeření, které jinak v Abrahámovi i Sáře měly převahu.

Bůh řekl, že z něho učiní nikoli krále (kterých nemůže být v jednom království víc), ale *dvanáct knížat* - zřejmě schopných určité spolupráce a soudržnosti. [88](#)

Nepřímý příkaz (výzva) ke zplození Izáka

Nyní ale ještě rozhodl, kdy má být Izák zplozen:

1.M.17:21	<i>Ale svoji smlouvu ustavím s Izákem, kterého ti porodí Sára příštího roku v tomto čase."</i>
-----------	--

Jelikož těhotenství trvá devět měsíců a Izák se měl narodit za rok, znamenalo to, že o zplození se měl Abrahám pokusit za asi tři měsíce. Dříve to zřejmě nebylo možné, protože se mu musela zahojit obřízka - viz dále.

1.M.17:22	<i>Bůh skončil rozmluvu s Abrahamem a vystoupil od něho.</i>
-----------	--

Anděl, který zastupoval DJK, vystoupil do výše a zmizel Abrahámovi z očí (srovnej Sd.13:20).

Abrahám provedl obřízku ještě týž den:

1.M.17:23	<i>Abraham tedy vzal svého syna Izmaela a všechny zrozené ve svém domě i všechny koupené za stříbro, všechnu svou čeleď mužského pohlaví, a obřezal jejich neobřezané tělo hned toho dne, kdy k němu Bůh promluvil.</i>
1.M.17:24	<i>Abrahámovi bylo devětašedesát let, když jeho neobřezané tělo bylo obřezáno.</i>
1.M.17:25	<i>Jeho synu Izmaelovi bylo třináct let, když bylo jeho neobřezané tělo obřezáno.</i>
1.M.17:26	<i>Abraham i jeho syn Izmael byli obřezáni v týž den.</i>
1.M.17:27	<i>Také všechna jeho čeleď, ať doma zrození či za stříbro od cizince koupení, byli obřezáni spolu s ním.</i>

Po čtvrt roce bylo na Abrahámovi, aby splnil i další úkol: Aby zplodil se Sárou Izáka. Jenže Abrahám se k tomu neměl. [89](#) A tak musel Bůh opět zasáhnout. Tentokrát ale toho měl na práci víc.

Abrahám se ještě ke všemu usadil poblíž kultovního modlářského místa. Někteří vykladači se snaží usoudit, že to bylo u oltáře, který Abrahám vybudoval (viz 13:18), jenže to by určitě Abrahám napsal. Spíše si postavil stan pod stromem, aby na něj slunce nepražilo, ale bylo to nikoli blízko oltáře postaveného pravému Bohu, ale u "božiště". [90](#) Možná, že se tam Abraham snažil najít duševní sílu (ovšem modloslužebně) k požadovanému činu.

DJK se ho proto snažil znovu povzbudit a současně před ním vykonat soud Sodomy a Gomory:

Návštěva andělů

Za asi čtvrt roku (viz dále) byli Abrahám i Sára navštíveni opět:

1.M.18:1	<i>I ukázal se Hospodin Abrahamovi při božišti Mamre, když seděl za denního horka ve dveřích stanu.</i>
----------	---

Bůh tam vyslal tři anděly, [91](#) oblečené tak, že je napřed Abrahám jako anděly nepoznal a považoval je za běžné pocestné. [92](#) Andělé museli vypadat stejně jako místní obyvatelé, aby nebyli v Sodomě poznáni.

1.M.18:2	<i>Rozhlédl se a spatřil: Hle, naproti němu stojí tři muži. Jakmile je spatřil, vyběhl jim ze dveří stanu vstříc, sklonil se k zemi</i>
1.M.18:3	<i>a řekl: "Panovníku, jestliže jsem u tebe našel milost, nepomíjej svého služebníka.</i>
1.M.18:4	<i>Dám přinést trochu vody, umyjte si nohy a zasedněte pod strom.</i>
1.M.18:5	<i>Rád bych vám podal sousto chleba, abyste se posilnili; potom půjdete dál. Přece nepominete svého služebníka." Odvětili: "Učiň, jak říkáš."</i>

Abrahám nabízí pouze chléb, ale zamýšlí uspořádat hostinu, o níž někteří vykladači soudí, že šlo o posvátný hod. Ale určitě se jednalo o projev starého způsobu pohostinnosti. Abrahám se také snažil mít se všemi okolními lidmi a národy dobré vztahy.

1.M.18:6	<i>Abraham rychle odběhl do stanu k Sáře a řekl: "Rychle vezmi tři míry bílé mouky, zadělej a připrav podpopelné chleby."</i>
1.M.18:7	<i>Sám se rozběhl k dobytku, vzal mladé a pěkné dobytče a dal mládenci, aby je rychle připravil.</i>
1.M.18:8	<i>Potom vzal máslo a mléko i dobytče, jež připravil, a předložil jim to. Zatímco jedli, stál u nich pod stromem.</i>

Příprava musela trvat nejméně hodinu ale spíše víc. Příchozí určitě věděli, že pohostinství se nebude skládat jen ze "sousta chleba".

Náhle dali najevo, že znají jeho ženu:

1.M.18:9	<i>Pak se ho otázali: "Kde je tvá žena Sára?" Odpověděl: "Tady ve stanu."</i>
----------	---

Nyní se promluvil jen jeden z nich:

1.M.18:10a	<i>I řekl jeden z nich: "Po obvyklé době se k tobě určitě vrátím, a hle, tvá žena bude mít syna."</i>
------------	---

čímž se přihlásil k dřívějším rozhovorům s Abrahámem. To muselo být překvapení! Abrahám si musel uvědomit, že znovu hovoří s andělem a začal mluvčího považovat za Hospodina (Jahveho). Ten dal jasně najevo, že očekává splnění Abraháмова druhého úkolu ihned, protože oznámil úmysl se vrátit za "obvyklou dobu" - tedy za devět měsíců. Abrahám si měl pospíšet.

1.M.18:10b	<i>Sára naslouchala za ním ve dveřích stanu.</i>
1.M.18:11	<i>Abraham i Sára byli staří, sešli věkem, a Sáře již ustal běh ženský.</i>
1.M.18:12	<i>Zasmála se v duchu a řekla si: "Když už jsem tak sešlá, má se mi dostat takové rozkoše? I můj pán je stařec."</i>

Sára nám prozradila na Abraháma, že se dosud o nic nepokusil. Nejspíš se to bál Sáře navrhnout, a asi se bál i Sářina smíchu - a to jak známo žádného muže nepovzbudí. Proto se Bůh obrátil na ní, i když formálně oslovil Abraháma (čímž ho činil za to odpovědným a současně povzbuzoval jeho sebevědomí) a napomenul ji:

1.M.18:13	<i>Tu Hospodin Abrahamovi řekl: "Pročpak se Sára směje a říká: »Což mohu opravdu родit, když už jsem tak stará?«</i>
1.M.18:14	<i>Je to snad pro Hospodina nějaký div? V jistém čase, po obvyklé době, se k tobě vrátím a Sára bude mít syna."</i>

Sára nečekala na prostřednictví svého manžela (jak bylo tehdy zvykem), ale odpověděla sama. Muže, který ji pokáral, se však bála, a ten ji usvědčil z nepravdy:

1.M.18:15	<i>Sára však zapírala: "Nesmála jsem se", protože se bála. On však řekl: "Ale ano, smála ses."</i>
-----------	--

Tím pohostinství zřejmě skončilo.

Zkouška z milosrdenství

Návštěva odcházela. Abrahám přes svůj vysoký věk a horké počasí šel s nimi. [93](#) Proč?

1.M.18:16	<i>Muži se odtud zvedli a zamířili k Sodomě. Abraham šel s nimi, aby je doprovodil.</i>
-----------	---

To už nebylo pohostinství. Vzhledem k tomu, že muži nevystoupili někam k nebesům (jak se dělo dříve), měl Abrahám příležitost s nimi hovořit i dál. Přál si také "chodit s Bohem".

Abrahámovo chování udělalo na anděly dobrý dojem. Ten, který se zřejmě dovolával dřívějších rozmluv s Abrahámem a kterého asi Abrahám považoval proto za jejich vůdce, oslovil znovu Abraháma se zřejmým úmyslem vyzkoušet jeho vztah k milosrdenství:

1.M.18:17	<i>Tu Hospodin řekl: "Mám Abrahamovi zamlčet, co hodlám učinit?"</i>
-----------	--

Všimněme si; Bůh neřekl: "Chci něco sdělit!" Netázal se Abraháma (toho by se na to neptal), ale jednoho ze svých společníků; někoho, kdo byl na straně odpůrce - satana. [94](#) Bůh tázanému zdůvodňuje:

1.M.18:18	<i>Abraham se jistě stane velikým a zdatným národem a budou v něm požehnány všechny pronárody země.</i>
-----------	---

Všimněme si: Nikoli "množství hlučících pronárodů", ale opět jeden národ, který způsobí požehnání pronárodům! DJK je rozhodnut toho dříve nebo později dosáhnout.

Bůh ale v rozhovoru pokračoval - dává jasně najevo Abrahamovi, že někomu něco o něm vysvětluje; že má v jednání s ním partnera, kterému dává zprávu o svém chování vůči Abrahamovi!

1.M.18:19	<i>Důvěrně jsem se s ním sblížil, aby přikazoval svým synům a všem, kteří přijdou po něm: »Dbejte na Hospodinovu cestu a jedněte podle spravedlnosti a práva, ať Hospodin Abrahamovi splní, co mu přislíbil.«"</i>
-----------	--

Partner nic nenamítal. Takže Bůh mohl splnit to, co později vyhlásil jako svou zásadu:

Ámos 3:7	<i>Ovšem, Panovník Hospodin nečiní nic, aniž by zjevil své tajemství prorokům, svým služebníkům.</i>
----------	--

Samozřejmě skutečným služebníkům, nikoli jen formálním!

Sodoma a Gomora

Bůh se tedy obrátil na Abraháma a sdělil mu něco velmi významného. Abrahám se dozvěděl, že Bůh - přesněji tento jeho reprezentant - není "všudypřítomný". A nejen to: Dostal sice zprávu o stavu věcí v Sodomě a jejím okolí, ale vzhledem k její závažnosti si musí tento stav ověřit. Vždyť se chystá k velmi těžkému testu

1.M.18:20	<i>Hospodin dále pravil: "Křik ze Sodomy a Gomory je tak silný a jejich hřích je tak těžký,</i>
1.M.18:21	<i>že už musím sestoupit a podívat se. Jestliže si počínají tak, jak je patrné z křiku, který ke mně přichází, je po nich veta; zjistím si, jak tomu je."</i>

a říká Abrahamovi důležité věci, které potřebuje k tomu, aby zakročil:

že k zákroku potřeboval žalobu a že ta musela být velmi naléhavá [95](#)

že žaloba se musela týkat těžkého hříchu. [96](#)

Dnes víme, že ten, kdo upozornil na "křik" ze Sodomy byl Gabriel (který přinejmenším tehdy stál na straně odpůrce), a proto bylo třeba jeho obvinění ověřit Michaellem. [97](#) Abrahám ale tohle ještě nevěděl; jen měl vzít na vědomí, že ten Bůh, kterého viděl, není samovládce, a že má partnera, se kterým se radí nebo kterého musí respektovat. A také, že má zřejmě mnoho jiné práce a nemůže přijít, kdykoli si Abrahám vzpomene a začne ho vzývat. [98](#)

Dva pověření andělé se ujali svého úkolu:

1.M.18:22	<i>Zatímco se muži odtud ubírali k Sodomě, Abraham zůstal stát před Hospodinem.</i>
-----------	---

Abrahám smlouvá s Bohem

Abrahám dobře věděl, co se v Sodomě a jejím okolí dělo, a hned pochopil, jak soud dopadne. [99](#) Uvědomil si, že v Sodomě je jeho milovaný synovec Lot. Dal tím najevo, že mu jde více o jeho synovce než o nebezpečí Sodomské a Gomorské zvrácenosti a o Boží spravedlnost, a jal se s Bohem po obchodnicku smlouvat: [100](#)

1.M.18:23	<i>I přistoupil Abraham a řekl: "Vyhladiš snad se svévolníkem i spravedlivého?"</i>
-----------	---

1.M.18:24	<i>Možná, že je v tom městě padesát spravedlivých; vyhladiš snad i je a nepromineš tomu místu, přestože je v něm padesát spravedlivých?</i>
-----------	---

Abrahám se tak bál o Lota, že se pustil do přesvědčování Boha o spravedlnosti svého požadavku, aniž by v tu chvíli pochopil, že veškerá spravedlnost je právě od Boha a že Bůh je mnohem milosrdnější než kterýkoli člověk.

1.M.18:25	<i>Přece bys neudělal něco takového a neusmrtil spolu se svévolníkem spravedlivého; pak by na tom byl spravedlivý stejně jako svévolník. To bys přece neudělal. Což Soudce vši země nejedná podle práva?"</i>
1.M.18:26	<i>Hospodin odvětil: "Najdu-li v Sodomě, v tom městě, padesát spravedlivých, prominu kvůli nim celému místu."</i>
1.M.18:27	<i>Abraham pokračoval: "Dovoluji si k Panovníkovi mluvit, ač jsem prach a popel:</i>

Poznámka: Abrahám znal dosavadní Písma - věděl o odsouzení Adama (srovnej 1.M.2:7; 3:19).

1.M.18:28	<i>Možná, že bude do těch padesáti spravedlivých pět chybět. Zahladiš pro těch pět celé město?" Odvětil: "Nezahladím, najdu-li jich tam čtyřicet pět."</i>
1.M.18:29	<i>On však k němu mluvil ještě dále: "Možná, že se jich tam najde čtyřicet." Pravit: "Neudělám to kvůli těm čtyřiceti."</i>
1.M.18:30	<i>I řekl: "Ať se Panovník nerozhněvá, když budu mluvit dále: Možná, že se jich tam najde třicet." Pravit: "Neučiním to, najdu-li jich tam třicet."</i>
1.M.18:31	<i>Řekl pak: "Hle, dovoluji si promluvit k Panovníkovi znovu: Možná, že se jich tam najde dvacet." Pravit: "Nezahladím je kvůli těm dvaceti."</i>
1.M.18:32	<i>Nato řekl: "Ať se Panovník nerozhněvá, promluví-li ještě jednou: Možná, že se jich tam najde deset." Pravit: "Nezahladím je ani kvůli těm deseti."</i>

Jak víme, ve skutečnosti zbyla nakonec jen Lotova rodina. Abrahám se mylně domníval, že je milosrdnější než Bůh. [101](#)

1.M.18:33a	<i>Hospodin po skončení rozmluvy s Abrahamem odešel</i>
------------	---

Tentokrát zřejmě Abrahamovi už nedovolil, aby šel s ním.

1.M.18:33b	<i>a Abraham se vrátil ke svému místu.</i>
------------	--

Bylo jasné, že rozmluva skončila, a Abrahám se vrátil zpět zřejmě v mylné naději, že dosáhl odvolání trestu.

Písmo neříká, jak a kam Hospodin odešel. V Sodomě zřejmě nebyl, a kdyby byl býval "vystoupil" do nebes, Abrahám by to určitě napsal. Pravděpodobně tento anděl odešel k místu, kde se měli později všichni tři setkat.

Poslední test Sodomy

1.M.19:1	<i>I přišli ti dva poslové večer do Sodomy. Lot seděl v Sodomské bráně. Když je spatřil, povstal jim vstříc, sklonil se k tváři k zemi</i>
----------	--

Andělé do Sodomy přišli a nikoli přijeli či přiletěli. Zřejmě nechtěli být prozrazeni.

Proč ale Lot seděl v městské bráně?

Podle Biblického slovníku se v bráně uskutečňovala většina důležitých akcí: obchodů, soudů, jednání atd. včetně některých modloslužeb. Vzhledem k tomu, že Lot byl považován za hosta (19:9), určitě tam nebyl jako soudce, a bezdůvodně by ho tam asi nenechali sedět. Jelikož o jeho práci nevíme nic, můžeme předpokládat, že tam byl jako obchodník, který čekal na zákazníky.

Andělé se zřejmě chtěli ujistit o tom, že budou skutečně přepadeni a že na nich bude uskutečněn pokus o znásilnění. Lot jim v tom však zabránil:

1.M.19:2	<i>a řekl: "Snažně prosím, moji páni, uchylte se do domu svého služebníka. Přenocujte, umyjte si nohy a za časného jitra půjdete svou cestou." Odvětili: "Nikoli, přenocujeme na tomto prostranství."</i>
1.M.19:3	<i>On však na ně velice naléhal; uchýlili se tedy k němu a vešli do jeho domu. Připravil jim hostinu, dal napéci nekvašené chleby a pojedli.</i>

Lot věděl, co se v onom městě dělo, a když viděl cizince, chtěl je ochránit před znásilňováním (a možná z toho také očekával i obchodní výhodu). Všimněme si však, že andělé mu nakonec vyhověli, přestože jim zabránil vykonat test. Nejednali s ním panovačně. Svůj test pravděpodobně hodlali kvůli němu změnit.

Nebylo toho však třeba.

1.M.19:4	<i>Dříve než ulehli, mužové toho města, muži sodomští, lid ze všech koutů, mladí i staří, obklíčili dům.</i>
1.M.19:5	<i>Volali na Lota a řekli mu: "Kde máš ty muže, kteří k tobě této noci přišli? Vyved' nám je, abychom je poznali!"</i>

Je pozoruhodné, že útok uskutečnili všichni sodomští muži kolektivně ("ze všech koutů"); spíše by se dalo očekávat, že to bude jen skupina největších násilníků. Byli mezi nimi i jeho budoucí zeťové? (verš 14.) Nejspíše se také zúčastnili, protože zachráněni nebyli.

Lot zakročil a zkusil to po dobrém:

1.M.19:6	<i>Lot k nim vyšel ke vchodu, dveře však za sebou zavřel.</i>
1.M.19:7	<i>Řekl: "Bratři moji, nedělejte prosím nic zlého.</i>

Nazval je sice svými bratry, přestože jimi nebyli, jenže už je veřejně hodnotil - jejich úmysl označil za zlý - a tím je musel urazit. Oni jeho postoj už určitě dříve znali a zřejmě považovali homosexualitu za zcela "normální". [102](#)

Lot však udělal něco, co by dnes každý slušný člověk odsoudil: Nabídl jim svoje dcery ke znásilňování:

1.M.19:8a	<i>Hleďte, mám dvě dcery, které muže nepoznaly. Jsem ochoten vám je vyvést a dělejte si s nimi, co se vám zlíbí.</i>
-----------	--

Jak je možné, že Bůh Lota považoval za spravedlivého, když byl schopen takového činu? A navíc se na to svých dcer (a ani jejich snoubenců - jenže ti asi byli v onom davu) neptal, takže by je vlastně musel vyvést na pospas davu rozvášněných mužů násilím a tím se na takovém strašném činu podílet! Byl ochoten chránit jen příchozí muže, o nichž navíc ani nevěděl, že jsou to andělé:

1.M.19:8b	<i>Jenom nic nedělejte těmto mužům! Vešli přece do stínu mého přístřeší."</i>
-----------	---

Proč? Proč ženy v té době znamenaly pro muže tak málo? Víme přece, že i Abrahám byl ochoten kvůli své ochraně a dokonce obchodním výhodám dát svou manželku (bez jejího protestu!) k dispozici egyptskému králi faraónovi.

Známe tři příčiny:

V myslích mužů zůstala Eva příčinou vyhnání z ráje. [103](#) To, že skutečnou příčinou byl satan, tehdejší mužům (a bohužel nejen tehdejší) většinou nedošlo.

V době před potopou se (zřejmě následkem vstupu andělů do lidské biologie) rozšířilo násilí, surovost a necitelnost.

A následkem obou předchozích příčin se většině mužů zatvrdilo vůči ženám srdce. [104](#)

Lotovo chování však mělo ještě jednu a to hlavní příčinu: Lot musel cítit, že homosexuální chování sodomských mužů je protipřirozené a proto zlé a nebezpečné. Jeho geny řídící jeho citění byly v tomto směru v pořádku. Asi doufal, že se rozvášněným mužům znovu zalíbí přirozené sexualita, byť povzbuzená znásilněním. Proto vnímal chování mužů v Sodomě s tak silným odporem, že úpěnlivě volal Boha o pomoc.

Sodomští mužové však byli tak silně homosexuálně orientováni, že o jeho dcery nestáli:

1.M.19:9	<i>Oni však vzkřikli: "Klid se!" A hrozili: "Sám je tu jen jako host a bude dělat soudce! Že s tebou naložíme hůř než s nimi!" Obořili se na toho muže, na Lota, a chystali se vyrazit dveře.</i>
----------	---

A jejich vášeň byla tak silná, že neváhali sáhnout k násilí.

Poznámka: Někoho by mohlo napadnout, že tento útok mohli vyprovokovat Lotovi zeťové-čekatelé, aby své snoubenky ochránili. Takový motiv by však andělé zcela jistě nepřehlédli a nabídli by záchranu i jim.

Andělé zakročili:

1.M.19:10	<i>Vtom ti muži vlastníma rukama vtáhli Lota k sobě do domu a zavřeli dveře.</i>
1.M.19:11	<i>Ale muže, kteří byli u vchodu do domu, malé i velké, ranili slepotou, takže nebyli schopni nalézt vchod.</i>

Poznámka: Byli tam muži nejen velcí ale i malí - zřejmě nedospělí!

Andělům tato zkušenost stačila, aby rozhodli o vykonání trestu, a pověřili Lota, aby nabídl záchranu všem stejně smýšlejícím:

1.M.19:12	<i>Tu řekli ti muži Lotovi: "Máš-li zde ještě někoho, zetě, syny, dcery, všechny, kteří v tomto městě patří k tobě, vyved' je z toho místa.</i>
-----------	---

Sdělili mu pro něj novou ale hroznou zvěst:

1.M.19:13	<i>My přinášíme tomuto místu zkázu, protože křik z něho je před Hospodinem tak velký, že nás Hospodin poslal, abychom je zničili."</i>
-----------	--

Lot musel vědět, že byl jediným, kdo ohledně zvrácenosti Sodomských mužů k Bohu volal. Pochopil, že je na něm, aby udělal pro záchranu ostatních, co může. Ačkoli byla noc, Lot šel varovat - avšak jen snoubence svých dcer. Zřejmě věděl, že varovat kohokoli jiného nemělo smysl. Nevíme, co udělal dav, který mu před chvílí hrozil - asi se rozešel, protože mu nikdo nebránil.

1.M.19:14	<i>Lot tedy vyšel a promluvil ke svým zeťům, kteří si měli vzít jeho dcery. Řekl jim: "Vyjděte hned z tohoto místa, poněvadž Hospodin chystá tomuto městu zkázu." Ale zeťům to připadalo, jako by žertoval.</i>
-----------	---

Nebrali ho vážně. Jejich postoj ke smilníkům byl "tolerantní". Instinkt, který je měl před zvrhlým chováním varovat, už dávno postrádali. Zkusme si představit, jaký pocit bezmocnosti a marnosti své snahy pomoci jim musel Lot zažít!

Andělé spěchali. Ještě nad ránem vyburcovali Lota a použili při tom i síly:

1.M.19:15	<i>Když vzešla jitřenka, nutili poslové Lota: "Ihned vezmi svou ženu a obě dcery, které tu máš, abys pro nepravost města nezahynul."</i>
1.M.19:16	<i>Ale on váhal. Ti muži ho tedy uchopili za ruku, i jeho ženu a obě dcery to shovívavost Hospodinova byla s ním vyvedli ho a dovolili mu odpočinout až za městem.</i>

A dostal varování:

1.M.19:17	<i>Když je Hospodin vyváděl ven, řekl: "Uteč, jde ti o život. Neohlížej se zpět a v celém tomto okrsku se nezastavuj. Uteč na horu, abys nezahynul."</i>
-----------	--

A měl spěchat. Proces, který měl města zničit, byl zřejmě už nastartován a andělé ho už nemohli odvolat - snad jen modifikovat. Nevěděli však, že Lot ve svém věku už nebyl schopen na udanou horu vylézt.

1.M.19:18	<i>Lot jim však odvětil: "Ne tak prosím, Panovníku.</i>
1.M.19:19	<i>Hle, tvůj služebník našel u tebe milost. Prokazuješ mi velké milosrdenství, že mě chceš zachovat při životě. Já však nemohu na tu horu utéci, aby mě nepostihlo něco zlého a abych nezemřel.</i>

Lot mohl utéci kamkoli dostatečně daleko, ale vybral si jako útočiště malé sídliště (které nazval městečkem). Musel si být jist, že ho tam přijmou. Zřejmě je tam znal a měl pro ně sympatie a chtěl se stát i pro ně pojistkou:

1.M.19:20	<i>Hle, tamto město je dost blízko, tam bych se mohl utéci, je jen maličké. Smím tam utéci? Což není opravdu maličké? Tak zůstanu naživu."</i>
-----------	--

Bůh to zřejmě vzal jako projev milosrdenství a vyhověl:

1.M.19:21	<i>I řekl mu: "Vyhovím ti i v této věci; město, o kterém mluvíš, nepodvrátím.</i>
1.M.19:22	<i>Uteč tam rychle, neboť nemohu nic učinit, dokud tam nevejdeš." Proto bylo to město nazváno Sóar (to je Maličké).</i>

Určitě to nebylo město - to by už jméno mělo, a Lot by ho byl býval jmenoval. Všimněme si, že andělé zřejmě neměli možnost Lota uchránit uprostřed ničení - museli ho odvést do bezpečí. To jen potvrzuje, že Bůh nám své služebníky (jejichž prostřednictvím ale jedná) nepředvádí jako všemohoucí.

Argumentace, že město je maličké, měla anděly přesvědčit, že nestojí za to je ničit - že je tam jen málo hříšníků. To andělé zřejmě pochopili jako důkaz Lotova milosrdenství.

Lot nebyl na kopci (který mu byl původně určen) a tak neměl později možnost shlédnout celou zkázu, která postihla celou oblast při východu slunce:

1.M.19:23	<i>Slunce vycházelo nad zemí, když Lot vešel do Sóaru.</i>
-----------	--

Katastrofa, která postihla obě města, musela přijít od Boha; [105](#) Písmo nás o tom ujišťuje:

1.M.19:24	<i>Hospodin začal chrlit na Sodomu a Gomoru síru a oheň; od Hospodina z nebe to bylo.</i>
1.M.19:25	<i>Tak podvrátil ta města i celý okrsek a zničil všechny obyvatele měst, i co rostlo na rolích.</i>

Nevíme, kdo pořídil tento zápis (pravděpodobně Abrahám). Je však nepravděpodobné, že to někdo skutečně viděl. Abrahám ani Lot nikoli; snad jen Lotova žena, ale ta svědectví nepodala. Lze se oprávněně domnívat, že to byla jen Abraháмова představa o onom ničení.

Poznámka: Sodoma a Gomora se totiž nacházely na místě, na němž je dnes Mrtvé moře, tj. moře s největším obsahem soli na světě. (Této soli se připisuje i "proměnění" Lotovy manželky v solný sloup.) Má se zato, že zmíněná katastrofa se udála tak, že se země rozdělila a města se propadla do vzniklé široké trhliny. Touto oblastí totiž prochází v přibližně severojižním směru velká geologická diskontinuita, v níž k takovým jevům dochází (viz na příklad 4.M.16:31-33).

Lotova manželka šla zřejmě hodně daleko za nimi. Nespěchala - asi tomu nevěřila a myslela si, že si uspoří cestu zpátky. Potom ji asi vyděsil silný hluk a ohlédla se po příčině:

1.M.19:26	<i>Lotova žena šla vzadu, ohlédla se a proměnila se v solný sloup.</i>
-----------	--

Poznámka: Její proměna v solný sloup nebyla dosud uspokojivě vysvětlena.

Abrahámovi se pohroma zcela vyhnula; možná dokonce ani nic neslyšel. Byl však zřejmě zvědavý a tak se šel podívat. Doufal, že se s andělem opět setká, a že se dozví o odvolání trestu.

1.M.19:27	<i>Za časného jitra se Abraham vrátil k místu, kde stál před Hospodinem.</i>
1.M.19:28	<i>Vyhlížel směrem k Sodomě a Gomoře a spatřil, jak po celé krajině toho okrsku vystupuje ze země dým jako dým z hutě.</i>

Poznámka: Všechny překlady naznačují, že Abrahám viděl dým vystupující jakoby z hutě či pece, vyhloubené v zemi. Neviděl žádné spáleniště. To svědčí pro myšlenku rozevřené země, do níž se města zřítila a byla zasypána sesuvem půdy. Oním dýmem mohl být prach, zvířený sesuvem.

1.M.19:29	<i>Ale Bůh, když vyhlazoval města toho okrsku, pamatoval na Abrahama: poslal Lota pryč ze středu zkázy, když vyvracel města, v nichž se Lot usadil.</i>
-----------	---

Abrahám tam anděly nenašel. Vykonali svůj úkol a zřejmě odešli. Abrahám však ihned zjistil, že Sodoma i Gomora byly zničeny.

Poznámka: Je pozoruhodné, že hrozné zničení nemělo dostatečný účinek na okolní národy. Na druhé straně však nevíme, zda se dozvěděli, že to byl Boží zásah. Pokud jim to Abrahám dodatečně neoznámil, [106](#) potom to mohli považovat jen za neštěstí či spíše za zásah jiných bohů, a nevíme, jak jim to bylo vyloženo.

Podívejme se však ještě na to, co bylo dále s Lotem a jeho dcerami:

Vznik národů Moábců a Amónovců

Lot nakonec vystoupil na horu, na níž mu původně andělé přikázali vystoupit. Asi se zničením Sodomy a Gomory tak vyděsil, že se obával dodatečného zničení i onoho městečka, do něhož utekl, a v němž nepochybně viděl podobné hříchy jako v Sodomě, a nevrátil se tam.

Jeho dcery mu věřily víc než matka, která zahynula. Nezůstávaly s ní pozadu a zachránily se společně s ním. Jeho autorita u nich značně stoupla, když viděly, jak s ním andělé mluvili a jednali.

1.M.19:30	<i>Lot pak vystoupil ze Sóaru a usadil se se svými dvěma dcerami na hoře, protože se bál usadit se v Sóaru. Usadil se s oběma dcerami v jeskyni.</i>
-----------	--

Usazení se v jeskyni svědčí o tom, že Lot čekal další pohromu, v níž zahyne i ono malé městečko. Starší dcera usoudila, že všichni muži v okolí jsou homosexuálové či ještě nějak jinak zvrhlí, a tak jelikož jejich snoubenci také zahynuli (asi byli poslední trochu normální), nemají jinou možnost, než použít svého otce jako partnera. Kromě toho si zřejmě otce po oněch událostech vážila ještě mnohem víc a chtěla proto zachovat jeho geny. A protože věděla, že otec by s tím určitě nesouhlasil, vymyslela plán:

1.M.19:31	<i>Tu řekla prvorozená té mladší: "Náš otec je stařec a není muže v zemi, aby k nám podle obyčeje celé země vešel.</i>
1.M.19:32	<i>Pojď, dáme otci napít vína a budeme s ním ležet. Tak dáme život potomstvu ze svého otce."</i>
1.M.19:33	<i>Daly mu tedy té noci pít víno. Pak vešla prvorozená a ležela s otcem. On však nic nevěděl, ani když ulehla, ani když vstala.</i>
1.M.19:34	<i>Příštího dne řekla prvorozená té mladší: "Hle, na dnešek jsem ležela s otcem já. Dáme mu pít víno i této noci a vejdeš ty a budeš s ním ležet. Tak dáme život potomstvu ze svého otce."</i>
1.M.19:35	<i>Daly mu tedy pít víno i této noci a mladší přišla a ležela s ním. On však nic nevěděl, ani když ulehla, ani když vstala.</i>

Jejich chování se dalo ospravedlnit i touhou po dětech.

Plán se jim zdařil:

1.M.19:36	<i>Tak obě Lotovy dcery otěhotněly se svým otcem.</i>
1.M.19:37	<i>I porodila prvorozená syna a nazvala ho Moáb (to je Z otce zplozený); ten je praotcem Moábců až podnes.</i>
1.M.19:38	<i>A mladší porodila také syna a nazvala ho Ben-amí (to je Syn mého příbuzného); ten je praotcem Amónovců až podnes.</i>

Písmo nám už nepodává žádné zprávy o tom, jak své těhotenství otci vysvětlily a jak se k tomu on postavil. Zřejmě už to nebylo tak důležité, aby to stálo za zaznamenání.

Nicméně Lot byl dalším úspěchem ve výchově a kultivaci. Prokázal větší statečnost než Abrahám a Moabitka Rút byla později za tím účelem použita ke kultivaci Ježíše Krista - o tom později. Proti záchraně Lota nemohl satan mít a také neměl žádné námitky. Nicméně Moábcí a Amónovci po většinu své doložené existence provozovali modlářství, a satan to mohl považovat za svůj úspěch.

DJK povzbuzuje Abraháma ke statečnosti

Zděšení Abrahámovo a jeho útěk

Abrahám se alespoň zatím nedozvěděl, co se stalo s Lotem. Asi se domníval, že Bůh nejenže nenašel v Sodomě deset spravedlivých, ale že neshledal spravedlivým ani Lota. Nečekal totiž na něho a ani po něm nepátral. Byla to pro něj určitě obrovská citová rána. Zřejmě byl pohledem na zničenou Sodomu tak zděšen, že odešel (nebo možná ve skutečnosti uprchl) co nejrychleji pryč od prokletého místa.

1.M.20:1	<i>Abraham táhl odtud do krajiny negebské a usadil se mezi Kádešem a Šúrem; pobýval jako host v Geraru.</i>
----------	---

Abrahám opětně vystavil Sáru cizoložství

Strach, znovu vyvolaný přesvědčením, že přišel o milovaného Lota, ho asi dohnal k tomu, že zopakoval morální obětování své manželky:

1.M.20:2	<i>O své ženě Sáře Abraham řekl: "To je má sestra." Abímelek, král gerarský, poslal pro Sáru a vzal si ji. 107</i>
----------	--

Sára opět neprotestovala, nyní asi byla vystrašena i ona.

DJK zakročil

Proto Bůh zakročil ihned a důrazněji než dříve:

1.M.20:3	<i>Té noci však přišel k abímelekovi ve snu Bůh a řekl mu: "Kvůli ženě, kterou sis vzal, zemřeš; vždyť je provdaná."</i>
----------	--

Bůh se musel ve snu dotčeného krále [108](#) představit, protože ten nazval svůj národ *pronárodem*. A nejen to: Tohoto Boha se král opravdu bál! Určitě se dozvěděl o trestu Sodomy a Gomory i o jeho příčině - možná se mu zpráva donesla od Lota nebo jeho dcer; byli totiž jediní, kteří věděli o podrobnostech tamních hříchů i trestu za něj. Jejich zpráva proto musela znít velmi pravdivě a přesvědčivě.

1.M.20:4	<i>Proto se k ní abímelek nepřiblížil a řekl: "Panovníku, což vybijesh pronárod, i když je spravedlivý?"</i>
----------	--

I ve svém snu se král hájil a spoléhal na spravedlnost tohoto Boha (musel o ní vědět):

1.M.20:5	<i>Což mi on sám neřekl: »To je má sestra«? Ano, i ona řekla: »To je můj bratr«. Učinil jsem to v bezúhonnosti srdce a s čistýma rukama."</i>
----------	---

Bůh sice věděl, že král neměl v úmyslu se provinit, což se zdá být v rozporu s jeho původním soudem; chtěl jen vyjádření jeho stanoviska, aby soud byl spravedlivý:

1.M.20:6	<i>A Bůh mu ve snu odpověděl: "I já vím, že jsi to učinil v bezúhonnosti srdce a sám jsem ti zabránil, aby ses proti mně neprohřešil; proto jsem ti nedovolil dotknout se jí."</i>
----------	--

Král dostal příkaz a mimořádnou informaci:

1.M.20:7a	<i>Ted' však ženu toho muže navrát', neboť je to prorok.</i>
-----------	--

Bůh zdůvodňuje svou hrozbu: Abrahám je jeho služebník prorok, a má takovou autoritu, že král zůstane naživu jen tehdy, když se Abrahám bude za něj modlit. [109](#) Jestli však ženu nevrátí, zemře nejen on, ale i všichni jeho služebníci:

1.M.20:7b	<i>Bude se za tebe modlit a zůstaneš naživu. Nevrátíš-li ji, věz, že určitě zemřeš se všemi, kteří jsou tvoji."</i>
-----------	---

Vystrašený král

Král musel být nočním viděním velmi vyděšen, protože reagoval neprodleně:

1.M.20:8	<i>Za časného jitra svolal abímelek všechny své služebníky a všechno jim vypověděl; a ty muže pojala velká bázeň.</i>
----------	---

Pravý Bůh musel mít u tohoto národa respekt!

Nicméně král Abraháma (oprávněně) obvinil:

1.M.20:9	<i>Abímelek tedy zavolal Abrahama a řekl mu: "Jak ses to k nám zachoval? Čím jsem se proti tobě prohřešil, že jsi na mne a na mé království uvedl takový hřích? Dopustil ses u mne něčeho, co se přece nedělá."</i>
----------	---

a žádal vysvětlení. Musel se divit tomu, jak mohl služebník pravého Boha tak jednat. Že by to dělal na Boží příkaz?

1.M.20:10	<i>Dále se abímelek Abrahama otázal: "Co tě k tomu mělo, že jsi udělal takovou věc?"</i>
-----------	--

Abrahám ještě nepochopil

Jenže Abrahám dal najevo svůj strach, jako kdyby ani Božím prorokem nebyl:

1.M.20:11	<i>Abraham odpověděl: "Řekl jsem si, že na tomto místě určitě není bázeň Boží a že mě kvůli mé ženě zabijí."</i>
-----------	--

1.M.20:12	<i>Ona také vskutku je má sestra; je to dcera mého otce, ale ne dcera mé matky; stala se mou ženou.</i>
-----------	---

A nyní se dokonce dovolával "bohů, kteří ho nechali bloudit" (!) [110](#) a řekl, že po manželce (nikoli tedy Bohu) žádal milosrdenství!

1.M.20:13	<i>Když mě bohové po odchodu z otcova domu nechali bloudit, řekl jsem jí: »Prokazuj mi toto milosrdenství: na každém místě, kam přijdeme, říkej o mně, že jsem tvůj bratr.«"</i>
-----------	--

Tak ustrašeně jednal ten Boží prorok! Na štěstí (ovlivněné ovšem Bohem) král bral mnohem vážněji Boží slova z nočního vidění než ustrašené vysvětlování Abrahámovy, a jednal podle Božího příkazu:

1.M.20:14	<i>Abímelek tedy vzal brav a skot, otroky a služebnice a dal je Abrahamovi a navrátil mu jeho ženu Sárú.</i>
-----------	--

a dokonce Abraháma ani nevyhodil ze své země (jako to předtím udělal farao):

1.M.20:15	<i>Abímelek také řekl: "Hle, má země je před tebou; usad' se, kde uznáš za dobré."</i>
1.M.20:16	<i>Sáře pak řekl: "Hle, tvému bratru jsem dal tisíc šekelů stříbra; to bude pro tebe na zadostiučinění v očích všech, kteří jsou s tebou. Tím vším budeš obhájena."</i>

DJK pozdvihuje Abrahámovu autoritu

Král zřejmě požádal Abraháma, aby se za něho modlil - tak jak mu řekl Bůh. Teprve nyní se dozvídáme, že Bůh ranil krále i jeho ženy nějakou nemocí. Muselo to však být ještě předtím, než si král vzal k sobě Sárú. Abrahám se tak stal i pro tohoto krále požehnáním:

1.M.20:17	<i>I modlil se Abraham k Bohu a Bůh uzdravil abímeleka i jeho ženu a jeho otrokyně, takže rodily.</i>
1.M.20:18	<i>Hospodin totiž kvůli Abrahamově ženě Sáře uzavřel v abímelekově domě každé lůno.</i>

Bůh měl plné právo Abraháma potrestat - vždyť už jednou mu nepřímo ale jasně doručil pokárání ohledně Sárý! Zachoval se však přesně podle slova apoštola Pavla, který řekl:

1.Kor.10:13	<i>Nepotkala vás zkouška nad lidské síly. Bůh je věrný: nedopustí, abyste byli podrobeni zkoušce, kterou byste nemohli vydržet, nýbrž se zkouškou vám připraví i východisko a dá vám sílu, abyste mohli obstát.</i>
-------------	---

Bůh tedy předem očekával, jak se Abrahám zachová - věděl o jeho vystrašenosti - a chtěl pro Abraháma vytvořit dobré podmínky v té zemi. Ještě před jeho příchodem se všechny ženy krále Abímeleka staly neplodnými, aby této skutečnosti mohl potom použít k pozdvižení Abrahámovy autority u krále.

Abrahámová víra byla povzbuzena, statečnost však nikoli. DJK to nemohl nevzít v úvahu.

Izák

Pozoruhodná zpráva

1.M.21:1	<i>Hospodin navštívil Sárú, jak řekl, a splnil jí, co slíbil.</i>
----------	---

Všimněme si: Není zde napsáno, že Abrahám poznal svou ženu. [111](#) Na základě tohoto textu nelze tvrdit, že Sára otěhotněla z Abraháma! V rodokmenu se sice uvádí

1.M. 25:19	<i>Toto je rodopis Abrahamova syna Izáka: Abraham zplodil Izáka.</i>
------------	--

jenže ten psal pravděpodobně Izák (nebo někdo z jeho potomků), a ten o tom určitě nic bližšího nevěděl; a také to bylo nutné i z hlediska přijatelnosti rodokmenu pro tehdejší a dokonce i pozdější čtenáře.

Svědectví o Sáře zřejmě psal sám Abrahám: otěhotnění Sary způsobil JHVH! [112](#) Situace je trochu podobná otěhotnění matky Ježíše Krista Marie. S největší pravděpodobností máme opět co do činění se stimulovanou a řízenou partenogenezí, a důvody jsou podobné - souvisí s kultivací. Bůh zřejmě otálel se zplozením syna, protože čekal na to, zda Abrahám dokáže vybojovat boj se svou ustrašeností a se svými nejistotami či ne. Poslední události ukázaly, že se to nepodařilo, a že by Izák (kterého čekal obrovský šok) mohl být vysloveně zbabělý. [113](#) Nebezpečí zrodu "hlučících pronárodů" zůstalo aktuální. Proto se Bůh rozhodl nepřipojovat k dítěti Abrahámovy geny. [114](#) Důležité Terachovy geny měla i Sára, protože byla Abrahámovou sestrou.

Poznámka: Kdyby Bůh použil Abrahámovo semeno k oplodnění Sary, určitě bychom se ze záznamu dozvěděli přinejmenším, že Bůh navštívil i Abraháma, a ne pouze Sárú. Toto je jistě pro mnohé křesťany i Izraelity šoková informace, leč zjevně pravdivá. Na genech Izáka velmi záleželo pro budoucí záchranu lidstva skrze Ježíše Krista; nebylo možné podřídít tento cíl jen Abrahámovu zadostiučinění. Abrahám se zřejmě nepokusil o pohlavní styk se Sárú; nejspíš proto, že neměl dost sebevědomí. Neměl v této oblasti ani tolik té potřebné víry, která by ho mohla nahradit.

Narození Izáka

1.M.21:2	<i>Sára otěhotněla a Abrahamovi, ačkoli byl stár, porodila syna v čase, který mu Bůh předpověděl.</i>
----------	---

Abrahám potom udělal, co mu bylo přikázáno:

1.M.21:3	<i>Abraham dal svému narozenému synu, kterého mu Sára porodila, jméno Izák.</i>
----------	---

1.M.21:4	<i>Když mu bylo osm dní, Abraham svého syna Izáka obřezal, jak mu Bůh přikázal.</i>
----------	---

Sára se dočkala (na tehdejší dobu) mimořádné satisfakce a to se muselo oslavit:

1.M.21:5	<i>Abrahamovi bylo sto let, když se mu syn Izák narodil.</i>
----------	--

1.M.21:6	<i>Tu Sára řekla: "Bůh mi dopřál, že se mohu smát. Se mnou ať se směje každý, kdo o tom uslyší."</i>
----------	--

1.M.21:7	<i>A dodala: "Kdo by byl Abrahamovi řekl, že Sára bude kojit syny? A přece jsem mu porodila syna, ačkoli je stár."</i>
----------	--

1.M.21:8	<i>Dítě rostlo a bylo odstaveno. V den, kdy Izáka odstavili, vystrojil Abraham velké hody.</i>
----------	--

Určitě bylo pozváno mnoho lidí z okolí.

Izmael a Izák

Nyní se však dozvídáme něco, co je rovněž velmi pozoruhodné. Protože jde o poněkud sporný text, uvádíme pět různých překladů:

1.M.21:9	<i>Sára však viděla, že syn, jehož Abrahamovi porodila Hagar egyptská, je pošťvač.</i>
KP	<i>Viděla pak Sára, že syn Agar Egyptské, kteréhož porodila Abrahamovi jest posměvač.</i>
PNS	<i>A Sára si všímala, jak syn Egyptanky Hagary, kterého porodila Abrahamovi, si tropí žerty.</i>
Hirsch	<i>Sara pak viděla, že syn Hagary, Egyptanky, kterého porodila Abrahamovi, si tropí posměšky.</i>
JB	<i>A Sára si povšimla, že syn, který se Abrahámovi narodil z Egyptanky Hagar, si pohrává*) s jejím synem Izákem.</i>

*) Komentář k tomuto slovu v JB: Opět narážka na jméno Izák, jež je zkrácenou formou jména Jšk-El, což znamená "Ať se Bůh usmívá, ať je nakloněn" nebo "usmál se, ukázal, že je nakloněn". Totéž sloveso znamená "smát se" nebo "pohrávat si".

Proč je kolem toho tolik nejasnosti? Překlad fakticky neříká nic špatného, nicméně muselo to být něco zlého nebo alespoň neobvyklého, nenormálního. Překladatelé to rovněž cítí, a proto se snaží nějak tento pocit vyjádřit.

Jenže oč opravdu šlo? Jaký vlastně byl ten Izmael? Vždyť mu bylo nejméně 14 let! Co to s ním bylo, že se snad posmíval malému děcku? Byl snad Izák nějak směšný? To je důležitá otázka, ale odpověď dostaneme až za chvíli.

Sára už nyní Abrahámovi přímo přikázala; už se nedovolávala rozsouzení Bohem:

1.M.21:10	<i>Řekla Abrahamovi: "Zapud' tu otrokyni i jejího syna! Přece nebude syn té otrokyně dědicem spolu s mým synem Izákem."</i>
-----------	---

Všimněme si, že Sára Izmaelovi nic nevytýkala. Její argumentace byla výlučně majetnická. Abrahám se neodvážil zakročit a Sárůu umlčet, ačkoli v tehdejší době bylo naprosto obvyklé, že otec rodiny rozhodoval o všem a měl téměř absolutní pravomoc. Prostě mu chyběla odvaha ženě odporovat. Asi v duchu prosil Boha o pomoc.

1.M.21:11	<i>Ale Abraham se tím velmi trápil; vždyť šlo o jeho syna.</i>
-----------	--

Odpověď skutečně dostal, ale jakou:

1.M.21:12	<i>Bůh však Abrahamovi řekl: "Netrap se pro chlapce a pro tu otrokyni; poslechni Sáru ve všem, co ti říká, neboť tvé potomstvo bude povoláno z Izáka.</i>
-----------	--

V podtextu je jasně Sára znovu pasována na "kněžnu", protože DJK viděl, že Abrahám nedokáže svou autoritu prosadit - prostě nebyl osobností. Dostal však účinnou útěchu:

1.M.21:13	<i>Učiním však národ i ze syna otrokyně, neboť také on je tvým potomkem."</i>
-----------	---

Hirsch	<i>ale syna služky učiním národem, neboť jest potomkem tvým.</i>
--------	--

Všimněme si dvou věcí:

že Sára v tichosti převzala iniciativu (podobně jako později manželka Izáka Rebeka)

že ve skutečnosti většina překladatelů doplňuje do textu slova, odstraňující "nepříjemný" fakt: Bůh nic neříká o tom, že Izmael je *také* jeho potomkem. Jen doktor Hirsch se odvážil to do překladu nepřidat!

Abrahám byl poslušný a dokonce si pospíšil, aby příkaz Sary splnil - šťastný, že Izmaelovi Bůh pomůže:

1.M.21:14	<i>Za časného jitra vzal Abraham chléb a měch vody a dal Hagarě. Vložil jí dítě na ramena a propustil ji. Šla a bloudila po Beeršebské stepi.</i>
-----------	---

Ani slovo o tom, že plakala a prosila, a to jistě dělala!

1.M.21:15	<i>Když voda v měchu došla, odložila dítě pod jedním křoviskem.</i>
1.M.21:16	<i>Odešla a usedla opodál, co by lukem dostřelil, neboť si řekla: "Nemohu se dívat, jak dítě umírá." Usedla tam, zaúpěla a rozplakala se.</i>

DJK slíbil Abrahámovi, že se o Izmaele postará, a své sliby vždycky dodržuje!

1.M.21:17	<i>Bůh uslyšel hlas chlapce a Boží posel z nebe zavolal na Hagaru. Privil jí: "Co je ti, Hagaro? Neboj se! Bůh slyšel hlas chlapce na tom místě, kde je.</i>
1.M.21:18	<i>Vstaň, vezmi chlapce a pečuj o něj, já z něho učiním veliký národ.</i>
1.M.21:19	<i>Tu jí Bůh otevřel oči a ona spatřila studni s vodou. Šla, naplnila měch vodou a dala chlapci napít.</i>

Kdo byl Izmael?

Nyní se znovu podívejme na Izmaela.

Ačkoli byl nejméně čtrnáctiletým chlapcem, je zde popisován jako dítě. Vykladači si s tím nevědí rady a někdy se velmi komplikovaně pokoušejí o vysvětlení. Nicméně není žádného důvodu. Izmael prostě zůstal malým dítětem jak svým vzrůstem tak i psychicky; měl vývojovou poruchu. Abrahám byl milosrdný a nedostatečnost svého prvního syna v psaném textu zakrýval. Miloval ho i přes jeho zjevné vady.

Izmael se k Izákovi choval dětsky a tedy nebezpečně, a mohl ho nevědomky vážně ohrozit.

Další verš nám říká, že Izmaelovy růstové hormony přece jen po 14 letech zafungovaly a Izmael vyrostl - asi nedostatečně, ale přece jen nějak - Bůh stále podle svého slibu pomáhal:

1.M.21:20	<i>A Bůh byl s chlapcem. Když vyrostl, usadil se ve stepi a stal se lučištníkem.</i>
-----------	--

Nicméně psychicky určitě zůstal dost zaostalým a tak mu musela vybrat ženu matka:

1.M.21:21	<i>Usadil se v Páranské stepi a jeho matka mu dala ženu z egyptské země.</i>
-----------	--

Matka jakožto Egyptanka zřejmě více věřila vlastnímu národu, a asi i proto zvolila tuto možnost.

Nové povzbuzení Abraháma

DJK dobře věděl o Abrahámově nedostatku odvahy a statečnosti, a snažil se ho posílit. Využil k tomu i oslavu Izákova narození, na kterou byl zřejmě pozván i král Abímelek a jeho nejbližší služebníci, aby si při té příležitosti vyřešili své vztahy. Král si jistě pamatoval sen, kterým ho DJK přiměl vrátit Sáru, a také viděl požehnání, které Abrahám evidentně od Boha měl:

1.M.21:22	<i>V té době řekl abímelek a píkol, velitel jeho vojska, Abrahamovi: "Bůh je s tebou ve všem, co činíš."</i>
-----------	--

Král se bál i Abrahámovu nástupce a proto se chtěl pojistit i na další generaci:

1.M.21:23	<i>Proto mi na místě přísahej při Bohu, že neoklameš mne ani mého nástupce a následníka. Milosrdenství, jaké jsem já prokázal tobě, prokazuj i ty mně a zemi, v níž jsi pobýval jako host."</i>
1.M.21:24	<i>Abraham tedy řekl: "Jsem hotov přísahat."</i>
1.M.21:25	<i>Ale domlouval abímelekovi kvůli studni s vodou, kterou abímelekovi služebníci uchrátili.</i>
1.M.21:26	<i>Abímelek na to odpověděl: "Nevím, kdo to udělal. Tys mi to neoznámil a já jsem o tom dodnes neslyšel."</i>
1.M.21:27	<i>I vzal Abraham brav a skot a dal abímelekovi. Pak spolu uzavřeli smlouvu.</i>
1.M.21:28	<i>Sedm ovcí ze stáda postavil Abraham zvlášť.</i>
1.M.21:29	<i>Tu se abímelek Abrahama otázal: "Co s těmi sedmi ovci, které jsi postavil zvlášť?"</i>
1.M.21:30	<i>A on řekl: "Sedm ovcí si ode mne vezmi na svědectví, že jsem tuto studni vykopal já."</i>
1.M.21:31	<i>Proto se to místo nazývá Beer-šeba (to je Studně přísahy), že tam oba přísahali.</i>
1.M.21:32	<i>Po uzavření smlouvy v Beer-šebě se abímelek a píkol, velitel jeho vojska, hned navrátili do pelíštejské země.</i>

Abrahám, který nejspíše tento záznam pořídil, zjevně pokládal vyřešení svého vztahu k vůdci hostitelské země za velmi důležité. Dokonce tak moc, že k tomu ještě vzýval Boha, kterého zřejmě chtěl také jako ručitele pokoje s okolními lidmi:

1.M.21:33	<i>A Abraham zasadil v Beer-šebě tamaryšek a vzýval tam jméno Hospodina, Boha věčného.</i>
-----------	--

DJK sice neodpověděl ihned, ale udělal pro posílení Abrahámovy víry všechno, co bylo možné:

1.M.21:34	<i>Abraham pobyl v pelištejské zemi jako host mnoho dní.</i>
-----------	--

Další rozhodující krok k záchraně lidstva

Šokující příkaz pro Abraháma

Bůh přišel o hodně později (Izák mezi tím vyrostl natolik, že byl schopen uvažovat), ale měl úplně jiné záměry, než Abrahám čekal. DJK usoudil, že Abrahám už bude schopen vykonat, co bylo nutné:

1.M.22:1	<i>Po těch událostech chtěl Bůh Abrahama vyzkoušet. Řekl mu: "Abrahame!" Ten odvětil: "Tu jsem."</i>
----------	--

Abrahám, který zjevně tuto část Bible psal, neměl ani tušení, oč jde (stejně jako to později nevěděl Jób). Domníval se, že ho Bůh chtěl vyzkoušet, ale ani pro tuto domněnku neměl žádný důvod. Vždyť proč by Bůh právě jeho chtěl vyzkoušet z tak drastické poslušnosti? K jakému účelu? Preventivně? Snad proto, že by mu potom dal ještě těžší úkol? Nic takového se ale nestalo. Nebo jen proto, aby ukázal satanovi, jak poslušného člověka zkultivoval? Ale což Bůh nechce naopak vychovat lidstvo ke svobodné vůli? Slepě poslušný člověk, který nezná účel příkazu, se musí řídit jen a jen vírou nebo strachem, protože významu příkazu nerozumí. Proto také anděl konstatoval Abrahámovu motivaci (viz dále).

Důvod byl zcela jiný a Abrahám ho pochopit nemohl. Nemělo smysl mu to vysvětlovat.

1.M.22:2	<i>A Bůh řekl: "Vezmi svého jediného syna Izáka, kterého miluješ, odejdi do země Mórija a tam ho obětuj jako oběť zápalnou na jedné hoře, o níž ti povím!"</i>
----------	--

Pro Abraháma to musel být opravdový a hrůzný šok! Izmaela se zbavil (a nejspíš ho ztratil z dohledu i doslechu) a nyní mělo být všechno úplně jinak!

Ale co to? Žádný údiv, žádné prosby, žádné pokusy o "dohodu", žádné smlouvání jako třeba ohledně Sodomy. Abrahám uposlechl bez jakékoli projevené emoce! Jako stroj. Tak to alespoň sám napsal:

1.M.22:3	<i>Za časného jitra osedlal tedy Abraham osla, vzal s sebou dva své služebníky a svého syna Izáka, našťípál dříví k zápalné oběti a vydal se k místu, o němž mu Bůh pověděl.</i>
----------	--

Boží anděl zřejmě vydal příkaz hlasem a tónem, žádný odpor nepřipouštěl. Prostě to nařídil.

Absolutní poslušnost

Abrahám si jistě vzpomněl na Sodomu, a zřejmě si dosud myslel, že Bůh neušetřil ani Lota, kterého miloval. Na druhé straně však věděl, že Bůh mu slíbil skrze Izáka četné potomstvo, a věděl, že Bůh dokáže věci pro člověka nepochopitelné (jako třeba zrození Izáka). Bůh se stal

v očích Abraháma absolutní autoritou, se kterou se nediskutuje. Nicméně Bůh dosud všechny sliby - i ty zcela neuvěřitelné - splnil, takže určitě splní i ten o potomstvu. Abrahám se stal zcela a naprosto poslušným (ostatně poslouchal i svou ženu).

1.M.22:4	<i>Když se Abraham třetího dne rozhlédl a spatřil v dálce to místo,</i>
1.M.22:5	<i>řekl služebníkům: "Počkejte tu s oslem, já s chlapcem půjdeme dále, vzdáme poctu Bohu a pak se k vám vrátíme."</i>
1.M.22:6	<i>Abraham vzal dříví k oběti zápalné a vložil je na svého syna Izáka; sám vzal oheň a obětní nůž. A šli oba pospolu.</i>

Precedentní případ: Ježíš Kristus také původně nesl na svých zádech kříž či kůl, kterým měl být usmrcen. [115](#)

1.M.22:7	<i>Tu Izák svého otce Abrahama oslovil: "Otče!" Ten odvětil: "Copak, můj synu?" Izák se otázel: "Hle, oheň a dříví je zde. Kde však je beránek k zápalné oběti?"</i>
1.M.22:8	<i>Nato Abraham řekl: "Můj synu, Bůh sám si vyhlédne beránka k oběti zápalné." A šli oba spolu dál.</i>

Nic mu neřekl. Pochopitelně.

1.M.22:9a	<i>Když přišli na místo, o němž mu Bůh pověděl, vybudoval tam Abraham oltář, narovnal dříví,</i>
-----------	--

"Strach Izákův"

Ale teď nastalo pro Izáka něco strašného. Jeho vlastní otec se na něho najednou vrhl, svázal mu ruce a povalil ho na zem:

1.M.22:9b	<i>svázal svého syna Izáka do kozelce a položil ho na oltář, nahoru na dříví.</i>
-----------	---

Pořád se hovoří o Abrahámovi, ale co ten jeho syn? Vžijme se trochu do jeho pocitů! Musel se cítit oklamán, a musel být k smrti vyděšený! Jeho otec - jeho jediná jistota - ho chce zabít! Proč? Vždyť to byl mladý hoch, nikomu neublížil. Za co? Co komu udělal?

Mimochodem: Ta hrůza v Izákovi zůstala už natrvalo, a nikdo se nemůže divit. Proto se také Bůh představoval Jákovovi jako Bůh Abrahamův ale Strach Izákův:

1.M.31:42	<i>Kdyby se mnou nebyl Bůh mého otce, Bůh Abrahamův a Strach Izákův, propustil bys mě teď s prázdnou. Bůh viděl mou trýzeň a námahu mých rukou a na dnešek sám rozsoudil."</i>
-----------	---

a to přestože se Izák později dozvěděl, jak to bylo. Nadosmrti v něm zůstala hrůza té chvíle. Pro mladého chlapce to bylo mnohem horší než pro dospělého muže. Když pamatujeme na Abraháma, měli bychom vzpomínat s úctou a porozuměním i na Izáka. Zaslouží si to!

Abrahám ani na chvíli nezaváhal (alespoň to tak sám píše):

1.M.22:10	<i>I vztáhl Abraham ruku po obětním noži, aby svého syna zabil jako obětního beránka.</i>
-----------	---

Když bylo nade všechny pochyby jasné, že to Abrahám myslí vážně, byla splněna potřebná podmínka. Nyní bylo možné Abraháma zastavit. Vykonat, co bylo třeba. Nyní bude smět člověk požádat Boha o (výkupní) oběť jeho Syna.

Vykonáno! Další satanova porážka!

Na to čekal anděl, který žádal onen důkaz: [116](#)

1.M.22:11	<i>Vtom na něho z nebe volá Hospodinův posel: "Abrahame, Abrahame!" Ten odvětil: "Tu jsem".</i>
1.M.22:12	<i>A posel řekl: "Nevztahuj na chlapce ruku, nic mu nedělej! <u>Právě teď jsem poznal, že jsi bohobojný, neboť jsi mi neodepřel svého jediného syna.</u>"</i>

Všimněme si, že

anděl to poznal teprve nyní,

označil Abraháma jako toho, který to učinil jen ze strachu z Boha; nepřiznal mu jako motiv víru, [117](#)

anděl hovořil za sebe; nepředával výrok *Hospodinův* jako dále!

Abrahám anděla neviděl, ale zato uviděl něco jiného:

1.M.22:13	<i>Abraham se rozhlédl a vidí, že vzadu je beran, který uvízl svými rohy v houští. Šel tedy, vzal berana a obětoval jej v zápalnou oběť místo svého syna.</i>
-----------	---

Abrahám nepopisuje, jak to všechno vysvětlil svému vyděšenému synkovi - a dalo se mu to vůbec vysvětlit? Což takový malý kluk mohl chápat, co se to vlastně stalo? Pravděpodobně však je, že Abrahám Izákovi neřekl nic. Nestihl to - viz dále.

DJK oba vystavil takové hrůzné zkoušky proto a jen proto, že to nutně potřeboval pro záchranu lidstva. Skutečným viníkem je satan, který bezohledným a nemilosrdným trváním na formálním procesním postupu a důkazech ve prospěch lidstva donutil DJK k takovým a podobným krokům jako byl tento. Pravý Bůh sám je milosrdný a bez neobejitelné nutnosti by nikdy k žádným "tvrdým" postupům nesáhl.

Nyní i Abrahám poznal, že Bůh může člověka oslovit tak, že sám není viděn (před tím to už poznala Hagar):

1.M.22:14	<i>Tomu místu dal Abraham jméno "Hospodin vidí". Dosud se tu říká: Na hoře Hospodinově se uvidí."</i>
-----------	---

Bůh se znovu ozval, a to se zřejmým úmyslem, aby to slyšel i Izák:

1.M.22:15	<i>Hospodinův posel zavolal pak z nebe na Abrahama podruhé:</i>
1.M.22:16	<i>"Přisáhl jsem při sobě, je výrok Hospodinův, protože jsi to učinil a neodepřel jsi mi svého jediného syna,</i>

Volající - zřejmě arch-anděl Gabriel - zdůraznil, že sděluje výrok *Hospodinův* - tedy nikoli svůj! Gabriel se s ním neztotožnil.

1.M.22:17	<i>jistotně ti požehnám a tvé potomstvo jistotně rozmnožím jako nebeské hvězdy a jako písek na mořském břehu. Tvé potomstvo obdrží bránu svých nepřátel</i>
1.M.22:18	<i>a ve tvém potomstvu dojdou požehnání všechny pronárody země, protože jsi uposlechl mého hlasu."</i>

Abrahám se dozvěděl kromě toho, co věděl už dříve, že jeho potomstvo (pozor - nikoli všechno!) zvítězí nad svými nepřáteli. Pro Izáka to všechno však bylo nové, a Bůh mu tak vysvětlil svůj požadavek, aby ho povzbudil. Ale i tak zůstal Izák vyděšený.

Měli bychom i k němu pociťovat vděčnost.

1.M.22:19	<i>Abraham se pak vrátil k služebníkům. Vydali se spolu na cestu do Beer-šeby, neboť tam Abraham sídlil.</i>
-----------	--

Abrahám musel být také pořádně vystrašený, protože nezaznamenal žádný projev vděčnosti k Bohu.

Izákův útěk

Všimněme si, že není psáno "Abrahám spolu se synem Izákem ..." [118](#)

Co se asi stalo? Můžeme s jistotou předpokládat, že k smrti vyděšený Izák okamžitě po rozvázání utekl za svou matkou, jak nejrychleji uměl (viz další část). Nikdo by mu to neměl mít za zlé.

Doplnění rodokmenu

1.M.22:20	<i>Po těchto událostech bylo Abrahamovi oznámeno: "Hle, také Milka porodila tvému bratru Náchorovi syny:</i>
1.M.22:21	<i>prvorozeného Úsa a jeho bratra Búza, též Kemúela, otce Aramova,</i>
1.M.22:22	<i>Keseda a Chazóa, Pildáše, Jidláfa a Betúela.</i>
1.M.22:23	<i>Betúel pak zplodil Rebeku." Těch osm porodila Milka Abrahamovu bratru Náchorovi.</i>
1.M.22:24	<i>Jeho ženina jménem Reúma také porodila, a to Tabecha a Gachama, Tachaše a Maaku.</i>

Abrahám se tak dozvěděl, o tom, že jeho bratr má četné potomstvo. Tuto informaci potom použil k vyhledání manželky pro svého syna - viz dále.

Poznámka: Doplnění rodokmenu je provedeno v tabulce v předchozí části.

Smrt a pohřbení Sára

Sára zemřela jinde!

Abrahám si pečlivě zaznamenal smrt Sára a místo jejího úmrtí:

1.M.23:1	<i>Sára byla živa sto dvacet sedm let; to jsou léta Sárina života.</i>
1.M.23:2a	<i>Zemřela v Kirjat-arbě, což je Chebrón v kenaanské zemi.</i>

Sára zřejmě bydlela ve městě Kirjat-arba, ale Abrahám v Beer-šebě. Proto musel za ní po její smrti přijít (viz další verš). Jak to? Co se stalo?

Sára se jistě neodstěhovala až před svou smrtí. Jistě by si přece neodepřela pomoc svého manžela ve stáří -manžela, který byl v mnohem lepší fyzické kondici než ona (viz dále). Abrahám o tom nic nepíše, ale není divu. Zanechal nám jen nenápadnou zmínku, že žili odděleně, což bylo na tehdejší dobu zcela vyjimečné, a muselo to proto mít i vyjimečný důvod.

Jediný vyjimečný důvod, který byl zaznamenán, je právě Izákova oběť. Izák zřejmě utekl za matkou, a když ji řekl, co se stalo, matka i se synem utekla do Kirjat-arby. Která matka by to po tak hrůzném zážitku syna neudělala?

1.M.23:2b	<i>Abraham přišel, aby nad Sárrou nařikal a oplakával ji.</i>
-----------	--

Abrahám chápal, co jeho žena prožila. Je zřejmé, že chápal důvod jejího útěku, a nic ji nevyčítal. A přestože se ona k němu vrátit nechtěla, litoval ji a velmi želel její smrti.

Po smrti Sára už chtěl zřejmě Abrahám žít se svým synem. Izákovi bylo zřejmě 37 let, když mu zemřela matka, a už byl dost starý na to, aby před svým otcem utíkal, nebo mu odporoval. Abrahám se proto k němu přistěhoval:

1.M.35:27	<i>Jákob přišel k svému otci Izákovi do Mamre, do Kirjat-arby, což je Chebrón, kde Abraham a Izák pobývali jako hosté.</i>
-----------	---

A Sárku Abrahám pohřbil v blízkém okolí - respektoval její volbu pobytu, přestože opět šlo o modlářské prostředí. Můžeme si být jisti, že využil této příležitosti, a synovi, který po smrti matky už měl jenom otce, a proto byl nyní určitě ochoten naslouchat, všechno vysvětlil. Nicméně jejich vztah byl i nadále do jisté míry poznamenán, a Abrahám už asi nikdy nezískal synovu naprostou důvěru. Abrahám se tak ocitl citově osamocen a to byl určitě i jeden z důvodů, proč se znovu oženil (viz dále).

Zakoupení pozemku s hrobem

Abrahám velmi pečlivě zaznamenal, jak získal pozemek s hrobem od Chetejců; [119](#) nechtěl jim nic zůstat dlužen, a přál si, aby to věděli i jeho potomci:

1.M.23:3	<i>Pak od zemřelé vstal a promluvil k Chetejcům:</i>
1.M.23:4	<i>"Jsem tu u vás host a přistěhovalec. Dejte mi u vás do vlastnictví hrob, kam bych zemřelou pohřbil."</i>
1.M.23:5	<i>Chetejci Abrahamovi odpověděli:</i>
1.M.23:6	<i>"Slyš nás, pane. Jsi mezi námi jako kníže Boží; pochovej svou zemřelou v nejlepším z našich hrobů. Nikdo z nás ti neodepře svůj hrob, abys mohl zemřelou pohřbít."</i>

Chetejci dobře věděli, že Abrahám má silný vztah k pravému Bohu. Uznávali to a možná si chtěli Boží přízeň takto koupit, ale svého modlářství se vzdát nehodlali. Abrahám to věděl, a proto se s nimi nechtěl brát; nechtěl s nimi splynout. Nechtěl ani, aby Sárin hrob byl v zemi modlářů. Choval se však velmi uctivě:

1.M.23:7	<i>Abraham se nato Chetejcům, lidu té země, uklonil</i>
1.M.23:8	<i>a promluvil k nim dále: "Souhlasíte-li, abych zde svou zemřelou pohřbil, slyšte vy mne: Přimluvte se za mne u Efróna, syna Sócharova,</i>
1.M.23:9	<i>ať mi přenechá svou makpelskou jeskyni, která je na konci jeho pole; ať mi ji před vámi přenechá za plnou cenu stříbra, abych měl vlastní hrob."</i>
1.M.23:10	<i>Efrón zasedal uprostřed Chetejců. Efrón chetejský tedy Abrahamovi v přítomnosti Chetejců odpověděl přede všemi, kteří měli přístup do rady v bráně toho města:</i>
1.M.23:11	<i>"Nikoli, pane; slyš ty mne. To pole je tvé, i ta jeskyně na něm je tvá; dávám ti ji před očima synů svého lidu. Tam pochovej svou zemřelou."</i>
1.M.23:12	<i>I uklonil se Abraham před lidem té země</i>
1.M.23:13	<i>a v přítomnosti lidu té země pravil Efrónovi: "Raději slyš ty mne. Dám za to pole stříbro. Vezmi je ode mne a já tam svou zemřelou pochovám."</i>
1.M.23:14	<i>Efrón Abrahamovi odpověděl:</i>
1.M.23:15	<i>"Pane, slyš ty mne. Pozemek má cenu čtyř set šekelů stříbra. Co to pro nás znamená? Jen pochovej svou zemřelou."</i>

Když Abrahám trval na koupi, prodávající nabídl s jeskyní i celé pole, a to za značnou sumu. [120](#) Abrahám dal jasně najevo, že od nich nechce nic zdarma, ačkoli věděl, že mu Bůh pro jeho potomstvo slíbil všechno toto území.

1.M.23:16	<i>Abraham souhlasil a odvážil Efrónovi stříbro, jak on sám v přítomnosti Chetejců navrhl, čtyři sta šekelů stříbra, běžných mezi obchodníky.</i>
1.M.23:17	<i>Tak připadlo Efrónovo pole v Makpele naproti Mamre, pole i s jeskyní na něm a všechno stromoví na poli i na všem jeho pomezí kolem,</i>
1.M.23:18	<i>do Abrahamova majetku před očima Chetejců, všech, kdo měli přístup do rady v bráně jeho města.</i>
1.M.23:19	<i>Abraham potom svou ženu Sáru pohřbil v té jeskyni na poli v Makpele naproti Mamre, jež je u Chebrónu v kenaanské zemi.</i>
1.M.23:20	<i>Tak připadlo pole Chetejců i s jeskyní na něm Abrahamovi, aby měl vlastní hrob.</i>

Abrahám se velmi snažil, aby si zachoval od nich odstup. Jeho věrnost Bohu byla příkladná.

Žena pro Izáka

Abraháмова pomoc synovi

Izák byl hrůzným zážitkem z pokusu o jeho obětování poznamenán na celý život a stal se mužem téměř neschopným vlastního rozhodování. Abrahám to pochopil, a uvědomil si, že se musí synovi postarat o manželku. Také věděl, že musí zabránit tomu, aby Izák dostal ženu, která by jeho naprosté pasivity zneužila a svedla ho k modlářství. Věděl, že nemůže svého syna ponechat v modlářském prostředí samotného, a proto požádal o pomoc svého věrného služebníka:

1.M.24:1	<i>Abraham byl stařec pokročilého věku. Hospodin mu ve všem požehnal.</i>
----------	---

Poznámka: Všimněme si, že v tuto chvíli se Abrahám ještě cítil být starcem nad hrobem! Viz dále.

1.M.24:2	<i>I řekl Abraham služebníkovi, správci svého domu, který vládl vším, co mu patřilo: "Polož ruku na můj klín.</i>
1.M.24:3	<i>Zavazuji tě přísahou při Hospodinu, Bohu nebes a Bohu země, abys nebral pro mého syna ženu z dcer Kenaanců, mezi nimiž sídlím.</i>
1.M.24:4	<i>Půjdeš do mé země a do mého rodiště a vezmeš odtamtud ženu pro mého syna Izáka."</i>

Povšimněme si, že "svou zemí" nazývá Abrahám fakticky bývalou zemi Kaldejců. Posílá ho tam, odkud pod vedením svého otce odešel. [121](#) Přestože jeho bratr od tamních modlářských poměrů neodešel, pokládal Abrahám tamní zhoubný vliv za méně významný. Uvažoval zodpovědně - jeho vztah k Bohu byl skutečně hluboký.

1.M.24:5	<i>Služebník mu nato odvětil: "Co když mě ta žena nebude chtít následovat sem, do této země? Mám tvého syna zavést zpátky do země, z níž jsi vyšel?"</i>
----------	--

Izák byl natolik nesamostatným člověkem, že by se byl býval nechal odvést Abrahámovým služebníkem kamkoli. To je třeba mít na mysli, když budeme dále analyzovat jeho chování.

1.M.24:6	<i>Abraham řekl: "Chraň se tam mého syna zavést!</i>
1.M.24:7	<i>Hospodin, Bůh nebes, který mě vzal z domu mého otce a z mé rodné země, promluvil ke mně a přísahal mi, že tuto zemi dá mému potomstvu; on sám vyšle před tebou svého posla, a ty budeš moci vzít odtamtud ženu pro mého syna.</i>
1.M.24:8	<i>Kdyby tě snad ta žena nechtěla následovat, budeš své přísahy zproštěn. Jen tam mého syna nezaváděj!"</i>
1.M.24:9	<i>I položil služebník ruku na klín svého pána Abrahama a odpřisáhl mu to.</i>

Abrahám se bál, že brzy zemře, a věděl, že Izák bude odkázán na jeho služebníka.

Nalezení manželky pro Izáka

Zdá se, že věrný Abrahámův služebník zapsal tyto i další informace, nebo že je podrobně Abrahámovi vylíčil, aby je mohl ještě zapsat on. Vidíme z nich, jak důsledně se DJK postaral o další stupeň kultivace směrem k odstraňování příměšných genů od andělů.

1.M.24:10	<i>Služebník tedy vzal deset velbloudů svého pána a jel. Vybaven všelijakými drahocennostmi svého pána vydal se na cestu do aramského Dvojříčí, do města Náchorova.</i>
-----------	---

Povšimněme si, že zde není ani slovo o ozbrojeném doprovodu tohoto služebníka - vždyť se dal na cestu s drahým darem, a mohl být snadnou kořistí lupičů! Můžeme z toho usoudit, že v té době ještě krádeže na cestách buď neexistovaly, nebo byly jen sporadické. Také ale mohlo jít o naprosté spoléhání se na Boží ochranu, jakkoli o tom není žádná zpráva.

Poznámka: Jen jako mimochodem se také dozvídáme, že Abrahámův bratr Náchor mezi tím postavil město (zřejmě ohrazené podle vzoru Kaldejských), a že to bylo v krajině, kterou ovládli potomci Noémova vnuka a Šémova syna Arama.

Následovala řada dalších "náhod", které jasně dosvědčují, jak DJK pozorně sledoval vývoj událostí, týkajících se kultivace vybraného společenství:

- Služebník došel se svými velbloudy před město "náhodou" právě večer, a ještě k tomu ve "správnou" dobu:

1.M.24:11	<i>Před městem zastavil velbloudy u studny s vodou. Bylo to navečer, v době, kdy ženy vycházejí čerpat vodu.</i>
-----------	--

- Služebník si právě nyní žádá pomoc; mohl o to přece žádat až druhý den po odpočinku; nač ten spěch? [122](#)

1.M.24:12	<i>Tu řekl: "Hospodine, Bože mého pána Abrahama, dopřej mi to prosím a prokaž milosrdenství mému pánu Abrahamovi.</i>
-----------	---

- Služebník moudře žádá znamení tak, aby šlo o dívku pracovitou a ochotnou, ale každý muž měl přece mnoho dětí, a i dívek přece muselo být mnohem více; a zdaleka ne všechny chodily pro vodu; a určitě ne každá byla svobodná (srovnej verš 11.)

1.M.24:13	<i>Hle, stojím nad pramenem a dcery mužů města vycházejí čerpat vodu.</i>
1.M.24:14	<i>Dívce, která přijde, řeknu: Nakloň svůj džbán, abych se napil. Odvěti-li: »Jen pij, a také tvé velbloudy napojím«, předurčil jsi ji pro svého služebníka Izáka. Podle toho poznám, že jsi mému pánu prokázal milosrdenství."</i>

- Takovýto požadavek by byl bez Boží pomoci velmi nezodpovědnou hrou "vabank"! Pokud totiž v tomto městě byla zdvořilost a ochota společenskou normou, udělala by to přece každá nebo alespoň téměř každá žena, a služebník tamní poměry neznal! Když nebudeme předpokládat, že Bůh umí uhádnout naše myšlení dávno předtím, než nás napadne, musíme přijmout myšlenku, že služebníkův nápad byl inspirován:

1.M.24:15	<i>Ještě než domluvil, přišla Rebeka, která se narodila Betúelovi, synu Milky, ženy Abrahamova bratra Náchora. Měla na rameni džbán.</i>
1.M.24:16	<i>Byla to dívka velmi půvabného vzhledu, panna, muž ji dosud nepoznal. Sestoupila k pramenu, naplnila svůj džbán a vystoupila.</i>
1.M.24:17	<i>Služebník jí přiběhl naproti a řekl: "Dej mi prosím doušek vody ze džbánu!"</i>
1.M.24:18	<i>Odvétila: "Jen se napij, můj pane." A rychle spustila džbán na ruku a dala mu pít.</i>
1.M.24:19	<i>Když mu dala napít, řekla: "Načerpám i tvým velbloudům, aby se napili."</i>
1.M.24:20	<i>Rychle vylila vodu ze svého džbánu do napajedla a znovu odběhla ke studni čerpat, aby napojila i všechny jeho velbloudy.</i>

Služebník byl úžasnou shodou zjevně zaskočen; ani on si neuměl představit, že by Bůh jeho požadavek věděl dopředu. [123](#) Jeho požadavek byl splněn přece stoprocentně!

1.M.24:21	<i>Muž ji přitom mlčky pozoroval, aby poznal, zda Hospodin dává jeho cestě zdar, či nikoli.</i>
1.M.24:22	<i>Když se velbloudi napili, vzal muž zlatý nosní kroužek o váze půl šekelu a dva náramky pro ni o váze deseti šekelů zlata.</i>
1.M.24:23	<i>Řekl: "Pověz mi prosím, či jsi dcera? Bylo by pro nás v domě tvého otce místo k přenocování?"</i>
1.M.24:24	<i>Odvétila mu: "Jsem dcera Betúela, syna Milky, kterého porodila Náchorovi."</i>
1.M.24:25	<i>A dodala: "Slámy i obroku máme dost, i místo k přenocování."</i>

Teprve nyní byl zcela přesvědčen:

1.M.24:26	<i>Tu padl muž na kolena, klaněl se Hospodinu</i>
1.M.24:27	<i>a řekl: "Požehnán buď Hospodin, Bůh mého pána Abrahama, že od mého pána neodňal své milosrdenství a svou věrnost. Dovedl mě až do domu bratří mého pána."</i>

Nicméně ještě čekal. Když se do toho vložil Bůh, musí přece všechno do sebe zapadat!

Dočkal se:

1.M.24:28	<i>Dívka odběhla a oznámila rodině své matky, co a jak se stalo.</i>
1.M.24:29	<i>Rebeka měla bratra jménem Lában. Lában běžel ven k tomu muži u pramene.</i>
1.M.24:30	<i>Viděl totiž nosní kroužek a na sestřiných rukou náramky a slyšel slova své sestry Rebeky, o čem s ní ten muž mluvil. Přišel k tomu muži, který dosud stál u velbloudů nad pramenem,</i>
1.M.24:31	<i>a řekl: "Pojď, požehnaný Hospodinův! Proč stojíš venku? Už jsem připravil dům i místo pro velbloudy."</i>

Dohoda s rodiči a bratrem

1.M.24:32	<i>I vešel ten muž do domu a odstrojil velbloudy. Lában dal velbloudům slámu a obrok; jemu a jeho mužům dal vodu k umytí nohou.</i>
1.M.24:33a	<i>Pak dal před něho prostřít, aby pojezl.</i>

Jenže služebník spěchal - na tehdejší dobu velmi neobvykle. Proč?

1.M.24:33b	<i>On však řekl: "Nebudu jíst, dokud nevyřídím svou záležitost." Lában odpověděl: "Mluv."</i>
------------	---

Jediný relevantní důvod, který měl, byl ten, že se obával Abraháмова úmrtí, a přál si, aby se mohl vrátit ještě před tím.

1.M.24:34	<i>Pravil tedy: "Jsem služebník Abrahamův.</i>
1.M.24:35	<i>Hospodin mému pánu velmi požehnal, takže je zámožný. Dal mu brav a skot, stříbro a zlato, otroky a otrokyně, velbloudy a osly.</i>
1.M.24:36	<i>A Sára, žena mého pána, ač velmi stará, porodila mému pánu syna. Jemu dá všechno, co má.</i>
1.M.24:37	<i>Mne pak můj pán zavázal přísahou: »Nevezmeš pro mého syna ženu z dcer Kenaanců, v jejichž zemi sídlím.</i>
1.M.24:38	<i>Půjdeš do domu mého otce a k mé čeledi a vezmeš odtamtud ženu pro mého syna.«</i>
1.M.24:39	<i>Nato jsem svému pánu řekl: »Možná, že se mnou ta žena nepůjde.«</i>
1.M.24:40	<i>Odvětil mi: »Hospodin, před nímž chodím, pošle s tebou svého posla a dá tvé cestě zdar. Ty pak vezmeš pro mého syna ženu z mé čeledi a z domu mého otce.</i>
1.M.24:41	<i>Svého závazku se zprostiš tehdy, když dojdeš k mé čeledi: Nedají-li ti ji, budeš svého závazku zproštěn.«</i>
1.M.24:42	<i>Dnes jsem přišel k prameni a řekl jsem: »Hospodine, Bože mého pána Abrahama, kéž bys dal zdar cestě, po níž jdu!«</i>
1.M.24:43	<i>Hle, stojím nad pramenem. Dívce, která přijde čerpat vodu, řeknu: »Dej mi prosím napít ze svého džbánu trochu vody.«</i>
1.M.24:44	<i>Jestliže mi ona řekne: »Jen se napij, a také tvým velbloudům načerpám«, bude to žena, kterou synu mého pána předurčil Hospodin.</i>
1.M.24:45	<i>Ještě jsem sám u sebe nedomluvil, když tu přišla Rebeka se džbánem na rameni. Sestoupila k prameni a čerpala vodu. Řekl jsem jí: »Dej mi prosím napít!«</i>
1.M.24:46	<i>Rychle spustila džbán s ramene a řekla: »Jen se napij, a také tvé velbloudy napojím.« Napil jsem se a ona napojila i velbloudy.</i>
1.M.24:47	<i>Pak jsem se jí zeptal: »Či jsi dcera?« Odvětila: »Jsem dcera Betúela, syna Náchora, kterého mu porodila Milka.« Navlékl jsem jí tento kroužek do nosu a náramky na ruce.</i>
1.M.24:48	<i>Padl jsem na kolena a klaněl se Hospodinu. Dobrořečil jsem Hospodinu, Bohu mého pána Abrahama, že mě vedl pravou cestou, abych mohl dceru pánova bratra přivést pro jeho syna.</i>
1.M.24:49	<i>A teď mi povězte, chcete-li mému pánu prokázat milosrdenství a věrnost. Ne-li, povězte mi, a já se obrátím napravo nebo nalevo."</i>

Všimněme si drobného detailu: Odpověděl napřed bratr a potom otec, ačkoli to mělo být opačně:

1.M.24:50	<i>Lában i Betúel odpověděli: "Toto vyšlo od Hospodina a my nemůžeme tobě říci ani zlé ani dobré."</i>
1.M.24:51	<i>Hle, tady je Rebeka. Vezmi si ji a jdi, ať se stane ženou syna tvého pána, jak mluvil Hospodin."</i>

Poznámka: Z další části Bible, kde se píše o Jákobovi a Lábanovi, víme, že Lában uctíval falešné božstvo a že byl velmi hamižný (viz dále). Protože tato vlastnost je součástí vrozených vlastností, je zřejmé, že hlavním "argumentem" pro ně nebyl Hospodin, jak oba pravili, ale ony vzácné dary, o nichž je dále řeč. Zjevně proto odpověděl bratr dříve.

1.M.24:52	<i>Jakmile Abrahámův služebník uslyšel jejich slova, poklonil se Hospodinu až k zemi.</i>
1.M.24:53	<i>Potom vyňal stříbrné a zlaté předměty a látky a dal je Rebece, též jejímu bratrovi a její matce dal vzácné dary.</i>
1.M.24:54a	<i>Pak jedli a pili, on i mužové, kteří byli s ním, a přenocovali.</i>

Služebník Abrahámův spěchal i nadále, ačkoli v té době bylo zvykem nechávat nevěstě mnohem delší dobu na psychickou přípravu – obvykle rok:

1.M.24:54b	<i>Když ráno vstali, řekl: "Propusťte mě k mému pánu."</i>
------------	--

Otec Betúel neodpověděl - neměl námitky; city jeho dcery mu byly nedostatečným důvodem. [124](#) O velmi opatrné smlouvání se pokusila matka a také bratr: [125](#)

1.M.24:55	<i>Ale její bratr a matka odvětili: "Ať s námi dívka ještě nějaký čas zůstane, aspoň deset dní; potom půjde."</i>
-----------	---

Služebník neustoupil - byl zjevně rozhodnut:

1.M.24:56	<i>On však jim řekl: "Nezdržujte mě, když Hospodin dopřál mé cestě zdaru. Propusťte mě, ať mohu jít k svému pánu."</i>
-----------	--

Určitě na podnět matky byl vznesen poslední návrh:

1.M.24:57	<i>Odvětili: "Zavoláme dívku a zeptáme se přímo jí."</i>
-----------	--

Proti tomu služebník Abraháma neprotestoval - bylo by to bezohledné.

1.M.24:58	<i>Zavolali Rebeku a otázali se jí: "Půjdeš s tímto mužem?" Řekla: "Půjdu."</i>
-----------	---

Povšimněme si, jak byla otázka položena: Neřekli "Půjdeš ihned?" Rebeka si zjevně mohla vymínit nějaký a možná i velký odklad - vždyť ji prodali, a na její stanovisko se vlastně zeptali až nyní. A Rebeka si měla vzít muže, o němž věděla jen, že je bohatý - nic víc! [126](#)

Rebeka byla krásná dívka a jistě by se zdráhala, kdyby neměla vážný důvod. Jenže jaký? Když byla ochotná posloužit neznámému muži bez nároku na odměnu, velmi se lišila od svého otce i bratra. Námitka, že se mohla snažit udělat na Abrahámovu služebníka dojem, není pravděpodobná - služebník byl zjevně na cestě a mohla ho oprávněně považovat za obchodníka - a nijak bohatého, vždyť neměl doprovod!

Jediným důvodem muselo být, že doma nebyla spokojená. Svědčí o tom její faktický útěk od rodičů (srovnej verš 61.). Velmi se to podobá stanovisku jejich budoucích snach (srovnej 31:14-16).

Poznámka: Kdo zná Bibli, si může položit otázku: Jak to, že po takových zkušenostech poslala později Rebeka svého syna Jáкова právě za svým bratrem Lábanem? Odpověď viz dále.

1.M.24:59	<i>Propustili tedy svou sestru Rebeku a její chůvu i Abrahamova služebníka a jeho muže.</i>
1.M.24:60	<i>Rebece požehnali slovy: "Sestro naše, buď matkou nesčíslných tisíců, tvé potomstvo ať obsadí bránu těch, kteří je nenávidí!"</i>
1.M.24:61	<i>Rebeka a její dívky vsedly hned potom na velbloudy a následovaly toho muže. Tak dostal služebník Rebeku a odešel.</i>

Na tomto místě by si mohl čtenář položit otázku: Byla tato žena skutečně nejvhodnější pro kultivaci budoucího Mesiáše? Vždyť její rodiče a bratr skýtají dojem dost nepříznivý!

Nemá smysl o tom pochybovat. DJK se v této kultivaci tak evidentně významně angažoval, že by lepší ženu s lepšími geny zaručeně nepřehlédl. Nezapomínejme, že lidé se žádoucím morálním vlastnostem teprve učili - viz o tom vysvětlení v první části této studie.

Izák a Rebeka

Izák byl mužem velmi bázlivým, ale přece jen zřejmě pochopil, proč byl vystaven tak velkému úleku. Z následujících slov můžeme oprávněně soudit, že přemýšlel o Bohu:

1.M.24:62	<i>Izák právě přicházel od Studnice Živého, který mě vidí, neboť sídlil v Negebu.</i>
1.M.24:63a	<i>Vyšel totiž k večeru na pole a byl zamyšlen.</i>

Jeho otec Abrahám mu jistě vyprávěl, co se dozvěděl od Hagary, protože pisatel věděl, jak byla studnice pojmenována. Zřejmě se právě pokoušel o kontakt s Bohem; asi doufal, že i jeho tam osloví. [127](#) Sám se asi bál Boha vzývat.

Vrátil se zřejmě zklamán, a proto zamyšlen. Nicméně odpověď jakoby skutečně dostal:

1.M.24:63b	<i>Tu se rozhlédl a spatřil přicházet velbloudy.</i>
------------	--

V místě, kde byl, určitě nebyla nějaká známá cesta. Velbloudi nepochybně přicházeli k němu!
[128](#)

Rebeka byla pozorná a aktivní. Sledovala cestu a hned si všimla, že nedaleko nich někdo je.

1.M.24:64	<i>I Rebeka se rozhlédla a spatřila Izáka. Sesedla z velblouda</i>
1.M.24:65a	<i>a otázala se služebníka: "Kdo je ten muž, který nám jde po poli vstříc?" Služebník odpověděl: "To je můj pán. "</i>

Všimněme si, že po cestě nebyla zahalena; služebník ji nevadil, i když věděla, že už je fakticky vdaná:

1.M.24:65b	<i>Vzala tedy roušku a zahalila se.</i>
------------	---

SJ tvrdí, že "Rebeka si na znamení své podřízenosti dala přes hlavu roušku, když se setkala se svým snoubencem Izákem.", [129](#) ale to není pravděpodobné (to by ji snad musela nosit celý život, a to jistě nedělala). Spíše to měl být výraz cudnosti - jistě chtěla udělat dobrý první dojem. Potvrzuje to, že Rebeka byla aktivní a čínorodá žena, a to bylo z hlediska kultivace jejich potomstva velmi žádoucí, protože Izák takovým nebyl.

Ze všech těchto drobných náznaků můžeme vidět, že DJK vybíral jeho manželku velmi pečlivě!

1.M.24:66	<i>Služebník podal Izákovi zprávu o všem, co vykonal.</i>
-----------	---

Všimněme si opět spěchu - služebník mohl podat jen krátkou zprávu a mohli se vrátit z pole domů. Místo toho ji podal celou neprodleně.

1.M.24:67a	<i>Izák pak uvedl Rebeku do stanu své matky Sáry. Vzal si ji a stala se jeho ženou.</i>
------------	---

Žádné velké námluvy, žádná oslava. Izák jistě vnímal krásnou dívku jako dar od Boha - a o to šlo! DJK se snažil co nejvíc pomoci člověku, který musel podstoupit už jako chlapec něco, na co nemohl být připraven.

1.M.24:67b	<i>A zamiloval si ji. Tak našel útěchu po smrti své matky.</i>
------------	--

Izák se zamiloval až potom, co začal s Rebekou žít jako se ženou. To znamená, že Rebeka byla aktivní i v jejich vzájemném vztahu. Určitě nebyla jen poslušnou ženou, ale i milou, příjemnou a citlivou.

DJK se o Izáka postaral po všech stránkách. Věděl, že k otci už necítí dostatek důvěry a že se cítí velmi osamocen. Rebeka byla vybrána i z tohoto pohledu - poskytla Izákovi citový vztah, který mu matku nahradil.

Obnovení Abraháмова mládí

Abraháмова odměna

Nyní to ale byl Abrahám, kdo zůstal zcela osamocen. Nechal ho Bůh zemřít ve stesku? Jeho osamocenost byla přece způsobena odcizením Sáry i syna tím, co si Bůh po Abrahámovi vyžádal.

Bůh vždy odměňuje Ty, kteří se pro jeho záměr nasadí i za cenu vlastní újmy. I v Abrahámově případě to mohl však učinit nějakým přirozeným způsobem.

U Abraháma však Bůh učinil mimořádnou výjimku - měl k tomu zvláštní důvod. Z celého příběhu je totiž zřejmé, že DJK celý vývoj a kultivaci budoucího Semene velmi pečlivě sledoval a ovlivňoval. Abrahámovy geny byly natolik významné a natolik bylo třeba další kultivaci pojit, že DJK se rozhodl učinit zcela výjimečný zákrok:

Další možnosti kultivace

Bůh si zcela zjevně přál zkusit ještě použít něco z Abrahámových genů a zkombinovat je pro své kultivační záměry s jiným vlivem. Ačkoli jsme se dozvěděli z verše 21:1, že Abrahám už byl pokročilým starcem, Bůh mu za tím účelem vrátil mládí; obnovil a ještě výrazně posílil jeho rozmnožovací schopnosti. Tento cíl byl však mnohem důležitější, než uspokojení Abrahámovy osamocenosti - jeho nová žena ani její děti mu pocit sounáležitosti už neposkytly (Abrahám se jich nakonec zbavil – viz dále).

Závěrečná Abraháмова zkouška

Abrahám musel být svým omlazením velmi překvapen, protože mu o tom Bůh dopředu nic nesdělil. DJK zřejmě potřeboval vyzkoušet, jak se Abrahám v této situaci zachová. Ponechal na něm samém, zda to bude považovat za pomoc a odměnu od Boha, nebo nikoli (srovnej Job 42:12-16).

Nestalo se. Následkem svého omlazení Abrahám pocítil nejen znovu potřebu manželky a byl schopen s ní zplodit dokonce šest dalších synů, ale vzal si i další ženy, s nimiž měl další nejmenovaný počet synů a jistě i dcer (viz verš 25:6).

1.M.25:1	<i>Abraham si vzal opět ženu; jmenovala se Ketúra.</i>
----------	--

Při hledání ženy Abrahám vedení od Boha nehledal. Zřejmě uspokojoval pouze svou nově nabytou vášeň a vybral si ženu jen podle vzhledu - bez ohledu na to, odkud pocházela. (Z téhož podnětu si ještě pořídil další souložnice). Zřejmě proto nikde neuvedl její původ. Můžeme se ale právem domnívat, že pocházela právě z oněch Kenaanců, před nimiž chránil svého syna Izáka. Asi chtěl po životě plném poslušnosti Boha zkusit, jak "chutná" život plný vášně. [130](#)

1.M.25:2	<i>Porodila mu Zimrána a Jokšána, Medána a Midjána, Jišbáka a Šúacha.</i>
1.M.25:3	<i>Jokšán zplodil Šebu a Dedána. Synové Dedánovi byli Ašúrejci a Letúšejci a Leumejci.</i>
1.M.25:4	<i>Midjánovi synové byli Éfa a Éfer a Chanók, Abída a Eldáa. Ti všichni jsou synové Ketúřini.</i>
1.M.25:5	<i>Abraham však všechno, co měl, odkázal Izákovi.</i>

Pochopil, že jen tento jeho syn pochází od Boha.

1.M.25:6	<i>Synům svých ženin, které měl, dal dary a ještě za svého života je poslal od svého syna Izáka pryč na východ, do země východní.</i>
----------	---

Byl zklamán. [131](#) Svou druhou ženu i ženiny Abrahám ani zdaleka nemiloval tak jako Sárú, a právě tak nemiloval ani jejich syny. Takový život totiž vede vždy ke zklamání.

Abrahám prožil prakticky ještě jeden věk dospělosti, [132](#)

1.M.25:7	<i>Toto jsou léta Abrahamova života, jichž se dožil: sto sedmdesát pět let.</i>
----------	---

ale v té době zřejmě nic významného nevykonával. Příležitost nového života nevyužil.

Abrahámova smrt

1.M.25:8	<i>I zesnul Abraham a zemřel v utěšeném stáří, stár a sytý dnů, a byl připojen k svému lidu.</i>
----------	--

"Sytý dnů" je výraz pro člověka, který už netouží žít - nemá potřebnou motivaci. Abrahám zřejmě nepochopil, že lidstvo (a tedy i každý člověk) má podle svých možností usilovat o plnění základních úkolů - ovládnutí planety Země a života na ní. Pouze touha po jejich neustálém plnění může totiž dát člověku potřebu stále žít. [133](#) Abrahám tuto touhu neměl, a proto zemřel znuděn a zklamán.

Zpráva o jeho smrti se rychle rozšířila (nebo byla rozšířena na příkaz Izákův). Jeho syn Izmael přišel na jeho pohřeb také

1.M.25:9	<i>Jeho synové Izák a Izmael ho pochovali do makpelské jeskyně na poli Efróna, syna Chetejce Sóchara, naproti Mamre.</i>
1.M.25:10	<i>To pole koupil Abraham od Chetejců. Tam byl pochován Abraham i jeho žena Sára.</i>
1.M.25:11a	<i>Po Abrahamově smrti požehnal Bůh jeho synu Izákovi.</i>

a mj. sdělil Izákovi a ostatním z jeho družiny informace o svém potomstvu (viz dále). Izmael zřejmě nezahořkl vůči svému otci, přestože byl na žádost Sárý i s matkou vyhnán, a ani později mu Abrahám nic neodkázal. To mu je ke cti a nemělo by se na to zapomenout!

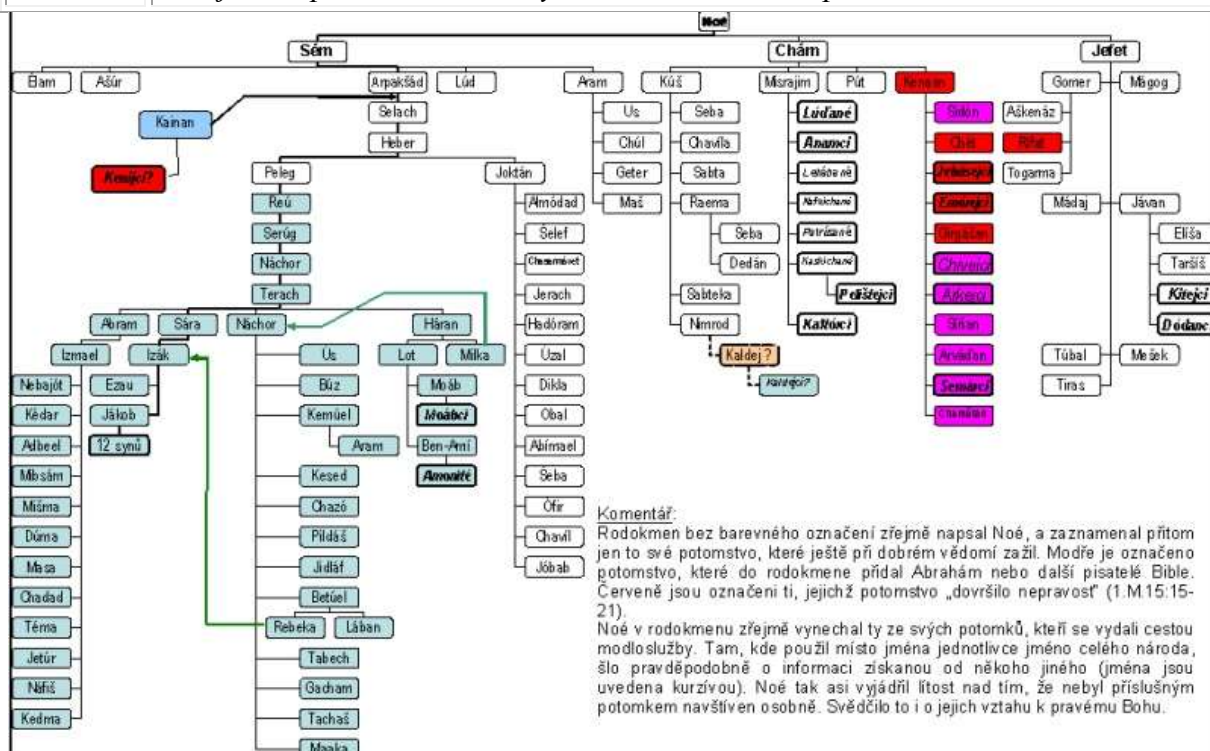
1.M.25:11b	<i>A Izák sídlil u Studnice Živého, který mě vidí.</i>
------------	--

Izák si pamatoval, že po návštěvě této studnice mu jeho služebník přivedl Rebeku, a z vděčnosti Bohu u ní zůstal.

Rodopis Izmaele

1.M.25:12	<i>Toto je rodopis Abrahamova syna Izmaela, kterého Abrahamovi porodila Sárina</i>
-----------	--

	<i>otrokyně Hagar egyptská.</i>
1.M.25:13	<i>Toto jsou jména Izmaelových synů, podle nichž jsou pojmenovány jejich rody: Izmaelův prvorozený Nebajót, Kédar, Adbeel a Mibsám,</i>
1.M.25:14	<i>Mišma, Dúma a Masa,</i>
1.M.25:15	<i>Chadad, Téma, Jetúr, Náfiš a Kedma.</i>
1.M.25:16	<i>To jsou Izmaelovi synové a to jsou jejich jména podle jejich dvorců a hradišť; dvanáct předáků jejich národů.</i>
1.M.25:17	<i>A toto jsou léta Izmaelova života: sto třicet sedm let. I zesnul a zemřel a byl připojen k svému lidu.</i>
1.M.25:18	<i>Jeho synové bydlili od Chavíly až k Šúru proti Egyptu a směrem k Asýrii. Izmael se položil proti všem svým bratrům.</i>
1.M.25:19	<i>Toto je rodopis Abrahamova syna Izáka: Abraham zplodil Izáka.</i>

Závěr druhé části

Kdo se domnívá, že se v Abrahámovi zklamal, mýlí se. Zklamání může zažít totiž jen tehdy, pokud si přeje, aby všichni lidé, které jsou mu předkládáni jako osobnosti, kteří se zasloužili o lidstvo, byli "dokonalí" nebo alespoň bezchybní, bezvadní, bezhříšní, atd. Zklamání může zažít jen člověk, který je buď pyšný a který by nedokázal ctít nedokonalého člověka; nebo je naivní jako dítě, které miluje jen pohádkové bytosti. [134](#)

Takoví lidé si neuvědomují, že pokud by se nějaký kvalitativně lepší člověk na Zemi našel, odsoudil by (stejně jako Noé, a i ten nebyl dokonalý) všechny ostatní. Může-li totiž být dokonalý jeden, mohou být i ostatní; v tom případě mohou, ale vlastní vinou nejsou, a tudíž by neměli právo zde žít. Srovnej Jana 6:42.

Boží prorok, kněz nebo i Kristus (tj. pomazaný - a na Zemi to vždy byl jen člověk!) - to všechno jsou profese; povolání. Odmítli bychom na příklad hasiče, jejichž velitel je "nedokonalý" člověk? To by asi zvítězil oheň. Odmítli bychom řidiče či pilota dopravního prostředku proto, že to je "nedokonalý" člověk? To by přestala existovat doprava.

Lidská pošetilost cítí zklamání z toho, že národní mužstvo nezískalo ve světové soutěži první místo. Nejsou-li nejlepší, ztrácí se zájem o ně. Jaká to nespravedlnost! Jak dlouho ještě budou lidé nemoudří? K vlastní škodě!

[1](#) Blíže viz studii *Spor v nebesích*.

[2](#) Blíže rovněž viz studii *Spor v nebesích*.

[3](#) Na příklad Ježíš Kristus už na počátku svého pubertálního vývoje převyšoval svou inteligencí dokonce i intelektuální elitu svého národa (Luk.2:46,47 [nejlépe PNS]).

[4](#) Viz Řím.5:8.

[5](#) Blíže viz studii *Svatá Trojice*.

[6](#) před potopou.

[7](#) které satan využíval a využívá pro své cíle.

[8](#) Srovnej Job 4:18; 15:15.

[9](#) A to ještě za předpokladu, že jejich potřeby nejsou jen zdánlivé nebo nejsou v rozporu s božími záměry.

[10](#) vlastně anděla - viz studii *Duchovní bytosti*.

[11](#) Frencl si toho všiml, a proto přeložil jen, že "Bůh řekl", bez zmínky o tom, že Bůh mluvil jen sám k sobě.

[12](#) Je ještě možné, že Bůh oznámil Noémovi, co si předsevzal, a že použil vysvětlení, kterému Noé rozuměl. Ale tak to napsáno není.

[13](#) Srovnej 2. list Petřův 1:21.

[14](#) Blíže viz studii *Náboženství a věda*.

[15](#) Země přece byla naplněna násilím.

[16](#) Platilo pro dobu, kdy bylo lidí velmi málo, a hrozilo nebezpečí jejich vyhynutí. Později byl Boží lid stále více upozorňován na výhodu bezdětného či zcela svobodného stavu (na příklad Iz.56:4,5; 1.Kor.7:8; Zj.14:4 a jiné).

[17](#) Možná ale, že se to lidé naučili od andělů.

[18](#) Tehdy se všechno dělalo ručně a namáhavě a neplývalo se tak jako dnes.

[19](#) Dnes existují názory, že je to přirozená reakce na přemnožení lidstva.

[20](#) Mnoho lidí - žel - dodnes vzhlíží k *nespravedlivě bohatým* (srovnej Luk.16:11 [nejlépe PNS]) a závidí jim. Ke své vlastní škodě.

[21](#) Napovídá tomu i to, že Noé žehná Bohu, což je absurdní - srovnej Židům 7:7.

[22](#) Této skutečnosti zneužili v minulých stoletích mnozí také křesťané ke zdůvodnění novodobého otroctví. Boží prokletí, které si tak vysloužili, se projevuje dodnes.

[23](#) Viz dále. Teoreticky však mnohem více, protože může-li mít potomka každý ve svých dvaceti letech, mohl se Noé dožít potomstva až v sedmnácté generaci. Tam už ale výchovně zasahovali jistě ti mladší.

[24](#) přesněji: co o tomto vztahu (jeho kvalitě) Noé věděl.

[25](#) Termín jsme si vypůjčili ze slov Hitlera, který usiloval o totéž; totalitě říkal "národní jednota".

[26](#) Tak i PNS a JB. V komentáři k EP je poznámka, že ve skutečnosti "táhli od východu".

[27](#) Tak tomu bylo i za reálného socialismu. Ale možná i při stvoření člověka (srovnej 1.M.1:26).

[28](#) Jak by mohl mluvit Samuel se všemi lidmi najednou?

[29](#) Platí ve skutečnosti i dnes, jen to není tak vidět.

[30](#) Blíže viz studii *Duchovní bytosti*.

[31](#) Srovnej 1.M.18:21 - viz dále.

[32](#) O tomto principu blíže viz studii *Záchrana křesťanů milosrdenstvím*.

[33](#) podobně jako ve Sk.2:1-4.

[34](#) Dokonce i Hitler to také hrál na všechny strany: Jeho "tisíciletá říše" jakoby odkazovala nejen na starověký Řím ale i na budoucí Boží Království. Místo slova Bůh používal slovo Prozřetelnost nebo Nebesa atp. Diktátoři se prostě nezapřou.

[35](#) V Písmu není zaznamenán žádný satanův protest ani námitka.

[36](#) Eva byla podvedena.

[37](#) O dalším pozdějším zkrácení na oněch 70 až 80 let (Ž.90:10) nemluvě.

[38](#) Proto musel a mohl Ježíš Kristus říci známá slova o tom, že žil ještě před Abrahámem (Jan 8:58).

[39](#) 1.M.3:15.

[40](#) To se provádí křtem.

[41](#) Přesněji toho, koho za svého syna prohlásí (Mat.3:17; 17:5; Mar.1:11; 9:7; Luk.3:22; 9:35).

[42](#) Tato neplodnost nebyla ani zdaleka nutná; děti takto narozené spíše mívají nějaké vady.

[43](#) Abrahámův syn Izák si pak vzal Náchorovu vnučku (viz dále). Kultivace pak probíhala převážně v rámci semitů.

[44](#) Novotný uvádí, že za ochránce Cháranu také bylo pokládáno měsíční božstvo.

[45](#) Novější překlad ekumenický jakož i Hirsch překládají Ur Kasdím, ale stejně nevědí, do jakého rodu ho situovat. Hledali by ho spíše u Šémovců, což také nelze vyloučit - vždyť další diktátor, král Kedorlaómer byl Šémovec.

[46](#) Srovnej biblické slovníky Novotného a SJ.

[47](#) Po potopě byl věk lidí významně zkrácen na 120 let; Terach tedy tuto hranici přežil o celých 85 roků.

[48](#) Pisatel - zřejmě Abrahám - ho tam dokonce mohl vložit záměrně, aby příčinnou souvislost poněkud zakryl.

[49](#) nejspíš se mu zdála v Cháranu na snesitelné úrovni - ve srovnání s Ur Kaldejských to určitě platilo.

[50](#) Další totalitní král Kedorlaómer byl potomkem jeho praděda Šéma! Viz dále.

[51](#) srovnej na příklad Ž.14:2; 49:21; 53:3; 119:34,73,169; Př.6:32; 8:5; 10:13,21; 11:12; 19:8; 23:4; Jer.4:22; 5:21; Dan.2:21; Mar.12:33; Řím.1:31 a mnoho jiných.

[52](#) Není divu, že potomstvo tohoto vnuka si Noé ve svém rodokmenu nezapsal.

[53](#) Na druhé straně je však taková vlastnost u králů a jiných mocipánů většinou součástí jejich pseudomorálky.

[54](#) nikoli krále!

[55](#) Podobné to bylo i s Mojžíšem (5.M.34:6; Juda 9)

[56](#) V Bibli je zde o něm zmínka po první.

[57](#) Určitě od něho jsme se dozvěděli na příklad o Jóbovi a jeho příběhu.

[58](#) Blíže viz kapitolu *Osobnost Ježíše Krista*; odstavec "... protože všichni zhřešili. " Také viz tuto kapitolu část 1.

[59](#) A jak ob stojí v této zkoušce dnes křesťané?

[60](#) Blíže viz První kniha Mojžíšova, Překlad s výkladem, Kalich Praha 1968 - strana 101; výklad k odstavcům 14:17-20.

[61](#) Viz vysvětlení výše a také v úvodní kapitole v části Dohoda mezi DJK a satanem.

[62](#) Podtrženo námi v této souvislosti.

[63](#) Srovnej třeba s 2.Petra 3:9.

[64](#) Srovnej třeba s Jer.5:1.

[65](#) Mohl je jen povzbudit - srovnej třeba Jan 13:27.

[66](#) Blíže viz Duchovní bytosti.

[67](#) Podobně ani křesťané, kteří měli ovládnout celou planetu Zemi, svůj úkol nesplnili.

[68](#) Srovnej třeba 1.M.30:9-11.

[69](#) Měl v sobě vlastnost Adama - i on uposlechl hlasu své ženy (srovnej 1.M.3:17).

[70](#) Mějme stále na mysli, že Bůh nechce a proto i nemůže ovlivňovat svobodnou vůli obou. Bylo nutné, aby Hagar vydržela, aniž by někdo Sárú zastrašoval.

[71](#) Srovnej třeba Jan 16:12.

[72](#) v této souvislosti!

[73](#) Blíže viz studii *Bůh*.

[74](#) což je ale známo už dlouho.

[75](#) Blíže viz studii s názvem *Křesťanům*.

[76](#) Srovnej např. Dan.10:7-9.

[77](#) Naprostá většina překladatelů toto přehlíží - nedokázali si představit, že by to bylo možné.

[78](#) Způsobený pravděpodobně dlouhým čekáním.

[79](#) Stalo se.

[80](#) Blíže viz komentovaný EP.

[81](#) Což jsou jinak (bohužel) běžné politické prostředky po celou dobu lidské existence. Nezapomeňme, že touha po bohatství je též modloslužbou (viz Kol.3:5).

[82](#) Možná se domnívali, že právě díky této obřízce jsou Hebrejové tak zdraví a zdatní - srovnej 2.M.1:9,10,17.

[83](#) Už nejméně několik desítek let je známo, že odstranění předkožky vede k zesílení a zpevnění kůže penisu a tím k jeho větší odolnosti vůči bacilům a virům pohlavních chorob, jako na příklad syfilidy a dokonce i vůči AIDS – viz na příklad stránky <http://www.blisty.cz/2005/10/25/art25531.html>

[84](#) Blíže o smilstvu viz studii *Smilstvo a cizoložství*.

[85](#) Srovnej Sk.17:25.

[86](#) Abrahám tak ani podobně Bohem nazván nebyl!

[87](#) Srovnej na příklad 1.Par.28:9; Řím.8:27; 2.Kor.5:11; 1.Tes.2:4 aj.

[88](#) Což o těch, kteří se hlásí k odkazu Izmaele, platí dodnes.

[89](#) Těžko se ale divit. V takovém věku musí mít muž hodně sebevědomí a víry (nebo aspoň sebedůvěry), aby byl pohlavního spojení schopen.

[90](#) Jak překládá EP.

[91](#) Jeden zřejmě s pověřením testovat Abraháma a jeho ženu, a další dva s pověřením testovat Lota a obyvatele Sodomy a Gomory - viz dále.

[92](#) Vypadali jako lidé (srovnej Žid.13:2) - skutečně jsme byli stvořeni k jejich obrazu a podobě (1.M.1:26)

[93](#) zřejmě byl ještě v dobré kondici.

[94](#) Mluvčím byl možná Michael a tázaným asi Gabriel.

[95](#) Víme, že žalobcem byl Lot (srovnej 2.Pe.2:7)

[96](#) I dnešní žalobci by si to měli uvědomit a nežalovat Bohu ve svých modlitbách kvůli nevýznamným věcem. Totéž platí i pro závěrečný trest Boží (Zj.8:3-5).

[97](#) Tak důležitého soudu a trestu se hlavní představitelé andělů nemohli nezúčastnit. Blíže odkazujeme na studii o sporu v prvních nebesích.

[98](#) Takové upozornění dostal i Daniel - viz jeho knihu kap.10 verše 12-14.

[99](#) Všimněme si, že kvůli tomu Boha nevzýval a nic mu nesdělil. Ani nežádal o ochranu svého synovce před svévolnými modloslužebníky.

[100](#) Lot si nebezpečí chování zvrácených mužů v Sodomě uvědomoval víc.

[101](#) Ani zdaleka nebyl jediný a ani dosud není posledním!

[102](#) Na neštěstí tento postoj se prosazuje i dnes. Každý křesťan by si měl uvědomit, co hrozí!

[103](#) 1.M.3:12.

[104](#) Mat.19:8; Mar.10:5.

[105](#) Bůh však je v Bibli často označován jako původce jevů, vyplývajících z přírodních zákonů. Je tomu tak, protože je jejich tvůrcem a zákonodárcem. Blíže viz studii *Bůh*.

[106](#) A to nejspíš neučinil; copak by mu uvěřili?

[107](#) Sára musela mít mimořádně krásný vzhled - jak v obličeji tak v postavě - když byla i ve svém vysokém věku tak zajímavá a přitažlivá.

[108](#) Slovo "*Abímelek*" asi znamenalo *král* - soudě podle jeho pravomoci (viz BS Novotného).

[109](#) Srovnej na příklad Job 42:8.

[110](#) Tak překládá EP. Většina ostatních překladů tam ponechává opět slovo *Bůh* - biblická konkordance ke KP udává, že v originále skutečně bylo slovo *elohím* = *bohové*, což je v hebrejských Písmech obvyklé slovo překládané jako *Bůh*. Nicméně EP to tak dokonce i komentuje, takže překladatelé jistě měli k dispozici lepší podklady. A také to lépe vyhovuje souvislosti.

[111](#) Srovnej 1.M.4:1,17,25 aj.

[112](#) Abrahám se musel vyrovnat s podezřením, že Sára otěhotněla s Abímelekem. Abrahám však uměl věřit a svědectví krále Abímeleka i Sáro ho jistě přesvědčilo.

[113](#) I tak byl později velmi ustrašený - viz dále.

[114](#) Projevily se mj. v Izmaelovi a jeho potomstvu.

[115](#) Také to ale mohl být zvyk.

[116](#) S největší pravděpodobností arch-anděl Gabriel - blíže viz studii *Spor na úrovni prvních nebes*.

[117](#) Srovnej Žid.11:17. Nicméně strach jako jeden z motivů Abrahámovy poslušnosti popřít nemůžeme - viz výše. Abrahám sám nic o svých motivech nenapsal a ani si nepřipsal žádnou zásluhu. Nekomentoval andělův výrok, že to učinil ze strachu z Boha. Ani se nepokusil o obhajobu.

[118](#) V komentovaném ekumenickém překladu r.1968 si této pro ně nepochopitelné nesrovnalosti překladatelé všimli, a text jako pravděpodobně jediní přeložili tak, že Abrahám se vrátil *k mládencům*, aby připustili možnost, že Izák utekl jen k nim.

[119](#) Potomků Cháma.

[120](#) Komentovaný EP upozorňuje, že cena otroka v té době byla 30 šekelů, pokuta za násilí na dívce byla 50 šekelů, a král Omri dal za pozemek pro celé město Samaří asi 7000 šekelů - tedy jen 17,5 krát tolik.

[121](#) Tam však mezitím došlo k proměně - viz dále.

[122](#) V oněch časech a ještě i mnohem později se v takových věcech nespěchalo.

[123](#) Většina lidí je natolik ješitná, že inspiraci "svých nápadů"; zvenčí připustí jen nerada.

[124](#) Lakotnost a hamižnost byla v této větvi Terachova potomstva zřejmě dominantními vlastnostmi. Viz později vztah Lábara a Jáakoba.

[125](#) Iniciátorem byla určitě matka, i když byla (jakožto žena) jmenována jako druhá.

[126](#) Což ale tehdy nebylo zas až tak neobvyklé.

[127](#) Lidé si velmi dlouho mysleli (a nezřídka i dnes myslí), že Bůh nebo alespoň jeho aktivity jsou vázány na určité místo (srovnej na příklad dnešní Lurdy nebo podobně)

[128](#) V oné době to bylo pro svou vyjimečnost událostí.

[129](#) Viz BS SJ.

[130](#) Nebyl ani zdaleka jediný. Podobnou zkušenost udělal na příklad i král Šalomoun.

[131](#) Podobně jako Šalomoun.

[132](#) Byl odměněn podobně jako Job (viz Jobova kniha 42:12-17).

[133](#) To platí i dnes a bude platit stále. Kdo tuto touhu nemá, pohrdne i v budoucím Božím království možností žít stále. Tzv. užívání života je bezcenné a dříve či později se omrzí. Jen tvůrčí práce dává trvalou potřebu žít.

[134](#) Poznámka: Kdyby každý mladý muž hledal jen "ideální" a "dokonalou" ženu, nikdy by se neoženil, protože taková neexistuje. Mnoho mladíků si takovou představu o své vyvolené ale udělá, a potom jsou "zklamaní". Platí to i obráceně – i mladé dívky se v manželství dožívají obdobného „zklamání“. Napadlo je však někdy, proč by si dokonalá dívka nebo dokonalý muž měli brát nedokonalé partnery? To by přece bylo nespravedlivé. A také by je to ani nenapadlo.

[Zpět na obsah](#)